

TARTU LINNAVOLIKOGU
MÄÄRUS

Tartu

31.01.2008 nr 82

**Tartu linna kultuuri, spordi ja
noorsootöö arengukava 2008-2013**

Võttes aluseks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lg 1, § 37 lg 4 p 2 ja lg 5, noorsootöö seaduse § 6 lg 1 p 1, Tartu linna põhimääruse § 39¹ lg 1, lg 4 ja lg 5, § 40 lg 4 ning arvestades Tartu Linnavolikogu 14. septembri 2006. a määrust nr 35 "Tartu linna arengukava aastateks 2007-2013", Tartu Linnavolikogu

m ä ä r a b:

§ 1. Kinnitada "Tartu linna kultuuri, spordi ja noorsootöö arengukava aastateks 2008-2013" vastavalt lisale.

§ 2. Teha linnavalitsusele ülesandeks esitada arengukava lisana volikogule konkreetne tegevuskava hiljemalt 1. juuniks 2008. a.

§ 3. Määrus jõustub 4. veebruaril 2008. a.

Olev Raju
Esimees

Lisa
Tartu Linnavolikogu
31. jaanuari 2008. a määruse nr 82 juurde

**TARTU LINNA
KULTUURI, SPORDI JA
NOORSOOTÖÖ ARENGUKAVA
AASTATEKS 2008–2013**

SISUKORD

1. SISSEJUHATUS	5
2. ARENGUKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED	7
3. ARENGUKAVAS KASUTATAVAD PÕHIMÕISTED	9
4. TARTU LINNA KULTUURI-, SPORDI- JA NOORSOOTÖÖVALDKONNA ARENGUEELDUSED	15
4.1 KULTUURI-, SPORDI- JA NOORSOOTÖÖVALDKONNA OLULISEMAD ARENGUD JA INVESTEERINGUD AASTATEL 2004–2006	15
4.1.1 Kultuurivaldkonna olulisemad arengud ja investeeringud aastatel 2004–2006	15
4.1.2 Spordivaldkonna olulisemad arengud ja investeeringud aastatel 2004–2006	16
4.1.3 Noorsootöövaldkonna olulisemad arengud ja investeeringud aastatel 2004–2006	18
4.2 OLULISEMAD TULEVIKUSUUNDUMUSED JA MÕJUTEGURID EELSEISVAL ARENGUKAVA PERIOODIL	19
4.2.1 Tartu linna sotsiaalne ja kultuuriline eripära	19
4.2.2 Olulisemad tulevikusuundumused eelseisval arengukava perioodil	19
5. TARTU KULTUURI, SPORDI JA NOORSOOTÖÖ VISIOON, ARENGUEESMÄRGID JA TEGEVUSSUUNAD AASTATEKS 2008–2013; NENDE TÄITJAD JA VAHENDID NING EESMÄRKIDE SAAVUTAMISE HINDAMISE KRITEERIUMID	24
5.1 KULTUURIVALDKOND	24
5.1.1 Tartu kultuuri visioon aastaks 2013	24
5.1.2 Arengueesmärgid visiooni saavutamiseks	24

5.1.3	Kultuurivaldkonna tegevussuunad, nende täitjad, täitmiseks vajalikud vahendid ja eesmärgi saavutamise hindamise kriteeriumid aastateks 2008–2013	26
5.1.3.1	Arengueesmärk 1: Tartu kultuurielu on avatud ja innovaatiline	27
5.1.3.2	Arengueesmärk 2: Tartu on loomemajanduslikult arenenud ja edukas linn	29
5.1.3.3	Arengueesmärk 3: Tartu kultuurielu on mitmekesine, jätkusuutlik ja koostööl põhinev	31
5.1.3.4	Arengueesmärk 4: Tartus on kultuuriloomeks ja kultuuris osalemiseks mitmekesine, kvaliteetne ja stimuleeriv keskkond	35
5.1.3.5	Arengueesmärk 5: Tartus on aktiivne, asjatundlik ja kultuurivaldkonna arengut mõjutav publik	38
5.2	SPORDIVALDKOND	41
5.2.1	Tartu spordi visioon aastaks 2013	41
5.2.2	Arengueesmärgid visiooni saavutamiseks	41
5.2.3	Spordivaldkonna tegevussuunad, nende täitjad, täitmiseks vajalikud vahendid ja eesmärgi saavutamise hindamise kriteeriumid aastateks 2008–2013	42
5.2.3.1	Arengueesmärk 1: Sport on kujunenud eluviisiks ja vaba aja veetmise vormiks	43
5.2.3.2	Arengueesmärk 2: Sport on kättesaadav, olenemata east, soost ja erivajadustest	45
5.2.3.3	Arengueesmärk 3: Tartu spordielu on vaatamängu pakkuv ja Tartu mainet kujundav	47
5.3	NOORSOOTÖÖVALDKOND	50
5.3.1	Tartu noorsootöö visioon aastaks 2013	50
5.3.2	Arengueesmärgid visiooni saavutamiseks	50
5.3.3	Noorsootöövaldkonna tegevussuunad, nende täitjad, täitmiseks vajalikud vahendid ja eesmärgi saavutamise hindamise kriteeriumid aastateks 2008–2013	51
5.3.3.1	Arengueesmärk 1: Tartu noor on aktiivse eluhoiakuga, vastutustundlik kodanik	52
5.3.3.2	Arengueesmärk 2: Tartu noorsootöö on mitmekesine, innovaatiline ja isiksusekeskne	55
5.3.3.3	Arengueesmärk 3: Tartu linn pakub loovat, turvalist ja noortepärast noorsootöö- ning põlvkondadevahelist suhtlemist soodustavat keskkonda	58
6.	ARENGUKAVA ÜLEVAATAMISE JA UUENDAMISE KORD	61

LISAD	62
LISA 1. ARENGUKAVA KOOSTAMISSE KAASATUTE NIMEKIRI	63
LISA 2. INTERVJUEERITUTE NIMEKIRI	66
LISA 3. KASUTATUD MATERJALID	67
LISA 4. KEHTIVATEST ARENGUDOKUMENTIDEST TULENEVAD ALUSED	68
LISA 5. KULTUURI-, SPORDI- JA NOORSOOTÖÖVALDKONNA LINNAEELARVELINE FINANTSEERIMINE AASTATEL 2004–2006	73
LISA 6. ÜLEVAADE TARTU LINNA EELARVEST FINANTSEERITAVATE KULTUURI- ORGANISATSIOONIDE JA -TEGEVUSTE ARENGUTEST AASTATEL 2004–2006	75
LISA 7. ÜLEVAADE TARTU LINNA EELARVEST FINANTSEERITAVATE SPORDI- ORGANISATSIOONIDE JA -TEGEVUSTE ARENGUTEST AASTATEL 2004–2006	80
LISA 8. ÜLEVAADE TARTU LINNA EELARVEST FINANTSEERITAVATE NOORSOOTÖÖ- ORGANISATSIOONIDE JA -TEGEVUSTE ARENGUTEST AASTATEL 2004–2006	82
LISA 9. TARTU LINNA KULTUURI, SPORDI JA NOORSOOTÖÖ ARENGUKAVA AASTATEKS 2008–2013 TÄITJAD	86
LISA 10. TARTU LINNA KULTUURI, SPORDI JA NOORSOOTÖÖ ARENGUKAVA AASTATEKS 2008–2013 FINANTSEERIMISE ALLIKAD	88
LISA 11. TARTU LINNA MAINESÜNDMUSED	90

1. SISSEJUHATUS

Tartu linna kultuuri, spordi ja noorsootöö arengukava on strateegiline dokument, mis määrab toodud valdkondade arengu põhisuunad aastateks 2008–2013. Arengukava on jätkuks eelmistele arengukavadele: Tartu linna kultuuri ja spordi arengukava 2004–2007 ning Tartu linna noorsootöö kontseptuaalne tasand ja arengukava aastateks 2004–2007.

Arengukava koostamise algatas Tartu linna kultuuriosakond, arengukava töögrupi nimekirja koostati kultuuriosakonna juhataja käskkirjaga nr 170. Arengukava koostamine toimus ajavahemikul veebruarist 2007 kuni oktoobrini 2007.

Käesolevas arengukavas on käsitletud koos nii kultuuri, sporti kui noorsootööd, kuna neil valdkondadel on inimeste vaba aja sisustamisega seotud ühisosa ning nende valdkondade linnapoolne juhtimine ja haldamine toimub ühe osakonna kaudu.

Kultuurivaldkonna osas seab käesolev arengukava rõhuasetuse protsessikesksusele – aastaringsetele koostööprojektidele ja -programmidele, mis koos maineüritustega moodustavad ühtse terviku; oluliseks märksõnaks kultuurivaldkonnas on kultuurielu innovaatus. Spordivaldkonna keskseteks suundumusteks on sporditegemise võimaluste laiendamine rohealade kasutuselevõtu ja elukohalähedaste sporditegemise paikade väljaarendamise kaudu ning treenerite rolli väärtustamine ja sporditegevuse kvaliteedi tõstmine. Käesolevas arengukavas on noorsootöövaldkonnas rõhuasetus noorte kaasamisel ja noorsootöö kvaliteedil.

Arengukava valmis mitmete töögruppide arutelude ja koostöö tulemusena. Nii kultuuri, spordi kui noorsootöö osa koostamisel kaasati erinevate organisatsioonide ja asutuste esindajaid. Kokku oli arengukava koostamisse kaasatud ligi 70 kultuurivaldkonna ning ligi 30 spordi- ja noorsootöövaldkonna esindajat (vt osalenuid lisast 1). Ühise tööna valmis arengukava visiooni, arengueesmärkide ja tegevussuundade osa.

Oluliseks sisendmaterjaliks arengukava koostamisel olid intervjuud mitmete inimestega, keda nende eelneva tegevuse ja silmaringi tõttu võib pidada nn generalistideks kas Tartu sotsiaalse elu kui terviku või mõne käsitluse all olnud valdkonna osas. Kokku intervjueriti, kas individuaalselt või rühmaintervjuu vormis, 19 inimest (vt intervjueritute nimekirja lisast 2). Arengukava koostamiseks kasutati ka olemasolevaid arengukavasid, strateegiaid, uuringuid, õigusakte, statistilisi andmeid jms (vt kasutatud materjalid lisast 3).

Arengukava koostamise käigus korraldati nii ühisarutelusid, milles osalesid kõigi kolme valdkonna esindajad kui ka valdkonnapõhiseid arutelusid-seminare iga valdkonna esindajatega eraldi. Kõik ettepanekud ja märkused kaaluti ühiselt läbi ning kokkuleppelised parandused viidi teksti sisse.

11

Tartu linna kultuuri, spordi ja noorsootöö arengukava koosneb järgmistest osadest: 1) sissejuhatus; 2) arengukava koostamise põhimõtted; 3) arengukavas kasutatavad põhimõisted; 4) Tartu linna kultuuri, spordi ja noorsootöö arengueeldused (mille all omakorda käsitletakse kultuuri-, spordi- ja noorsootöövaldkonnas toimunud olulisemaid arenguid ja tehtud investeeringuid aastatel 2004–2006 ning olulisemaid tulevikusuundi ja mõjutegureid eelseisval arengukava perioodil); sellele järgnevad valdkondi käsitlevad peatükid: 5.1 kultuur, 5.2 sport, 5.3 noorsootöö. Igas peatükis on esitatud visioon, arengueesmärgid, tegevussuunad ning nende täitjad ja täitmiseks vajalikud vahendid, samuti eesmärgi saavutamise hindamise kriteeriumid. Arengukava viimases peatükis käsitletakse arengukava ülevaatamise ja uuendamise korda.

Kultuuri, spordi ja noorsootöö arengukava väljatöötamist konsulteeris ja juhtis Eesti Tuleviku-uuringute Instituut. Tartu Linnavalitsuse poolsed koordinaatorid olid kultuuriosakonna juhataja Katriin Fisch-Uibopuu, noorsooteenistuse juhataja Raul Oreškin ja sporditeenistuse juhataja Veljo Lamp.

2. ARENGUKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED

Kultuuri, spordi ja noorsootöö arengukava koostatakse nimetatud linnaelu valdkondade läbimõeldud arendamiseks ja linna arengu strateegiliste põhidokumentide, nagu linna arengukava, arengustrateegia ja üldplaneeringu elluviimiseks.

Arengukava lähtub linna arengustrateegiast Tartu 2030, samuti Tartu linna arengukavast 2007–2013 ja Tartu linna üldplaneeringust. Eelnimetatud strateegilistest põhidokumentidest tulenevad kultuuri-, spordi- ja noorsootöövaldkonda puudutavad olulisemad rõhuasetused ja seisukohad on esitatud väljavõtetenähtena lisas 4.

Käesolev valdkondlik arengukava on läbi arengustrateegia ja linna arengukava seotud Euroopa Liidu järgmise eelarveperioodiga, mis hõlmab ajavahemikku 2007–2013. Euroopa Liidu eelarveperioodiga sidumine oli üks uue valdkondliku arengukava koostamise põhjustest.

Arengukava koostamisel on arvestatud kultuuri-, spordi- ja noorsootöövaldkondade praeguse olukorra ning tulevikuperspektiividega – mõjuteguritega, mis eeldatavalt mõjutavad ja kujundavad antud kolme valdkonda edaspidi. Kuna nii kultuur, sport kui ka noorsootöö on seotud linnakodanike aktiivse tegevuse ja vaba aja sisustamisega, on arengukava erinevate valdkondade eesmärgid olemuselt ja ideelt paljuski sarnased.

Iga valdkonna juures on toodud visioon, arengueesmärgid ja tegevussuunad; eesmärkidele on antud juurde mõõdikud nende täitmise hindamiseks. Samuti on iga valdkonna juures antud tegevussuunad varustatud täitjatega ning märgitud allikad, mille kaudu toimub finantseerimine.

Arengukava koostamise aluspõhimõttena nähti vajadust kaasata protsessi võimalikult palju antud valdkondade erinevaid esindajaid, nendes valdkondades tegutsevaid-töötavaid inimesi. Viimaste kaasamine aitab tagada, et arengukavas püstitatavad eesmärgid ja tegevussuunad on formuleeritud lähtuvalt vastavas valdkonnas tegutsevate vajadustest, mis omakorda aitab kaasa eesmärkide paremale realiseerumisele.

Olulisteks põhimõteteks arengukava koostamisel on arengukava elluviidavus, realistlikkus maksumuse seisukohalt, suunatus pikaajalisele ja tasakaalustatud arengule ning maksimaalne arvestamine erinevate valdkondade vajadustega. Samuti on oluliseks peetud eesmärkide selgust ning arengukava täitmise mõõdetavust.

Mitmete püstitatud eesmärkide saavutamine nõuab pikemat perioodi, kui seda on määratletud arengukava ajaperspektiiv. Samuti kujutavad paljud tegevused endast pidevat protsessi, mille puhul lõpptähtaega ei ole võimalik üheselt fikseerida.

12

Mitmete ülesannete täitmiseks on võimalik lisaks linna eelarvele kasutada ka Euroopa Liidu, Eesti riigi, aga ka erasektori ja mitmesuguste fondide vahendeid.

3. ARENGUKAVAS KASUTATAVAD PÕHIMÕISTED

Alljärgnevalt antud definitsioone tuleb mõista esmajoones käesoleva arengukava raames.

Üldmõisted

Visioon – kõrge üldistusastmega ettekujutus sellest, milline tulevik võiks olla, milliseks see võiks kujuneda. Visioon sisaldab endas lisaks teaduslik-loogilistele tuletustele ka intuiitivset elementi ja on tihedalt seotud selle loojate (indiviidide, grupi jne) väärtushinnangutega. Visioonil on oluline inimesi innustav ja neid liitev mõju.

Arengueesmärk, eesmärk – taotletava tulemuse mõtteline kujund, mis määrab tegevuse viisi või laadi. Eesmärki esitatakse pikaajalisel strateegilisel kavandamisel kas kvalitatiivse, poolkvantitatiivse või kvantitatiivse seisundikirjeldusena. Kvantifitseerimise võimalus sõltub süsteemi keerukusest ja kavandamishorisoni pikkusest.

Tegevussuund – arengukavas püstitatud eesmärgi täpsustamiseks ja elluviimiseks vajalik tegevus. Võib olla sõnastatud laiemalt või kitsamalt, s.t kas vahetult teostatava ülesandena või valdkonnana, millesse mahub mitmeid taolisi ülesandeid.

Kultuurivaldkonna mõisted

Kultuur – kaunid kunstid (teater, muusika, kunst, kirjandus, tants, film) ja nende interdistsiplinaarsed edasiarendused, tarbekunst ja käsitöö, peamised kultuuriteenused (raamatukogud, kultuurivaldkonna huviharidus) ja kultuuritraditsioonid ning -pärand (sh rahvakultuur, muuseumid). Mõistet kasutatakse nii institutsionaalse kui mitteinstitutsionaalse, professionaalse ja harrastuskultuuri valdkondade tähistamiseks.

Kultuurialase huvitegevuse toetus – toetus kultuuriühingute huvitegevuse korraldamiseks iga 7–26 ning 60-aastase ja vanema tartlasest liikme kohta. Eesmärgiks kultuuritegevuse arendamine Tartu linnas omaalgatuse toetamise kaudu.

Tegevustoetus – toetus kultuuriorganisatsioonide aastaringseks tegevuseks ja organisatsiooni arendamiseks ning tugevdamiseks.

Projektitoetus – ühekordne toetus kultuuri-, noorsootöö- ja spordivaldkonna projektidele ja programmidele. Eesmärgiks kultuuritegevuse arendamine Tartu linnas omaalgatuse toetamise kaudu; era-, avaliku ja kolmanda sektori organisatsioonide poolt initsieeritud kultuurisündmuste jätkusuutlikkuse tagamine.

Sõpruslinn – linn, millega Tartul on ametlik koostööleping.

Partnerlinn – linn, millega tehakse koostööd linnale huvitavates/kasulikes valdkondades.

Publikuarendus – planeeritud, sihipärane ja pikaajaline publikut hariv ja kasvatav tegevus, mille eesmärgiks on lähendada publikut ja kultuuriloojaid, muutes kultuuriloomingu publikule arusaadavamaks ja nauditavamaks ning suurendades publiku osavõttu kultuurielust.

Mainesündmus – kaunitel kunstidel (teater, muusika, kunst, kirjandus, tants, film) ja nende interdistsiplinaarsetel edasiarendustel põhinev perioodiliselt korraldatav mõnepäevane kuni ühe kuune rahvusvaheline sündmus, mis aitab kaasa Tartu maine kujundamisele.

Kultuuriühing – Tartu linna haldusterritooriumil registreeritud mittetulundusühing või Tartu linnas tegutsev juriidiliseks isikuks mitteolev ühendus, mille eesmärgiks on kultuuritegevuses osalemine.

Kultuurikorraldus – toetav funktsioon loomingu vahendamisel ja loojate toetamisel, administreerivad tegevused.

Huvialakool – haridusasutus, mis pakub täiendavaid võimalusi hariduse omandamiseks ja isiksuse arenguks. Õpe toimub haridusstandardit tagavate koolide õppetegevusest vabal ajal. Huvialakoolid jagunevad: muusika- ja kunstikoolid; spordikoolid; tehnika-, loodus-, loome- ja huvialamajad ning -keskused.

Huvitegevus – süsteemne juhendatud tegelemine huvialaga vaba tahte alusel tasemeõppest ja tööst vabal ajal.

Avalik ruum (*public space*) – üldkasutuses olev linna ala ja infrastruktuur (näiteks pargid, platsid, tänavad, sillad, üldkasutatavad hooned, ka ühistranspordivahendid).

Kunst avalikus ruumis (*public art*) – kunstnike poolt kujundatud avalik ruum või avalikus ruumis eksponeeritud kunstiteos (nii traditsioonilised kunstivormid nagu monumendid, mälestusmärgid ja skulptuurid kui ka arhitektuur üldiselt; samuti pargipingid, valgustus, graffiti. Lisaks füüsilistele objektidele ka avalikus ruumis toimuvad kunstilised/kultuurilised tegevused nagu tants, protsessioonid, tänavateatrid jms).

Innovaatiline – uuenduslik. Käesolevas arengukavas seostub uue idee, lahenduse, toote jne omaksvõtmisega ühiskonna või majandussüsteemi poolt (uue toote ostmine tarbija poolt, uue stiili omaksvõtt kultuurielu subjektide poolt jne), mitte pelgalt uue idee või lahendi väljatulemisega.

Multikultuurne – paljukultuurne. Eri rahvuste, rahvusgruppide ja sotsiaalsete kihtide kultuuri vastastikku aktsepteeriv ning täiendav koosseksisteerimine.

Interdistsiplinaarne – valdkondadeülene ja -vaheline. Mõistetav erinevate valdkondade (distsipliinide) vahelise koostööna, mille tulemina võivad tekkida uut tüüpi väljundid, kooslused. Interdistsiplinaarsuse all mõistetakse käesolevas arengukavas nii erinevate kultuurivaldkondade kui ka kultuuri ning ettevõtluse, teaduse jt distsipliinide vahelist koostööd.

Loomemajandus – (majandus)valdkond, mis põhineb individuaalsel ja kollektiivsel loovusel, oskustel ja andel ning loob heaolu ja töökohti läbi intellektuaalse omandi loomise ja kasutamise.¹

Loomemajanduse inkubaator – loometegevuse eripärale kohandatud ettevõtlusinkubaator, mis sisaldab firmadele ja/või loojatele sobivaid, tavaliselt soodsatel tingimustel renditavaid ruume ja nn pehmeid teenuseid (ettevõtlus- ja turundusalased konsultatsioonid, andmebaasid jne).

Klaster – tegevuste või organisatsioonide „kobar”, kus toimub osapoolte vaheline spetsialiseerumine ja koostöö; tavaliselt korraldatud mitte ainult formaalsetel (lepingud), vaid ka mitteformaalsetel, usaldusel põhinevatel alustel. Üldjuhul paiknevad klastrit moodustavad subjektid territoriaalselt ligistikku, mis soodustab inimeste töövälisest suhtlemist, „kohalikku patriotismi” ja vastastikust sotsiaalset kontrolli.

Kultuurikvartal – hoonete kvartal, mis on hõivatud valdavalt kultuuriloojate või loomemajandusega tegelevate poolt ja kohandatud nende vajadustele. Aitab kaasa nii kultuuriloojate subjektide koostööle kui (eriti) paremale eksponeeritusele publiku/tarbija jaoks.

Kultuuritehas – kujundlik väljend. Loomeinimeste/kultuuriloojate koondumiskoht, tavaliselt tekitatud kasutusest välja langenud tehase- või laohoonete uueks otstarbeks kohandamise teel. Pakub võimalusi (odavad või tasuta ruumid, eri kultuurialade koostegutsemise võimalused) kultuuriprojektide, eriti eksperimentaalsete, teostamiseks; võib täita ka loomemajandusettevõtete inkubaatori rolli.

Infrastruktuur – mingit põhiprotsessi, näiteks tootmist või kultuurielu, teenindav allsüsteem, mis tagab vajalikud eeldused selle edukaks toimimiseks. Infrastruktuur võib olla nii füüsiline/tehnoloogiline (hooned, ruumid, elektriliinid) kui „pehme” (nt väljaõppesüsteem, inimestevahelised koostöövõrgustikud).

Benchmarking – enda tegevuse tulemuslikkuse, kulude, tegevusprotsesside jms mõõtmine selleks spetsiaalselt valitud edukusmallidega (edukalt tegutsev linn, ettevõtte jne) võrdlemise abil.

Loovklass – kultuuri, infotehnoloogia või äriiga seotud valdkondade esindajad, kelle elukutse nõuab professionaalseid teadmisi, iseseisvaid saavutusi ja loovust.²

Spordivaldkonna mõisted

Sport – mänguline, valdavalt võistlusliku ja kehalise iseloomuga tegevus või vastav õppetegevus.

Rahvasport ja tervisesport – tervise hoidmise ja tugevdamise eesmärgil toimuv organiseeritud või organiseerimata sportlik tegevus, mille võistluslik osa ei ole suunatud edu saavutamiseks üleriigilistel või rahvusvahelistel tiitlivõistlustel.

¹ Uuring „Loomemajanduse arendamine Eestis – ettepanekud tulevikuks”, (2005).

² Mõiste sõnastamisel on tuginetud R. Florida (Florida, R. (2002) The Rise of the Creative Class. And How It's Transforming Work, Leisure, Community and Everyday Life. New York: Basic Books).

Saavutussport – sportlik tegevus, mis on suunatud edu saavutamisele avalikus sportlikus konkurentsisis.

Tippsport – sportlik tegevus, mis on suunatud võimalikult kõrge rahvusvahelise edu saavutamisele ja mille saavutamisele on kaasatud tugevad taustajõud (teaduslik, meditsiiniline jm).

Noortesport – 7–19-aastaste laste ja noorte mitmekülgne mänguline ja sportlik, klubiliselt organiseeritud tegevus.

Koolisport – koolide initsiatiivil korraldatud sportlik tegevus väljaspool õppekava.

Sportlane – isik, kes osaleb avalikus sportlikus konkurentsisis.

Saavutussportlane – isik, kelle spordis osalemise eesmärgiks on kõrgete sportlike tulemuste saavutamine läbi sportliku resultaadi parendamise.

Tippsportlane – isik, kelle tegevus on suunatud võimalikult kõrgete sportlike tulemuste saavutamisele rahvusvahelises tippkonkurentsisis.

Treener – sportlasi ja teisi spordis osalevaid isikuid juhendav spetsialist, kellel on treeneri kutsekvalifikatsioon kutseeaduse tähenduses.

Esindusmeeskond – Tartu linna esindav pallimänguvõistkond, kes osaleb Eesti meistriliiga sarjades ning Baltimaade liiga ja/või Euroliiga turniiridel.

Spordirajatis – spetsiaalselt sportimiseks ehitatud/kohandatud hoone, rajatis või selle osa.

Mänguväljak – avalikus linnaruumis liikumisharrastusteks kohandatud ja kõigile avatud territoorium (ala).

Terviserada – avalikus linnaruumis, eelkõige rohealadel, liikumisharrastusteks kohandatud ja kõigile avatud tee.

Sportimispaigad – spetsiaalselt sportlikuks tegevuseks rajatud või kohandatud paigad kõigile spordiga tegelejatele.

Spordikool – huvikooli seaduse või erakooliseaduse alusel tegutsev asutus.³

Spordiklubi – sportliku tegevuse arendamiseks asutatud eraõiguslik juriidiline isik.

Spordialaliit – Eestis registreeritud ja tegutsev juriidiline isik, kes esindab teatud spordiala ning on Eesti Olümpiakomitee (EOK) ja vastava spordiala rahvusvahelise organisatsiooni liige.

Spordiliit – vaba algatuse alusel, mittetulundusühinguna tegutsev piirkondlik klubisid ühendav organisatsioon.

³ Spordiseadus.

Noorsootöövaldkonna mõisted

Noorsootöö – noortele arendavaks tegevuseks tingimuste loomine, mis võimaldab neil oma vaba tahte alusel tegutseda väljaspool perekonda, tasemeõpet ja tööd.⁴

Noor – füüsiline isik vanuses 7–26 aastat.⁵

Noorsootöötaja⁶ – noorsootöötaja töö eesmärgiks on noortele arendavaks tegevuseks tingimuste loomine. Noorsootöötaja loob oma tööga mitteformaalse õppimise keskkonna, mis toetab noorte isiklikku arengut. Noorsootöötaja lähtub töös noorega võrdväärse partnerluse põhimõttest ja on huvitatud noore arvamustest. Noorsootöötaja kaasab noori tegevuste kavandamisse ja korraldamisse, soodustab noorte omavahelist koostööd ja tagab noortele turvalise keskkonna.

Noorsootööasutus – Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav riigiasutus, kohaliku omavalitsuse asutus või eraõigusliku juriidilise isiku asutus, mille põhitegevuseks on noorsootöö korraldamine.⁷

Avatud noortekeskus – noorsootööasutus, mis tegutseb avatud noorsootöö põhimõttel ilma kindlaksmääratud osalejaskonnata. Avatud noortekeskuse tunnused: ruumide kogupindala on suurem kui 40 m², tegutseb aktiivselt vähemalt 10 kuul aastas ning on nädalas avatud kokku vähemalt 30 tundi, on loodud noorsootöötaja töökoht ning vähemalt üks noorsootöötaja on omandanud (või on omandamas) hariduse noorsootöös või sellele lähedases valdkonnas.⁸

Avatud noorsootöö – ilma kindla õppekavata läbiviidav tegevus, mis on suunatud noorte omaalgatuse toetamisele ning erinevate noori huvitavate ja arendavate tegevuste läbiviimiseks vajalike tingimuste loomisele.⁹

Noorteühing – mittetulundusühing, mille liikmetest vähemalt kaks kolmandikku on noored ja mille eesmärgiks on noorsootöö korraldamine ja läbiviimine ning mis on kantud mittetulundusühingu avalduse alusel Haridus- ja Teadusministeeriumi noorteühingute registrisse.¹⁰

Noorteinfo – pakub noorele ümbritsevast elust teavet ja suurendab valikuvõimalusi oma elu paremaks korraldamiseks. Peamised teemad on õppimine, töö, vaba aeg, tervis, reisimine, sport, õigused jm.¹¹

Noorte osalus – noorte inimeste aktiivne või passiivne sekkumine ühiskonna protsessidesse, noorte mõju ühiskonnas vastuvõetavatele otsustele. Aktiivne osalus – noored ise teevad ja pakuvad otsuseid, passiivne osalus – osaletakse ühiskonna poolt pakutavates tegevustes.¹²

⁴ Noorsootöö seadus.

⁵ Noorsootöö seadus.

⁶ Noorsootöö kutseala ametiloend: noorteprojekti töötaja; noorte infotöötaja; noorsootöö asutuse noorsootöötaja; noorteühingu noorsootöötaja; noorsootöö asutuse juht; noorteühingu juht; ringijuht; huvialajuht; huvialakooli pedagoog; huvialakooli juht; noortelaagri kasvataja; noortelaagri juht; kohaliku omavalitsuse noorsoonõunik; maavalitsuse noorsoonõunik; riigi tasandi noorsootöötaja (Noorsootöötaja kutsestandard).

⁷ Noorsootöö seadus.

⁸ Tartu LVK 28.06.2007 määrus nr 66.

⁹ Tartu LVK 14.09.2006 määrus nr 38.

¹⁰ Noorsootöö seadus.

¹¹ Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium.

Noortekogu – noorte osaluskogu (noorteparlament/-volikogu), millel puudub juriidiline staatus ning mille koosseisu on valitud või delegeeritud noored. Noortekogu eesmärgiks on võimaldada noortel osaleda otsustamisprotsessis ja kaitsta oma huvisid neid puudutavates valdkondades.

Noorteprogramm – noorsootöövaldkonda kuuluv tegevuskava, mille realiseerimiseks koostatakse konkreetsed projektid ja mille kestus on rohkem kui üks aasta.¹³

Noorteprojekt – noorsootöövaldkonda kuuluv tegevusplaan koos eelarvega, mis teenib noorsootöö eesmärgi ning mille kestus on kuni üks aasta.¹⁴

Erinoorsootöö – riskioludes elavatele ja/või probleemkäitumisega noortele arengueelduste loomine noorte võimete ja oskuste aktiveerimise ning motivatsiooni suurendamise kaudu.

Noorte huviharidus ja huvitegevus – süsteemne juhendatud tegelemine huvialaga vaba tahte alusel, tasemeõppest ja tööst vabal ajal, omandamiseks valitud huvialal süvendatud teadmisi ja oskusi. On kas pikaajaline (huviharidus) või lühiajaline (huvitegevus). Huviharidus on õppekavadele toetuv tegevus, huvitegevus võib toimuda ka ilma õppekavata.

Noorte teavitamine – aja- ja asjakohase, kvaliteetse ning kättesaadava informatsiooni ja teavitamise teenuste tagamine noortele.

Noorte nõustamine – nõustamisteenuste tagamine noortele, võimaldamaks neil langetada nende elu ja tegevust puudutavaid otsuseid.

Noorsoo-uuringud – noortevaldkonna planeerimiseks ja teostamiseks vajalike süstemaatiliste ja võrreldavate uuringute olemasolu; noortele suunatud tegevuste põhinemine nendel.

Noorsootööalane koolitus – kvaliteetseks noorsootööks vajalike hoiakute, teadmiste ja oskuste omandamise ja arendamise võimaluste olemasolu, kättesaadavuse ja kvaliteedi tagamine noorsootöö arengu ja tulemuslikkuse soodustamiseks.

¹² Noorsootöö strateegia.

¹³ Noorsootöö seadus.

¹⁴ Noorsootöö seadus.

4. TARTU LINNA KULTUURI-, SPORDI- JA NOORSOOTÖÖVALDKONNA ARENGUEELDUSED

4.1 Kultuuri-, spordi- ja noorsootöövaldkonna olulisemad arengud ja investeeringud aastatel 2004–2006

Käesolevas punktis antakse ülevaade Tartu linna kultuuri-, spordi- ja noorsootöövaldkonna olulisematest arengutest ja investeeringutest aastatel 2004–2006. Ülevaate kultuuri-, spordi- ja noorsootöövaldkonna linnaelarvelisest finantseerimisest viimase kolme aasta jooksul leiab lisast 5.

4.1.1 Kultuurivaldkonna olulisemad arengud ja investeeringud aastatel 2004–2006

Tartu kultuurielu viimast kolme aastat iseloomustab mitmekesisustumine, seda nii tegevuste, sündmuste kui linnaruumi osas.

Lisandunud on uusi festivale nii suve- kui sügisperioodidele: näiteks teatrifestivalid Komöödia (2004), OmaDraama 2006 ja Balti Teatrisügis (2006), sõltumatu muusikafestival Plink Plonk (2005 ja 2006), lisaks peeti 2005. aastal Tartus rahvusvahelisi hansapäevi. Tartu linnaruum on muutunud oluliselt atraktiivsemaks: uue väljanägemise on saanud kaks tähtsat tänavat (Rüütli ja Ülikooli) linna südames, renoveeritud on mitmeid vaatamisväärsusi (olulisemad Tartu Jaani kirik ja Tartu toomkiriku tornid). Investeeringud on mitmetesse kultuuriobjektidesse: näiteks uuendati teatri Vanemuine administratiivtiiba, proovisaale, garderoobe, töökodasid, samuti teatrikohvikut Shakespeare; Eesti Rahva Muuseumil (ERM) valmisid Raadil uued hoidlahooned; 2005. aastal avati Tartu Mänguasjamuuseumi õuel paiknevas endises tollakuuris filmi- ja teatrinukkude maja; alustati Athena Konverentsi- ja Kultuurikeskuse rajamist¹⁵ jpm. Jätkuvalt on päevakorras ERMi uue hoone ehitamine¹⁶.

Kultuuriosakond on algatanud mitmeid uusi projekte – traditsiooniliseks on muutunud rahvusvahelised kultuuri aastakonverentsid, mis käsitlevad kultuuri administreerimisega seotud aktuaalseid teemasid. Lisaks konverentsidele on korraldatud mitmeid teabepäevi, õppereise ja koolituskursusi kultuurikorraldajatele enesetäiendamiseks ja -arendamiseks. Süsteemselt on käsitletud kultuurikorraldusega seotud teemasid nagu kultuurisponsorlus, kultuuriturundus ning kultuurisektori juhtimine riigi, kohaliku omavalitsuse ja organisatsiooni

¹⁵ Athena Konverentsi- ja Kultuurikeskus valmis 2007. aastal.

¹⁶ 2005. aastal kuulutati välja ERMi uue maja arhitektuurikonkurss koostöös Eesti Arhitektide Liiduga.

tasandil. Kultuuriteenistus on koordineerinud mitmeid rahvusvaheliste fondide poolt toetatud mahukaid projekte, mille kaudu on linnale kultuuritöö korraldamiseks saadud täiendavaid vahendeid ligi 10 miljoni Eesti krooni ulatuses. Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakond oli ajavahemikus 2004–2006 seotud viie suurema rahvusvahelise projektiga.

Kultuurisündmusi ja -kohti reklaamiv internetikeskkond Kultuuriaken on saanud uue kujunduse ning muutunud kasutajasõbralikumaks. Lisaks kajastab Kultuuriakna üritusi iganädalane raadiosaade Sun FM-is ning info on kättesaadav ka WAP-portaali kasutajatele.

Mittetulundussektori arengu tagamiseks on jätkatud kultuurilise huvitegevuse toetamist.

Kultuuriorganisatsioonidest finantseeriti Tartu linna eelarvest Tartu Linnaraamatukogu, teatrit Vanemuine, muuseumidest Tartu Mänguasjamuuseumi ja Tartu Linnamuuseumi, lisaks veel Tiigi Seltsimaja ja kuni aastani 2004 ka Tartu Teatrilaborit.

Aastatel 2004–2006 iseloomustab nii Linnaraamatukogu kui muuseumide külastusstatistikat positiivne trend. Tiigi Seltsimaja ruume kasutavate huviühenduste arv jäi aastatel 2004–2006 vahemikku 24–28, kusjuures huviühenduste liikmete arv kasvas viimase kolme aasta jooksul oluliselt (eriti 2006. aastal). Põhjalikumad ülevaadet Tartu linna eelarvest finantseeritavate kultuuriorganisatsioonide arengutest vaata lisast 6.

Kultuurivaldkonna investeeringud olid viimastel aastatel suunatud Tartu Linnaraamatukogu ning Linnamuuseumi ja Mänguasjamuuseumi hoonete korrastamisele. Ajakohastati ka haruraamatukogude (Annelinna, Tammelinna ning Karlova-Ropka harukogud) ruume ja inventari. Lisaks koostati Linnaraamatukogu uue peahoone ruumiprogramm krundile Riia 2 ning kavandati peahoone ehitust koostöös Tartu Tarbijate Kooperatiiviga. Linnavalitsus ja Tartu Tarbijate Kooperatiiv sõlmisid ühiste kavatsuste protokollid, mille sisuks oli pikaajalise arendus- ja rendilepingu ettevalmistamine. Muuseumide osas valmis 2005. aasta detsembris Mänguasjamuuseumi teatri- ja filminukkude maja. 2005. aastal valmis Linnamuuseumi Jaama tn 14 asuva hoone renoveerimise projekt, mis kavandati laulupeomuuseumiks. 2006. aastal remonditi O. Lutsu majamuuseumi hoonet, ühtlasi valmis ka uus püsiekspositsioon.

Aastatel 2004–2006 eraldati puhkpillide ostmiseks kokku 1 000 000 krooni. Aastatel 2006–2008 toetatakse kultuuriühingute esinemis- ja rahvariite soetamist kokku 1 000 000 krooniga.

4.1.2 Spordivaldkonna olulisemad arengud ja investeeringud aastatel 2004–2006

Kui varasemal perioodil oli spordivaldkonnas rõhuasetuseks noorte hõivatus, siis alates 2006. aastast on rohkem hakatud tähelepanu pöörama kvaliteedile spordis. Olulisteks näitajateks said meisterlikkus ning treenerite kvalifikatsioon. Erinevate koolituste raames viidi läbi treeneritele enesetäiendamise kursusi. Noortespordi rahastamissüsteemis võeti aluseks ka klubides tehtava töö kvaliteet ning treenerite kvalifikatsioonitase. Käivitus tartlastest tippportlaste toetussüsteem. Jätkuvalt on suurendatud mainesündmuste osakaalu ning toetatud esindusvõistkondade osalemist tiitlivõistlustel. Kokkuvõtlikult: lisaks hõivatusele on antud perioodil olnud rõhk ka tulemustel ja kvaliteedil.

Suuresti on panustatud spordirajatistesse investeerimisele, nii rekonstrueerimisse kui ka uute rajamisse. Valminud on mitmed suured objektid ning uued väliväljakud ja sportimispaigad. 2004. aastal uuendati Tamme staadioni korpalliväljakute asfaltkatet ja ehitati jalgpalli kunstmuruväljakule 40-meetrine dreanaž. 2005. aasta investeeringud olid seotud staadioni renoveerimise projekteerimisega. Nüüdseks on käivitunud staadioni kergejõustikuareeni ja jalgpalli peaväljaku rekonstrueerimine ning järke ootab tribüünihoone ehituse alustamine ja uue kunstmurukatte paigaldamine staadioni harjutusväljakule. 2004. aastal valmis ka Turu 8 spordihoone juurdeehitusena uus võistlussaal ja jõusaal, mis suurendas spordihoone kasutajate arvu neljandiku võrra. Spordihoones parendati pesemistingimusi ja ehitati välja ventilatsioon. 2005. aastal soetati spordihoonesse sisustus, sh 200-kohaline tribüün, saali tabloo ja poksiring. Visa Spordihalli põrandale paigaldati tennise ja sulgpalli mängimiseks sisehalli kate. Samuti valmis 2005. aastal kunstmurukattega jalgpalliväljak Kaunase pst 68B; sinna paigaldati III põlvkonna kunstmurukate ja kaasaegne valgustus. Eeldatud on, et hea hoolduse korral peaks olema võimalik väljakut kasutada aastaringsest nii noorte jalgpallurite kui ka ümbruskonna koolide poolt. Spordiseltsile Kalev anti toetust Magasini 3/5 hoone spordisaali akende vahetuseks. Tähtvere Spordipargile soetati lumetootmis- ja hooldustehnikat. Veski Spordibaasis renoveeriti järveäärne olmehoone. Erasektori eestvedamisel valmis 2005. aasta kevadel täismõõtmeline Lõunakeskuse siseliuväli. 2006. aastal valmis spordivaldkonna suurima spordiobjektina A. Le Coq Sport spordimaja. Lisaks tehti renoveerimistöid Veski Spordibaasis ning erasektori toel renoveeriti ka Tarbuse spordihall. 2006. aastal soetati ka Tähtvere spordipargi ja teiste Tartu suusaradade hooldamiseks spetsiaalne rajamasin.

Tänu eelnimetatud investeeringutele on oluliselt paranenud treeningtingimused nii tipp-, noor- kui ka tervisesportlastel.

Järjest enam on hakatud panustama jalgratta- ning kergliiklusteede arendamisse. Samuti on võetud prioriteediks korda teha koolide sportimispaigad. 2006. aastal valmis Mart Reiniku Gümnaasiumi kunstmurukattega spordiväljak.

Tõhusalt on käivitunud koostöö Tartu Ülikooli Kliinikumiga spordimeditsiini valdkonnas terviseuringute läbiviimisel sportlaste seas vanuses 7–23 eluaastat.

Tartu linna eelarve kaudu finantseeritakse spordiklubisid, -alasisid ja spordikoole. Lisaks toetatakse eelarve kaudu ka mitmeid erinevaid spordiüritusi ja -projekte.

Tartu linna eelarvest toetatavate spordiklubide arv on aastatel 2004–2006 püsinud 50–60 vahel. Linna eelarvest on nimetatud ajaperioodil toetatud aastas üle 30 spordiala ning keskmiselt 5000 õpilast. Perioodil 2004–2006 tõusis aasta aastalt eelarvest toetust saavate spordiürituste ja -projektide arv. Lisaks suurendati sportlastele suunatud erinevate toetussummade suurust. Spordibaaside arenguid iseloomustavad aastatel 2004–2006 mitmed institutsionaalsed muudatused. Põhjalikumalt ülevaadet Tartu linna eelarvest finantseeritavate spordiorganisatsioonide ja -tegevuste arengutest vaata lisast 7.

4.1.3 Noorsootöövaldkonna olulisemad arengud ja investeeringud aastatel 2004–2006

2004. aastal möödus 10 aastat noorsooteenistuse loomisest Tartu linnavalitsuses, mis märgib kaasaegse noorsootöö arendamise algust Tartus. Kui varasemal perioodil oli prioriteetne valdkonna struktuuride arendamine ning neile vajalike finantsallikate leidmine, siis alates 2004. aastast on rohkem hakatud tähelepanu pöörama noorsootöö kvaliteedile, noorte kaasamisele ja rahvusvahelise koostöö arendamisele.

Tartu linnale kuulub kolm huvialakooli ja kaks noorsootööasutust. Tartu linna eelarvest saavad toetust ka erahuvialakoolid ja kolmanda sektori avatud noortekeskused. Lisaks finantseeritakse linna eelarvest noorsootööühinguid, projektlaagreid, samuti noorsootöölaseid projekte.

Linnale kuuluvate kolme huvialakooli õpilaste arv on perioodil 2004–2006 jäänud samaks (795 õpilast). Antud ajaperioodil on suurenenud erahuvialakoolide arv, tõustes 2006. aastaks kuueni ja seega on kasvanud ka linna eelarvest toetatavate erahuvialakoolide õpilaste arv. Kui 2004. aastal õppis erahuvialakoolides 763 õpilast, siis 2006. aastal oli vastav arv 902.

Kolmanda sektori avatud noortekeskuste arv on aastate lõikes muutunud järgmiselt: 2004. aastal oli neid 8, 2005. aastal 6 ja 2006. aastal 9 noortekeskust. Noorsootöölalastest projektidest said Tartu linna eelarvest toetust 2004. aastal 47, 2005. aastal 38 ja 2006. aastal 54 projekti. Lisaks viidi aastatel 2004–2006 noorsooteenistuse juhtimisel läbi ka mitmeid rahvusvahelisi noorsootöölaseid projekte. Põhjalikumalt ülevaadet Tartu linna eelarvest finantseeritavatest noorsootöö organisatsioonide ja tegevuste arengutest vaata lisast 8.

Investeeringute osas on panustatud noorsootöökeskkondade kaasajastamisele.

2004. aastal valmis Tartu Lastekunstkooli uue õppehoone Tiigi 61 renoveerimistöde projekt. Ehitustöödega alustati 2005. aastal. Koos Eesti Kultuurkapitali 10 000 kroonise toetusega soetati Lastekunstkooli galeriisse eksponeerimisalused. 2006. aastal alustas kunstikool õppetööd uues hoones Tiigi 61. 2004. aastal käivitati ka kolmeaastane projekt puhkpilliorkestri ja trummiansamblike loomiseks ning arendamiseks. Projekt lõppes 2006. aastal. Projekti kogumaksumus oli 1 miljon krooni, millest 2005. aastal kulutati 300 000 krooni ja 2006. aastal 400 000 krooni.

2005. aastal kaasajastati Anne Noortekeskuse saal avatud noorsootöö tarbeks. Tööde maksumus oli 70 000 krooni, rahastamine toimus noortekeskuse finantseerimis- ja majandamiseelarvest. Uuendatud ruumid võimaldavad pakkuda enam tegevusi nii endistele kui uutele külastajatele, sh ka kõrvalasuva Slaavi Gümnaasiumi nooretele. 2005. aasta teiseks suuremaks investeeringuks oli Anne Noortekeskuses multimeedialabori varustuse väljavahetamine ja täiendamine summas 207 700 krooni.

2006. aastal renoveeriti Anne Noortekeskuse huvitöökoda – sisustati füüsika- ja keemialabor noorteadlaste tööks. Lisaks renoveeriti noorte algatuse korras kaks ruumi internetipõhise Tartu Noorteraadio tegevuse jaoks. Projekti „Noortekeskus kui varaait” raames, mida toetas Haridus- ja Teadusministeerium 100 tuhande krooniga, soetati matkavarustust, rulluiske, rulasid ja sõiduks vajalikud kaitsmed. Oluliseks 2006. aasta investeeringuks oli Tartu II Muusikakooli hoone remont.

4.2 Olulisemad tulevikusuundumused ja mõjutegurid eelseisval arengukava perioodil

4.2.1 Tartu linna sotsiaalne ja kultuuriline eripära

Iga linna areng saab tugineda tema tugevustele, väljakujunenud identiteedi põhijoontele. Milles väljendub Tartu eripära, tema „oma nägu”? Alljärgnevalt, tuginedes arengukava koostamise käigus toimunud arutelule, on esitatud kokkuvõtte Tartu eripäradest. Vaata joonis 1.

Joonis 1. Tartu eripärad

Eeltoodud Tartule iseloomulikke jooni on arvestatud ja edasi arendatud käesolevas arengukavas.

4.2.2 Olulisemad tulevikusuundumused eelseisval arengukava perioodil

Alljärgnevalt on kirjeldatud neid tegureid, mis mõjutavad ja kujundavad Tartu linna arengut eelseisval perioodil. Ülevaate andmisel on silmas peetud arengustrateegiates Tartu 2030 ja Tartu linna arengukavas aastateks 2007–2013 markeeritud arengusuundumusi, toetunud Tartu linnaga seonduvatele statistilistele andmetele; täiendavalt on toetunud arengukava koostamise käigus toimunud aruteludele.

Arengutrende, mis ühelt poolt seavad teatavad piirangud Tartus tegutsemisele, kuid teisalt pakuvad jällegi uusi väljakutseid, on alljärgnevalt käsitletud kolme suurema teemaplokina: elanikkonnaga seotud trendid, elu- ja majanduskeskkonnaga seotud trendid ning sotsiaalkultuurilised trendid.

I Elanikkonnaga seotud trendid

Elanikkonna vananemine ja vähenemine. Tartus, nagu teisteski Euroopa linnades, elanike arv väheneb ja rahvastik vananeb, sellest tingituna suureneb pensionäride osatähtsus ja väheneb töövõimelise elanikkonna arv¹⁷. Kui 1997. aastal elas Tartus 101 901 elanikku¹⁸, siis seisuga 01.01.2007 oli elanike arv 98 214¹⁹. Tartu elanike vanusestruktuuris on kõige suuremad muutused seotud 7–16-aastastega: aastatel 2006–2015 on oodata nende arvu vähenemist ligi 3000 võrra. Tööikka jõudvad rahvastikurühmad on pensionile siirdujatega võrreldes väiksemad²⁰. Elanikkonna vähenemine mõjutab nii tootjaid kui tarbijaid. Elanikkonna vananemisega seoses tuleb järjest enam arvestada vanema generatsiooni soovide ja vajadustega.

Noortekesksus. (Noorsooproblemaatika aktualiseerumine). Elanikkonna vananemise kõrval suureneb järjest enam vajadus arvestada noorte kui grupiga, kuna noored on muutumas üha aktiivsemaks ja seda ka ühiskondlikul tasandil. Tartu jaoks on oluline ära kasutada erinevaid noorte kaasamise ja aktiveerimise võimalusi, tähtis on, et selles osas teeksid koostööd erinevad institutsioonid. Oluline on kujundada noortele (nii ajutiselt kui alaliselt Tartus elavad noored) sobilik keskkond ja tingimused, mis aitaks kaasa nende pikemaajalisele kinnistumisele Tartus (tasakaalustamaks vananemise trendi).

Vanuselise eristumise ähmastumine. Eristub kaks suundumust: ühelt poolt vähenevad erisused noorte ja vanade vaba aja veetmise ning kultuuri- ja sporditarbimisharjumuste vahel (järjest vähem saab inimeste tarbimisharjumusi eristada ealiste erisuste alusel); teiselt poolt muutuvad järjest olulisemaks ka nn kolme põlvkonna ühistegevused (näiteks kogupereürituste populaarsuse kasv). Kokkuvõttes tekitavad nimetatud suundumused tarviduse siduda ja sulandada noortele ja vanadele suunatud tegevusi.

Sisse- ja väljarände intensiivistumine. Mobiilsus. Maailmas näitab tõusutrendi inimeste liikuvus: tugevneb suundumus liikuda ringi, vahetada elu- ja töökohti ning seda nii riigisiselt kui teistesse riikidesse liikudes. Nimetatud arengutendents iseloomustab ka Tartut, kuhu tuleb järjest enam inimesi mujalt ning kust järjest enam ka liigutakse mujale. Nimetatud trendiga paralleelselt ja seda võimendavalt süveneb maailmas konkurents kvaliteetse teadmistemahuka töö ja kvalifitseeritud tööjõu pärast. Selline konkurents on täheldatav ka Eestis, kus kvaliteetsema tööjõu saamiseks ollakse üha enam valmis pakkuma paremat palka ja töötingimusi²¹. Nimetatud omavahel tihedalt seotud suundumused tingivad vajaduse pöörata pidevat tähelepanu Tartu „ligitõmbavuse” arendamisele.

¹⁷ Tartu linna arengukava aastateks 2007–2013, lk 4.

¹⁸ Tartu arvudes 1997.

¹⁹ Tartu arvudes 2007.

²⁰ Tartu 2030, lk 8.

²¹ Tartu 2030, lk 9.

Mobiilsuse suurenemine tähendab ka piirkonna elanike koosluse pidevat teisenemist. Tartusse tulijate hulgas on välistudengite kõrval järjest olulisemal kohal gümnaasiumiealised – kasvavaks trendiks on väljapoolt Tartut siia gümnaasiumisse õppima tulek.

II Elu- ja majanduskeskkonnaga seotud trendid

Suurenev nõudlus „kättesaadavuse” (ja selle kvaliteedi) järele. Järjest olulisemaks muutuvad liikumise ja liiklemise võimalused ja mugavus. Tartu linna jaoks muutub üha tähtsamaks ligipääsetavuse küsimus. Üldine sotsiaalne ja majanduselu on tihedalt seotud ja sõltuvuses sellest, kuidas toimib rongiliiklus, kuidas kavatakse arendada lennuliiklust jne. Kokkuvõttes on logistikaküsimused nii Tartusse tulekuks kui siit lahkumiseks linna edasises arengus väga olulisel kohal.

Suurenev nõudlus keskkonna kvaliteedi järele. Elu- ja töökoha valikuid mõjutab järjest enam keskkond. Ollakse seal, kus keskkond on sobiv ja kus tullaakse vastu elanike nõudmistele ja vajadustele.

Elukeskkonna konkurents kujuneb rahvusvahelisel tasandil. Elukoha valikul kujuneb keskkonna kvaliteet üha määravamaks ennekõike intellektuaalse töö tegijatel. Tartul tuleb olla hoolikas, et säilitada oma elukeskkonda väärtuslikuks muutvad konkurentsieelised nagu vaimne õhustik koos rikkaliku kultuurieluga, linnamiljöö omanäolisus, rohelus, looduslik mitmekesisus ja turvalisus. Valglinnastumise ja sellega seonduvate probleemide ohjamiseks on järjest tähtsamal kohal Tartu koostöö ja ratsionaalne tööjaotus lähivaldadega, asjatu rivaalitsemine ning ressursside raiskamise vältimine²². Nõudlus kvaliteetse keskkonna järele tõstab valglinnastumise tingimustes Tartu jaoks ühelt poolt teravdatult esile transpordiprobleemide lahendamise²³; teiselt poolt aga Tartu linnaruumi atraktiivsemaks muutmise vajaduse.

Lisaks on elukeskkonna juures oluliseks märksõnaks kujunemas selle noortepärasus. Oluline on kujundada noori arvestav ja neid ligimeelitav elukeskkond. Samas, arvestades vananemise trendi, peab linnakeskkond arvestama ka vanema generatsiooniga, tuues esile vajaduse kujundada elukeskkond vanema generatsiooni tarvidusi silmas pidades. Tartu vanemat generatsiooni iseloomustab kõrgem keskmine haridustase, mis viitab nende potentsiaalselt suuremale kultuuritarbimise vajadusele.

Majanduskeskkonna kallinemine. Kallineva majanduskeskkonna tingimustes muutuvad teenused (vähemalt teatud elanikkonnagruppide jaoks) vähem kättesaadavaks, seda nii kultuuri, spordi kui noorte vaba aja veetmise²⁴ osas.

²² Tartu 2030, lk 8–9.

²³ Seoses valglinnastumisega teravnevad märgatavalt ka transpordiprobleemid, sh suureneb autode hulk. Kui 1996. aastal oli sõiduautode arv Tartus 27 372, siis aastaks 2006 juba 32 129. Nimetatud trendi jätkumist toetab majanduskasvu perioodi jätkumine. Autode kasvuga on seni kaasas käinud ka liiklusõnnetuste suurenemine: kui 1996. aastal oli Tartus 76 liiklusõnnetust, siis 2006. aastal oli see arv juba 169 (Tartu arvudes 1997 ja 2007). Siiski võib prognoosida, et tulevikus see arv väheneb seoses üldise liikluskultuuri kasvuga.

²⁴ Näiteks 2004. aastal tehtud uurimuses „Tartu noorte vaba aja veetmise võimalused ja vajadused” väitsid 46% 552-st küsitletud noorest, et vaba aja sisustamist takistab rahanappus.

III Sotsiaal-kultuurilise keskkonnaga seotud trendid

Konkurents ajale. Konkurentsi osas on toimunud/toimumas nihe: konkureeritakse tarbija ajale, mitte enam tema rahakotile (vt ka järgmine punkt). Sealjuures toimub konkurents avatud ruumis: Tartu saab tõmmata ligi turiste, samas leidub tartlastele atraktiivseid ajaveetmisvõimalusi ka mujal. Inimeste jõukuse kasvades suurenevad nende võimalused väärtustada vaba aega; otsitakse uusi kogemusi, elamusi ja unikaalsust, mille nimel ollakse nõus sõitma tuhandeid kilomeetreid²⁵. Nimetatud olukorrast tuleneb vajadus pakkuda mitmekesisemaid vaba aja veetmise võimalusi²⁶. Samuti suureneb konkurents selles osas, kuidas tarbijat endale võita – suureneb nõudlus kvaliteetsete toodete/teenuste järele.

Killustatuse suurenemine. Inimestel on järjest enam erinevaid soove, huvisid, hobisid jne. Järjest rohkem tegeldakse erinevate huvialade ja vaba aja veetmise viisidega. Tähtsustumas on nišitegevused: suurenevas vajadus leida oma nišš ja vastavad tegevused. Paralleelselt eksisteerib oht killustada end paljude erinevate tegevuste vahel.

Uue põlvkonna netistumine, digitaliseerumine, virtuaalsus. Internetti ja erinevaid e-lahendusi võib järjest enam võrrelda linna infrastruktuuriga ning nende kasutamine intensiivistub üha enam. Virtualiseerumise trend tähendab ka kultuuri virtualiseerumist – kultuur on järjest vähem seotud mingi konkreetse aja ja kohaga. Sellega seoses avarduvad ka kultuuris osalemise võimalused.

Sõpruskonna, kogukonna vajadus. Vastukaaluks internetistumisele ja virtualiseerumisele eksisteerib sõpruskonna, kogukonna vajadus. Paralleelselt tähtsustuvad sellised tegevused (sh kultuuritegevused), mis toimuvad väikestes kogukondades, ning mis ei pruugigi tahta laiemat (avalikkuse) tähelepanu ega taotle tegevuse laiendamist. Nimetatud kaks trendi kujundavad kokkuvõttes olukorra, kus sõpruskonnad/kogukonnad on rahvusvahelised ja muutuvad järjest mobiilsemaks. Linna kontekstis on oluline mõista, et nende kogukondade/sõpruskondade tegevus võib pakkuda laiemat huvi ja kujundada linna mainet; seetõttu on linna jaoks oluline püüda ja hoida neid liikuvaid kogukondi, luua neile linnas olemiseks ja tegusemiseks sobivad tingimused.

Multikultuursuse kasv. Multikultuursuse suurenemise trend on käsitletav kahesuunalisena. Ühelt poolt muutub Tartu elu multikultuurilisemaks, teisalt teravneb küsimus Tartu suutlikkusest järjest multikultuurisemas maailmas pakkuda omakultuuri väljapoole. Linna jaoks on oluline suunata arenguid sellisel viisil, et väljapoole teadvustamise vajadus oleks tähtsustatud ja tasakaalustatud mujalt uute lähenemiste omaks- ja ülevõtmisega. Multikultuursusega seoses kaasneb vajadus kasvatada inimestes tolerantsi.

Tervisliku mõtlemise, ökomõtlemise kasv. Ühiskonnas süveneb säästva arengu põhimõtteid ja praktikaid järgiv mõtteviis ning seda võetakse järjest enam omaks. Igapäevases elus väärtustatakse rohkem tervist, pööratakse senisest enam tähelepanu riskide vähendamisele, austatakse sotsiaalse õigluse printsiipe ja arvestatakse ökosüsteemi taastumis- ning taluvuspiire.²⁷ Järjest rohkem järgitakse tervislikku eluviisi, tegeldakse spordiga ja hoolitakse

²⁵ Tartu 2030, lk 10.

²⁶ Välisküllastajate ööbimiste arv Tartus on järjest kasvanud: kui 1997. aastal ööbis Tartus ca 45 000 välisküllastajat, siis 2006. aastal oli neid juba 113 027. Seejuures on välisküllastajate pilt muutunud mitmekesisemaks: kui nt 1997. aastal oli 55% välislastest soomlased, siis 2006. aastal oli soomlaste osatähtsus välislaste hulgas 40%. (Tartu arvudes 1997 ja 2007.)

²⁷ Tartu 2030, lk 10.

keskkonnast. Ökomõtlemise ja „oma” väärtustamise suundumus toimib ühtlasi vastukaaluna ja/või tasakaalustavalt rahvusvahelistumise trendile.

Piirülesuse suurenemine. Konkurents on kujunemas ka järjest piiriülesemaks. Üha vajalikum on mõtestada Tartut mitte enam linna piirides, vaid laiemalt. Ühelt poolt tingib selle igapäevase elukorralduse muutumine: pidev pendeldamine linna ja tagamaa vahel. Linnas käiakse tööl ja vaba aega veetmas, elatakse aga linna „taga”. Tartu puhul on oluline eraldi rõhutada linna oluliselt laiemat tagamaad – kogu Lõuna-Eesti regioon „tarbib” Tartut.

Interdistsiplinaarsuse kasv. Piirid eri valdkondade vahel hägustuvad ja suureneb valdkondadevaheliste koostöövõrgustike hulk. Ühelt poolt toimub selliste valdkondade nagu ettevõtlus, kultuur, sport, haridus jne järjest suurem „läbikäimine”, omavaheline segunemine, koostöö nende vahel. Teiselt poolt on ähmastumas ka piirid erinevate sotsiaalsete gruppide vahel nagu noored, pered, vanem generatsioon jne – toimub nende segunemine.

Kommunikatsiooni hulga ja mitmekülgsuse kasv. Kasvava infohulga tingimustes kujuneb järjest olulisemaks see, kuidas leida vajalikku teavet ja olla ise leitav. See tähendab oskuslikku – vastavas kontekstis sobilike – kommunikatsioonitüüpide, -kanalite jne valimist ja kasutamist. Nimetatud tingimustes kujunevad omanäolisuse hoidmine ja teistest eristumise suutlikkus linna arengu seisukohalt kriitilise tähtsusega võimekusteks.

Tugevnev kodanikuühiskond. Vaba aja hulga suurenemise ühe väljendusena tõuseb inimeste osalemissoov. Aktiivsema kodanikualgatuse tõttu võib eeldada kodanikeühenduste arvu ja ka nende mõju suurenemist edaspidi²⁸. Ühelt poolt tekitab see linnavõimule senisest suurema surve arvestada kodanikega enam, teisalt toob kaasa otsustusprotsesside pikenemise, mille positiivse küljena võib eeldada otsuste paremat läbikaalutust, elanike suuremat sidusust ja ka linna arenguga rahul olevate elanike osakaalu tõusu²⁹.

²⁸ Tartu 2030, lk 10.

²⁹ Tartu 2030, lk 10.

5. TARTU KULTUURI, SPORDI JA NOORSOOTOÖ VISIOON, ARENGUEESMÄRGID JA TEGEVUSSUUNAD AASTATEKS 2008–2013; NENDE TÄITJAD JA VAHENDID NING EESMÄRKIDE SAAVUTAMISE HINDAMISE KRITEERIUMID

5.1 Kultuurivaldkond

5.1.1 Tartu kultuuri visioon aastaks 2013

Tartu on atraktiivne kultuurikeskus ja kultuurielu pidev uuendaja.

Tartu kultuurielu põhineb kõigi kultuuriprotsessis osalejate vahelisel koostööl, erinevate kultuurivaldkondade ja teiste elualade integratsioonil ning jätkusuutlikel koostööprojektidel ja -programmidel. Tartut iseloomustab loomemajandusega tegelemist soosiv ja kultuuriloomet stimuleeriv keskkond, mis pakub nii loojatele kui publikule võimalusi loominguga tegelemiseks, selle kogemiseks ning linnaelu arendamiseks.

Tartu on nii Eestis kui rahvusvaheliselt tunnustatud loomelinn, mida iseloomustavad aktiivselt ülemaailmsetes võrgustikes osalevad loojad, asjatundlik ja aktiivne publik ning mis leiab pidevat meediakajastust.

5.1.2 Arengueesmärgid visiooni saavutamiseks

Tartu kultuuri visiooni täpsustavad üldised arengueesmärgid (AE). Nende all on omakorda esitatud arengueesmärki konkretiseerivad alleesmärgid (E).

Üldised arengueesmärgid

AE1: Tartu kultuurielu on avatud ja innovaatiline

- E1: Tartu on avatud uutele (sh rahvusvahelistele) ideedele, algatustele ja tegijatele.
- E2: Tartu kultuurielu on multikultuurne ja tolerantsi väärtustav.

- E3: Tartul on kandev roll Eesti kultuurielu uuendamises.
- E4: Tartu kultuurielu iseloomustab loomingu ja loojate mobiilsus, maailma kultuuri aktiivne vahendamine ja tõlgendamine.

AE2: Tartu on loomemajanduslikult arenenud ja edukas linn

- E5: Tartu soosib loomemajandust, soodustab loovklassi kujunemist ja kasutab nende panust linna arendamisel.
- E6: Tartu kultuurialane tegevus on integreerunud teaduse, ettevõtluse, turismi jt valdkondadega ning aitab kaasa nende arendamisele.

AE3: Tartu kultuurielu on mitmekesine, jätkusuutlik ja koostööl põhinev

- E7: Tartu kultuurielus on orgaaniliselt ühendatud mainesündmused, programmilised ja aastaringised tegevused.
- E8: Tartu toetab kultuuriorganisatsioonide jätkusuutlikku arengut.
- E9: Tartu kultuurielus on oluline roll kultuuriloojate, avaliku, era- ja kolmanda sektori omavahelisel koostööl, samuti põlvkondadevahelisel ning harrastajate ja professionaalide vahelisel koostööl.
- E10: Tartu kultuurielu põhineb erinevate kultuurivaldkondade koostööl.
- E11: Tartu kultuurielus on olulisel kohal rahvusvahelised koostööprojektid ja -võrgustikud.
- E12: Kultuurielu arvestab erinevate eagruppide vajadustega; sealjuures põhieelduseks on laste ja noorte võimalikult varajane kultuuriga kokkupuutesse viimine.
- E13: Tartu väärtustab ja arendab rahvakultuuri ning toetab kultuuripärandi säilitamist.

AE4: Tartus on kultuuriloomeks ja kultuuris osalemiseks mitmekesine, kvaliteetne ja stimuleeriv keskkond

- E14: Kultuuriloojad ja -korraldajad on Tartus väärtustatud.
- E15: Tartus on loojatele kvaliteetsed ja tänapäevased loometingimused, sh uut tüüpi loomikeskkonnad.
- E16: Tartus on mitmekesised, tänapäevased võimalused loomingu eksponeerimiseks ja kogemiseks, kultuurikeskused on avatud kogukonna uutele algatustele.
- E17: Tartu kultuuriorganisatsioonid pakuvad kvaliteetset ja pidevalt arenevat teenust.
- E18: Tartu kultuurielu leiab pidevat meediakajastust.

AE5: Tartus on aktiivne, asjatundlik ja kultuurivaldkonna arengut mõjutav publik

- E19: Tartu kultuurielus osaleja on hästi informeeritud, asjatundlik ja aktiivne.
- E20: Kultuurielu on Tartus indiviidi vajadusi arvestav, planeerimisel publiku uuringutest ja arendamisest lähtuv.

E21: Publikut, eriti lapsi, kasvatatakse ja arendatakse koostöös erinevate kultuuri-, haridus- ja noorsootöösutustega.

5.1.3 Kultuurivaldkonna tegevussuunad, nende täitjad, täitmiseks vajalikud vahendid ja eesmärgi saavutamise hindamise kriteeriumid aastateks 2008–2013

Kultuurivaldkonna eesmärkide täitmiseks ette nähtud tegevussuunad on esitatud alljärgnevalt arengueesmärkide alla kuuluvate alleesmärkide kaupa.

Arengukava elluviimine toimub erinevate tasandite ja subjektide koostöös. Täitja(d) on antud iga tegevussuuna juurde (täitjate loetelu vt lähemalt lisast 9). Eesmärkide täitmiseks vajalikud vahendid on määratletud finantseerimise allikate kaudu (finantseerimise allikate loetelu vt lähemalt lisast 10) ja antud eesmärgi tasandil.

Arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamise hindamiseks on kultuurivaldkonna iga eesmärgi juures esitatud selle hindamise kriteerium(id), millede määratlemisel on lähtutud eesmärke täpsustavatest tegevussuundadest. Hindamise kriteeriumide andmisel kasutatakse võrdleva alusena baasaastat 2007 – s.t, et eeldatavat arvu kasvu, osatähtsuse tõusu jt seda tüüpi näitajate suurenemist hinnatakse 2007. aastaga võrreldes. Numbrilisel kujul antavate näitajate täitumist eeldatakse arengukava perioodi lõpuks – aastaks 2013.

5.1.3.1 Arengueesmärk 1: Tartu kultuurielu on avatud ja innovaatiline

KULTUURI-VALDKONNA EESMÄRGID	KULTUURIVALDKONNA TEGEVUSSUUNAD	TÄITJAD	VAHENDID	HINDAMISE KRITERIUMID
E1: Tartu on avatud uutele (sh rahvusvaheliste) ideedele, algatustele ja tegijatele	<ul style="list-style-type: none"> uutele algatustele kaasaaitamine, sellealaste projektitoetuste juurutamine 	KT ³⁰	Tartu LV, ELi fondid	<ul style="list-style-type: none"> linnapoolselt finantseeritud kultuuriprojektide arvu kasv Tartu linna poolt kaasfinantseeritavate rahvusvaheliste projektide arvu kasv on loodud soodsa rendiga ajutised tegevuspinnad väljastpoolt Tartut pärit loojatele toimivad rahvusvahelised koostöökontaktid
	<ul style="list-style-type: none"> rahvusvahelistest fondidest toetust taotlevate uute algatuste linnapoolne kaasfinantseerimine 	KT		
	<ul style="list-style-type: none"> soodsa rendiga ajutiste tegevuspindade võimaldamine väljastpoolt Tartut pärit loojatele 	KO, LVO, era- ja kolmas sektor		
E2: Tartu kultuurielu on multikultuurne ja tolerantsi väärtustav	<ul style="list-style-type: none"> projektide toetamine, mille eesmärgiks on erinevate kultuuride tutvustamine, huvi ja tolerantsi tekitamine erinevate rahvuste ja nende kultuuride vastu 	KT	Tartu LV, Eesti-sisesed fondid,	<ul style="list-style-type: none"> linna poolt toetatud erinevaid kultuure tutvustavate projektide

³⁰ Täitjate ja vahendite juures kasutatud lühendid on koos täispikkade nimetustega toodud lisades nr 9 ja 10.

	<ul style="list-style-type: none"> Tartus elavate vähemuskultuuride ning siin elavate ja/või õppivate välismaalaste kultuuri tutvustamise toetamine 	KT, kolmas sektor	Euroopa Noored	<ul style="list-style-type: none"> arvu kasv Tartus ajutiselt elavate välismaalaste algatatud projektide arvu kasv arvamusuuringud linna multikultuursusest ja tolerantsusest
E3: Tartul on kandev roll Eesti kultuurielu uuendamises	<ul style="list-style-type: none"> erinevate kultuurivaldkondade ja teadusasutuste esindajate ümarlaua moodustamine innovaatiliste kultuuritoodete ja -teenuste arendamiseks 	KT	Tartu LV, ELi ja muud rahvusvahelised fondid	<ul style="list-style-type: none"> hinnang selle kohta, millistes kultuurivaldkondade uuendamistes on Tartu Eestis liidrirollis (eksperthinnangud regulaarsusega vähemalt kord kahe aasta jooksul) innovaatiliste kultuuritoodete arvu kasv regulaarsed kultuurikonverentsid ja õppepäevad
	<ul style="list-style-type: none"> kultuurikonverentside ja õppepäevade korraldamine kultuurikorralduse ja kultuurisektori administreerimise aktuaalsetel teemadel 	KT		
	<ul style="list-style-type: none"> uute tehnoloogiate rakendamine kultuuri loomisel ja vahendamisel 	KT, linna, kolmanda ja erasektori koostöö		
E4: Tartu kultuurielu iseloomustab loomingu ja loojate mobiilsus, maailma kultuuri aktiivne vahendamine ja	<ul style="list-style-type: none"> kultuuriloojatele ja -korraldajatele eraldatavate reisitoetuste ja stipendiumide mahu suurendamine 	KT, Tartu Kultuurkapital, Tartu LV	Tartu LV, ELi ja muud rahvusvahelised fondid	<ul style="list-style-type: none"> kultuurikorraldajatele ja loojatele eraldatud reisitoetuste ja stipendiumide mahu suurenemine 10% aastas
	<ul style="list-style-type: none"> rahvusvahelistest programmide toetuste taotlemine ja teiste taotlejate sellealane nõustamine 	KT		

tõlgendamine	<ul style="list-style-type: none"> rahvusvaheliste kontaktide vahendamine 	KT, VPT		<ul style="list-style-type: none"> rahvusvahelise kultuurivahetuse projektide arvu kasv nõustatud projektide arvu kasv
--------------	--	---------	--	--

5.1.3.2 Arengueesmärk 2: Tartu on loomemajanduslikult arenenud ja edukas linn

KULTUURI-VALDKONNA EESMÄRGID	KULTUURI-VALDKONNA TEGEVUSSUUNAD	TÄITJAD	VAHENDID	HINDAMISE KRITERIUMID
E5: Tartu soosib loomemajandust, soodustab loovklassi kujunemist ja kasutab nende panust linna arendamisel	<ul style="list-style-type: none"> loomemajandusega seotud uuringute juurutamine ja statistika kogumine 	KO (KT)	Tartu LV, Kultuuri-ministeerium, ELi struktuuri-fondid (sh meede 1.9) ja muud rahvusvahelised fondid	<ul style="list-style-type: none"> toimunud Tartu loomemajanduse uuringud ja statistiliste andmete kogumised eraldi loomemajandusele suunatud toetusliigi olemasolu (nn pehmete teenuste olemasolu loomemajandusega tegelejatele) loomemajanduse
	<ul style="list-style-type: none"> loomemajanduse võimaluste ja rahvusvahelise kogemuse tutvustamine – seminarid, loomemajandust tutvustavad infomaterjalid 	KT		
	<ul style="list-style-type: none"> loojate ja kultuurikorraldajate ettevõtlusalaste teadmiste ja oskuste arendamine 	KT, kõrgkoolid ja kolmas sektor		
	<ul style="list-style-type: none"> tugiteenuste süsteemi väljatöötamine loomemajanduse ettevõtetele 	KT, LVO		
	<ul style="list-style-type: none"> uue toetusliigi juurutamine loovettevõtluse edendamiseks, sh oma tegevust alustavatele loovettevõtetele 	KT, EVO		

	<ul style="list-style-type: none"> teadlikkuse tõstmine uute tehnoloogiate kasutamisest kultuurivaldkonnas 	KT, kõrgkoolid, kolmas sektor		<p>inkubaatori olemasolu</p> <ul style="list-style-type: none"> loomemajandusealase teadlikkuse tõus mõõdetuna regulaarse uuringuga vähemalt iga viie aasta järel loovklassi puudutavate artiklite, saadete jms arv (mõõdetuna meedia kontentanalüüsi kaudu) loomemajanduse ettevõtete arvu tõus ja tööhõive tõus loovsektoris ligikaudu 10% on loodud loomemajandusele sobilikud nõustamisteenused – ettevõtluse, õiguse, turunduse, projektikirjutamise jmt valdkondades
E6: Tartu kultuurialane tegevus on integreerunud teaduse, ettevõtluse, turismi jt valdkondadega ning aitab kaasa nende arendamisele	<ul style="list-style-type: none"> erainvestorite ja majandusala oskusteabe kaasamine loomemajanduse arendamisse 	KT,	Tartu LV, erasektor, ELi ja muud rahvusvahelised fondid, Eesti-sisesed fondid	<ul style="list-style-type: none"> valdkondadevaheliste koostööprojektide arvu tõus kultuuriasutuste omatulu kasv avaliku ja erasektori koostööprojektide arvu tõus klustrite teke (mõõdetuna
	<ul style="list-style-type: none"> loome- ja majandusainimete vastastikuse koostöö arendamine teadmiste ja kogemuste vahetamiseks ning koostööprojektide käivitamiseks 	KT, KOV asutused, erasektor		
	<ul style="list-style-type: none"> kultuuriasutuste ja mainesündmuste atraktiivsuse tõstmine turistide jaoks 	KOV asutused, ASO, KT		
	<ul style="list-style-type: none"> loomemajanduse ettevõtete ning teadus-, ettevõtlus-, turismi- ja haridusasutuste koostööprojektide ja -võrgustike soodustamine 	KT, EVO, HO, ASO, erasektor		

	<ul style="list-style-type: none"> valdkondadevaheliste koostööprojektide soodustamine 	KT, ST, NT, HO		kvalitatiivuuringu kaudu) <ul style="list-style-type: none"> turistide kultuuritarbimine on suurenenud (spetsiifiline kultuuritarbimise uuring iga kolme aasta järel)
--	---	----------------	--	--

5.1.3.3 Arengueesmärk 3: Tartu kultuurielu on mitmekesine, jätkusuutlik ja koostööl põhinev

KULTUURI-VALDKONNA EESMÄRGID	KULTUURI-VALDKONNA TEGEVUSSUUNAD	TÄITJAD	VAHENDID	HINDAMISE KRITERIUMID
E7: Tartu kultuurielus on orgaaniliselt ühendatud mainesündmused, programmilised ja aastaringsed tegevused	<ul style="list-style-type: none"> tegevustoetuse juurutamine kultuuriorganisatsioonidele aastaringse programmilise tegevuse tagamiseks ja organisatsiooni arendamiseks 	KT	Tartu LV	<ul style="list-style-type: none"> loodud uued toetuse võimalused kultuuriorganisatsioonide aastaringseks tegevuseks ja
	<ul style="list-style-type: none"> kultuurivaldkonna mainesündmuste järjepidev toetamine (vt mainesündmuste nimekirja lisast 11) 	KT		

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analüüsimetoodika väljatöötamine ja rakendamine linnapoolset toetust saavate mainesündmuste hindamiseks 	KT		<p>organisatsiooni arendamiseks</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ programmiliste (pidevate) tegevuste arvu kasv ▪ kultuuriorganisatsioonide poolt pakutavate programmide mitmekesisustumine ja kvaliteedi kasv, mõõdetuna regulaarse iga-aastase aruandluse abil ▪ mainesündmuste järjepidev toetamine ▪ mainesündmuste hindamise metoodika on välja töötatud
E8: Tartu toetab kultuuriorganisatsioonide jätkusuutlikku arengut	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kultuurikorraldajate koolitus 	KT, kõrgkoolid, kolmas sektor	Tartu LV, Eesti-sisesed fondid, ELi ja muud rahvusvahelised fondid	<ul style="list-style-type: none"> ▪ linna kultuuriasutuste eelarve kasv ▪ kultuurialaste konverentside, seminaride, koolituste jätkuv läbiviimine
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kultuuriasutuste eelarve kasv vastavalt linna eelarve võimalustele 	KO		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kultuuriasutuste tegevuse pidev monitooring 	KT		
E9: Tartu kultuurielus on oluline roll kultuuriloojate, avaliku, era- ja kolmanda sektori omavahelisel	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tartu kultuurikorraldajatele elektrooniliste suhtlusvõimaluste laiendamine Kultuuriaknas 	KO	Tartu LV, erasektor, ELi ja muud rahvus-	<ul style="list-style-type: none"> ▪ avaliku ning era- ja mittetulundussektori koostööprojektide arvu kasv
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ avaliku, era- ja kolmanda sektori esindajate ümarlaua moodustamine 	KT		

<p>koostööl, samuti põlvkondadevahelisel ning harrastajate ja professionaalide vahelisel koostööl</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ avaliku, era- ja kolmanda sektori koostööprojektide soodustamine nii investeringute kui ka sündmuste kontekstis ▪ põlvkondadevahelisi ning harrastajaid ja professionaale ühendavate koostööprojektide soodustamine 	<p>KT, VPT, avalik, kolmas ja erasektor</p> <p>KT, NT, ST</p>	<p>vahelised fondid</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kultuuriaknas on loodud täiendavad suhtlusvõimalused kultuurikorraldajatele ▪ erasektorist tulevate (suuremate) kultuuriga seotud projektide arvu kasv ▪ põlvkondadevaheliste ning harrastajate ja professionaalide vahelisel koostööl põhinevate kultuuriprojektide arvu kasv
<p>E10: Tartu kultuurielu põhineb erinevate kultuurivaldkondade koostööl</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ eri kultuurivaldkondade sünergiat tekitavate koostööprojektide soodustamine ▪ erinevate kultuurivaldkondade esindajatest koosneva töögrupi ja võrgustiku loomine koostööprojektide käivitamiseks (võrgustik ka virtuaalsel kujul) 	<p>KT</p> <p>KT, kolmas sektor</p>	<p>Tartu LV, ELi fondid, Eestisisesed fondid</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ linna poolt toetatud erinevaid kultuurivaldkondi hõlmavate koostööprojektide arvu kasv ▪ toimib kultuurivaldkondade esindajatest koosnev võrgustik/ümarlaud erinevate kultuurivaldkondade vaheliste koostööprojektide käivitajana

E11: Tartu kultuurielus on olulisel kohal rahvusvahelised koostööprojektid ja -võrgustikud	▪ sõprus- ja partnerlinnadega ühiste rahvusvaheliste projektide soodustamine (rahvusvahelistest kogemustest õppimiseks)	KT	Tartu LV, ELi ja muud rahvusvahelised fondid	<ul style="list-style-type: none"> ▪ välispartneriga koostöös tehtavate projektide arvu kasv ▪ kultuuriorganisatsioonide rahvusvahelistes võrgustikes osalemise arvu kasv ▪ jätkuvad koostööprojektid sõprus- ja partnerlinnadega ▪ rahvusvaheliste programmide nõustamisega seotud tegevuste arv
	▪ Tartu kultuuriorganisatsioonide rahvusvahelistes koostöövõrgustikes osalemise soodustamine, koostöövõimaluste ja -võrgustike tutvustamine	KT		
	▪ nõustamise pakkumine kultuuriorganisatsioonidele rahvusvaheliste projektide korraldamisel	KT, VPT		
E12: Kultuurielu arvestab erinevate eagruppide vajadustega; sealjuures põhieelduseks on laste ja noorte võimalikult varajane kultuuriga kokkupuutesse viimine	▪ laste huvialakoolituse soodustamine	KO (NT, KT, ST), HO	Tartu LV, Haridus- ja Teadusministeerium, kultuuri-asutused, kolmas sektor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ toetuse mahu suurenemine huvialakoolidele ▪ huvialakoolide poolt kasutatavate pindade laiendumine ▪ lastele suunatud programmide arvu kasv ▪ lapse- ja peresõbralike teenuste arvu kasv kultuuri-asutustes ▪ huvitegevusega hõlmatud laste ja noorte hulk
	▪ kultuuri-asutustepoolne lastele suunatud eriprogrammide pakkumine	kultuuri-asutused ja kolmas sektor		
	▪ lapsesõbralike teenuste pakkumine kultuuri-asutustes	kultuuri-asutused		
	▪ kultuuri-asutuste programmide viimine haridus-asutustesse	kultuuri-asutused ja HO, NT		
	▪ perede ja laste kultuurikogemiskohtade ja -võimaluste laiendamine	LVO, NT, KT, kultuuri-asutused		
	▪ kultuuri-asutustepoolne eakatele suunatud eriprogrammide pakkumine	kultuuri-asutused ja kolmas sektor		
	▪ eakate huvitegevuse soodustamine	KO		

E13: Tartu väärtustab ja arendab rahvakultuuri ning toetab kultuuripärandi säilitamist	<ul style="list-style-type: none"> rahvakultuuri jätkuv toetamine tegevus- ja projektitoetuste kaudu 	KT	Tartu LV, Eesti-sisesed fondid	<ul style="list-style-type: none"> rahvakultuuriühingute huvitegevuse toetuste mahu suurenemine rahvakultuuri projektide jätkusuutlikkus käesolevaga samas mahus toimunud laulupidude arv rahvakultuuriga hõlmatud inimeste hulk
	<ul style="list-style-type: none"> Tartu kohalike laulupidude traditsiooni jätkamine (perioodilisusega iga nelja aasta järel) 	Tiigi Seltsimaja		

5.1.3.4 Arengueesmärk 4: Tartus on kultuuriloomeks ja kultuuris osalemiseks mitmekesine, kvaliteetne ja stimuleeriv keskkond

KULTUURI-VALDKONNA EESMÄRGID	KULTUURI-VALDKONNA TEGEVUSSUUNAD	TÄITJAD	VAHENDID	HINDAMISE KRITEERIUMID
E14: Kultuuriloojad ja -korraldajad on Tartus väärtustatud	<ul style="list-style-type: none"> Tartu parimate kultuuritegijate saavutuste tunnustamine erinevate preemiate ja stipendiumide kaudu 	KT, Tartu Kultuurkapital	Tartu LV	<ul style="list-style-type: none"> eri sihtgruppidele suunatud preemiate, stipendiumide hulk – vähemalt samas mahus linna kultuuriasutuste töötajate palk on ligilähedane Eesti
	<ul style="list-style-type: none"> loometegevuse soodustamine erinevate stipendiumide kaudu 	KT, Tartu Kultuurkapital		
	<ul style="list-style-type: none"> kultuuriosakonna hallatavate asutuste kultuuritöötajate palkade konkurentsivõimelisuse tagamine 	KO		

	<ul style="list-style-type: none"> loojate kaasamine linnaelu kujundamisse (sh nende loomingu eksponeerimise soodustamine, loojate kaasamine Tartu maine kujundamisse) 	LPMKO, AEO, ASO		<ul style="list-style-type: none"> keskmise palgaga Tartu loojate loomingu nähtavuse suurenemine Tartu linnaruumis (mõõdetuna kvalitatiivvuringu kaudu) parimate kultuuriloojate tunnustamine senisest suuremas mahus
E15: Tartus on loojatele kvaliteetsed ja tänapäevased loometingimused, sh uut tüüpi loomekeskkonnad	<ul style="list-style-type: none"> harrastajatele soodushinnaga ruumide rentimine 	LVO, erasektor	Tartu LV, ELi struktuuri-fondid ja muud rahvusvahelised fondid, erasektor	<ul style="list-style-type: none"> harrastajatele soodushinnaga ruumide olemasolu loomemajanduse inkubaatori, kultuuritehase ning info- ja nõustamiskeskuse olemasolu uut tüüpi loomepindade arvu kasv
	<ul style="list-style-type: none"> loojatele suunatud elu- ja tööpiirkonna väljaarendamine; teatud piirkonna arendamine ateljee-korteriteks 	LVO, AEO, LPMKO		
	<ul style="list-style-type: none"> loomemajanduse inkubaatori, kultuuritehase ja loomemajandusala info- ja nõustamiskeskuse loomine tööhõive suurendamiseks kultuuriettevõtluses 	KT, LVO		
E16: Tartus on mitmekesised, tänapäevased võimalused loomingu eksponeerimiseks ja kogemiseks, kultuurikeskused on avatud kogukonna uutele	<ul style="list-style-type: none"> Lutsu tänava kultuurikvartali väljaarendamine (sh Antoniuse Õue väljaehitamise lõpetamine); Tartu Mänguasjamuuseumi arendamine laste- ja perekeskuseks 	LVO, Antoniuse Gild, Tartu Mänguasjamuuseum	Tartu LV, kolmas ja erasektor, ELi ja muud rahvusvahelised fondid	<ul style="list-style-type: none"> tegevussuundades mainitud investeringute objektidest on loodud ligi pooled toimivad töögrupid tegevussuundades mainitud objektide
	<ul style="list-style-type: none"> uute kohtade kasutuselevõtmine loomingu eksponeerimiseks ning esitamiseks avalikus ruumis (sh pargid, suveaiad, tänavad, puhketsoonid, õuesõppeala jmt) 	KT, LPMKO, AEO		

algatustele	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ümarlaura loomine erainvestoritega kultuuritegevuseks sobilike hoonete renoveerimise või ehitamise eesmärgil ▪ Tartu Linnaraamatukogu peamaja (Kompanii 3/5) rekonstrueerimine ▪ Teaduskeskuse AHHA uue hoone ehitamine ja sisustamine ▪ Eesti Rahva Muuseumi teemapark Raadil, uue hoone ehitamine ja sisustamine ▪ Emajõe Suveteatrist püsitrupiga teatri kujundamine ▪ Tartu I Muusikakooli laiendamine ▪ rahvusvahelise laste tantsukeskuse loomine erakoolide baasil ▪ Tartu linnagalerii loomine ▪ Tartu Linnamuuseumi väljaehitamine ▪ Tartu Ülikooli muuseumide (TÜ ajaloomuuseum, TÜ loodusemuuseum, TÜ kunstimuuseum) edasiarendamine 	<p>KT, erasektor</p> <p>LVO, Tartu Linna- raamatukogu</p> <p>SA Teaduskeskus AHHA</p> <p>ERM</p> <p>Emajõe Suveteater</p> <p>LVO</p> <p>Ida Tantsukool</p> <p>KT, LVO</p> <p>LVO, Tartu Linnamuuseum</p> <p>Tartu Ülikooli Muuseumid</p>		<p>arendamiseks</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ erainvestorite ümarlaura kooskäimine
E17: Tartu kultuuriorganisatsioonid pakuvad kvaliteetset ja pidevalt arenevat teenust	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kultuuriorganisatsioonide ruumiliste tingimuste kaasajastamine ▪ kultuuriorganisatsioonide teenusearenduse soodustamine ▪ publiku tagasiside arvestamine teenuse arendamisel 	<p>LVO</p> <p>kultuuri- organisatsioonid, KT</p> <p>KT, kultuuri- organisatsioonid</p>	Tartu LV, Eesti-sisesed fondid	<ul style="list-style-type: none"> ▪ toimuvad regulaarsed publiku rahuolu uuringud vähemalt kord kolme aasta jooksul ▪ uute publikut teenindavate pindade hulk kultuuriasutustes ▪ kultuuriasutuste regulaarse kvaliteedihindamise läbiviimine

E18: Tartu kultuurielu leiab pidevat meediakajastust	▪ kultuurispetsiifiline meediamonitooring	KT, ASO, kultuuriasutused ja kolmas sektor	Tartu LV, kultuuri-asutused, kolmas sektor ja erasektor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ positiivsete ja analüütiliste meediakajastuste arvu kasv (mõõdetuna regulaarse meedia kontentanalüüsi abil) ▪ toimuvad regulaarsed Tartu kultuurielu maine uuringud
	▪ linna kultuuriasutused koostavad oma turundusplaanid	KT, ASO, kultuuriasutused ja kolmas sektor		
	▪ Kultuuriakna reklaamikampaania üleriigilises meedias	KT, ASO, kultuuriasutused ja kolmas sektor		
	▪ uute Tartu kultuurielu kajastavate meediaväljaannete toetamine	KT, ASO, kultuuriasutused ja kolmas sektor, erasektor		

5.1.3.5 Arengueesmärk 5: Tartus on aktiivne, asjatundlik ja kultuurivaldkonna arengut mõjutav publik

KULTUURI-VALDKONNA EESMÄRGID	KULTUURIVALDKONNA TEGEVUSSUUNAD	TÄITJAD	VAHENDID	HINDAMISE KRITEERIUMID
E19: Tartu kultuurielus osaleja on hästi informeeritud, asjatundlik ja aktiivne	▪ Tartu kultuuri reklaammaterjalide (sh Tartu tähtsündmuste trükis) väljaandmine	KO	KO, ASO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kultuuriakna külastajate arv on kahekordistunud ▪ rahulolu Kultuuriakna keskkonnaga (regulaarse rahulolu-uuringu toimumine vähemalt kord aastas) ▪ esinejate ja ürituste
	▪ Tartu muuseumide kaardi koostamine ja väljaandmine elektrooniliselt/paberil	KT ja muuseumid		
	▪ Kultuuriakna keskkonna turundus, selle uuendamine	KO		
	▪ e-võimaluste kasutamise edasiarendamine Kultuuriaknas	KO		

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kultuuriakna infostendide paigaldamine Tartu linnaruumi 	KT, ASO, kultuuriasutused ja kolmas sektor		<p>korraldajate (sh välismaalaste) hinnangud (möödetuna regulaarselt toimuvate uuringute kaudu iga kolme aasta järel, integreeritult turismi ja kultuuritarbimise uuringuga)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kultuuriürituste kohta käiva info kättesaadavus (möödetuna regulaarselt toimuvate uuringute kaudu)
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kultuuriakna välireklaamide paigaldamine Tartu sissesõiduteedele 	KT, ASO, kultuuriasutused ja kolmas sektor		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tartu kultuuriasutuste ja -sündmuste tutvustamine messidel 	KT, ASO, kultuuriasutused		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ sihtgrupispetsiifiline Tartu kultuuriturundus 	KO		
<p>E20: Kultuurielu on Tartus indiviidi vajadusi arvestav, planeerimisel publiku uuringutest ja arendamisest lähtuv</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tartu kultuurituru regulaarsete uuringute juurutamine 	KT, kultuuri-asutused	Tartu LV, Eesti-sisesed fondid	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kultuuri-organisatsioonide sisesed kultuuripubliku rahuoluuuringud, vähemalt kord aastas ▪ kultuuri-organisatsioonide ja turismi-organisatsioonide koostöös väljatöötatud kultuuriturismi pakettide arvu kasv
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tartu kultuurivaldkonda käsitlevate uurimistööde propageerimine tudengite seas 	KT, kõrgkoolid		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kultuuritemaatika integreerimine turismiuuringutesse 	KO, ASO		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kultuurisündmuste korraldajate ja kultuuriasutuste motiveerimine regulaarsete uuringute läbiviimiseks, et teada oma publiku vajadusi ja ootusi ning sellest lähtuvalt arendada oma teenust 	KT		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kultuuriorganisatsioonide koostöö turismifirmadega turismipakettide väljatöötamisel 	kultuuri-organisatsioonid, SA Tartumaa Turism		

E21: Publikut, eriti lapsi, kasvatatakse ja arendatakse koostöös erinevate kultuuri-, haridus- ja noorsootöösutustega	<ul style="list-style-type: none"> ▪ publikuarenduse mõiste tutvustamine kultuurikorraldajatele – seminarid, infomaterjalid, rahvusvaheliste kogemuste ja kohalike heade näidete propageerimine 	KT	Tartu LV, Eesti-sisesed fondid, Haridus- ja Teadusministeerium, Kultuuriministeerium, kultuuri-asutused ja -organisatsioonid	<ul style="list-style-type: none"> ▪ noorte arvu kasv ürituste külastamisel, korraldamisel ▪ kultuuriorganisatsioonide tegevuste hulga kasv noorte kultuuris kaasatuse suurendamiseks ▪ publikut harivate ürituste arvu kasv ▪ koostööprogrammide arvu kasv kultuuri-, noorsoo- ja haridusasutuste vahel
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ noortele suunatud kultuurikampaaniate korraldamine 	KT ja NT		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tartu õpilaste seas läbiviidava kultuurikülastuse uuringu juurutamine 	KT, kultuuri-asutused, HO		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ temaatiliste väikeprojektide konkursside korraldamine publikuarenduse projektideks koostöös haridusosakonnaga 	KT, NT, HO		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ülelinnaliste kultuuripäevade (teatri-, kunsti-, muusika-, muuseumi- jne päevad) traditsiooni juurutamine 	KT, NT, HO		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tudengite kaasamine vabatahtlikena kultuuriürituste korraldamisse, toomaks noori kultuuri juurde ning soodustamaks noorte kultuurikorraldajate pealekasvu 	kultuuri asutused ja -organisatsioonid		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ „kultuurivarjude” programmi sisseviimine (programm, mis võimaldaks noortel näha erinevate kultuuriürituste ja kultuuriasutuste igapäevatööd) 	KT, kultuuri-asutused ja -organisatsioonid		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ publiku arendamise programmid kultuuriorganisatsioonidel - arutelud, seminarid 	kultuuriasutused ja -organisatsioonid		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ integratsioonialaste kultuuriürituste soodustamine haridusasutustes 	HO, KO		

5.2 Spordivaldkond

5.2.1 Tartu spordi visioon aastaks 2013

Tartu on tervete ja aktiivsete elanike linn ning tunnustatud spordielu keskus.

Teadlikult tegeleb spordiga enamik Tartu elanikest, aktiivne liikumine on kujunenud eluviisiks. Sport on emotsionaalse elamuse pakkuja ja linna identiteedi tähtis koostisosa.

Sport on Tartus sotsiaalselt väärtustatud ja leiab meedias pidevat kajastust. Tartu spordielu toetub elukohalähedastele, kaasaegsetele ja võrgustikuks kujundatud sportimisvõimalustele, tugevatele klubidele ja kõrge kvalifikatsiooniga treeneritele ning pedagoogidele, põlvkondi siduvale ja harrastus-, saavutus- ning tippspordi vastastikku toetavale arengule.

Tartu on nii Eestis kui ka rahvusvaheliselt teatud ja tunnustatud spordilinn. Tartu on valitud spordialadel kindlustanud oma koha rahvusvahelises spordikalendris ning pakub spordialast vaatamängu maailma tippsportlaste osavõtul.

5.2.2 Arengueesmärgid visiooni saavutamiseks

Tartu spordi visiooni täpsustavad üldised arengueesmärgid (AE). Nende all on omakorda esitatud arengueesmärki konkretiseerivad alleesmärgid (E).

Üldised arengueesmärgid (AE)

AE1: Sport on kujunenud eluviisiks ja vaba aja veetmise vormiks

- E1: Suurem osa Tartu elanikest tegeleb aktiivselt spordiga, sealjuures on sportlikku tegevusse kaasatud enamus lastest ja noortest.
- E2: Spordist on kujunenud erinevaid põlvkondi siduv tegevus.
- E3: Spordist on kujunenud meedias oluline teema.

AE2: Sport on kättesaadav, olemata east, soost ja erivajadustest

- E4: Igas linnaosas on kaasaegsed võimalused spordi harrastamiseks.
- E5: Spordirajatised on kaardistatud ja nende haldajad teevad koostööd ühtses võrgustikus.
- E6: Treenerid ja spordipedagoogid on Tartus mitmekülgsest väärtustatud.
- E7: Erinevatele huvigruppidele on tagatud sportimisvõimalused koos vajaliku inventari ja juhendajatega.

AE3: Tartu spordielu on vaatemängu pakkuv ja Tartu mainet kujundav

- E8: Tartu on tuntud kui traditsiooniliste kõrgetasemeliste ja suure osavõtjate arvuga spordiürituste korraldaja.
- E9: Tartu spordielu osaks on rahvusvahelisse spordikalendrisse kantud tippündmused, kus võistlevad maailmamainega sportlased.
- E10: Tartus tõuseb pidevalt esile uusi tippportlasi, keda linn toetab nende võimete arendamisel ja realiseerimisel.
- E11: Sport annab oma panuse teiste elualade arendamisse (turismi kasv, kultuuriürituste mitmekesistamine, rahvastevaheliste suhete edendamine) ning saab ise sisendeid ja impulsse teistelt eluvaldkondadelt (kultuur, teadus jm).

5.2.3 Spordivaldkonna tegevussuunad, nende täitjad, täitmiseks vajalikud vahendid ja eesmärgi saavutamise hindamise kriteeriumid aastateks 2008–2013

Spordivaldkonna eesmärkide täitmiseks ette nähtud tegevussuunad on esitatud alljärgnevalt arengueesmärkide alla kuuluvate alleesmärkide kaupa.

Arengukava elluviimine toimub erinevate tasandite ja subjektide koostöös. Täitja(d) on antud iga tegevussuuna juurde (täitjate loetelu vt lähemalt lisast 9). Eesmärkide täitmiseks vajalikud vahendid on määratletud finantseerimise allikate kaudu (finantseerimise allikate loetelu vt lähemalt lisast 10) ja antud eesmärgi tasandil.

Arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamise hindamiseks on spordivaldkonna iga eesmärgi juures esitatud selle hindamise kriteerium(id), millede määratlemisel on lähtutud eesmarke täpsustavatest tegevussuundadest. Hindamise kriteeriumide andmisel kasutatakse võrdleva alusena baasaastat 2007 – s.t, et eeldatavat arvu kasvu, osatähtsuse tõusu jt seda tüüpi näitajate suurenemist hinnatakse 2007. aastaga võrreldes. Numbrilisel kujul antavate näitajate täitumist eeldatakse arengukava perioodi lõpuks – aastaks 2013.

5.2.3.1 Arengueesmärk 1: Sport on kujunenud eluviisiks ja vaba aja veetmise vormiks

SPORDIVALDKONNA EESMÄRGID	SPORDIVALDKONNA TEGEVUSSUUNAD	TÄITJAD	VAHENDID	HINDAMISE KRITEERIUMID
E1: Suurem osa Tartu elanikest tegeleb aktiivselt spordiga, sealjuures on sportlikku tegevusse kaasatud enamus lastest ja noortest	<ul style="list-style-type: none"> elukohalähedaste sportimispaikade loomine tervisespordiga tegelemiseks 	LMO ³¹ , ST, LVO	Tartu LV, Tartu MV, Hasartmängu-maksu Nõukogu, Eesti-sisesed fondid, erasektor, MTÜd	<ul style="list-style-type: none"> üle 50% Tartu elanikest tegeleb spordiga vähemalt kord nädalas 75% üldhariduslike koolide lastest ja noortest on kaasatud sportliku tegevusega
	<ul style="list-style-type: none"> erinevate spordialade tervisespordiürituste aastaringse toimumise tagamine 	MTÜd (spordiklubid), ST		
	<ul style="list-style-type: none"> teavitustöö ja tervisliku liikumise propageerimine 	ST, THO		
	<ul style="list-style-type: none"> sportimiseks vajalike spordirajatiste ja kvaliteetse inventari pakkumine 	SA Tartu Sport, MTÜd, LVO		
	<ul style="list-style-type: none"> haritud ja kõrge kvalifikatsiooniga treenerite igakülgne toetamine 	ST, MTÜd		
	<ul style="list-style-type: none"> koolispordiürituste mitmekesistamine ja nende arvu suurendamine, tagamaks noorte huvi spordi vastu 	TKKL, MTÜd HO, ST		
	<ul style="list-style-type: none"> vajalike eeltööde tegemine, et oleks võimalik rakendada põhjendatud valiku printsiipe noorte suunamisel erinevate spordialade juurde 	TÜ KKT, spordimeditsiini keskused, MTÜ Tartu Spordiliit, ST		
	<ul style="list-style-type: none"> spordisuunitlusega klasside tegevuse jätkamine ja uute klasside avamiseks võimaluste otsimine 	HO, MTÜ Tartu Spordiliit, ST		
	<ul style="list-style-type: none"> spordistatistika ja uuringute regulaarne korraldamine 	ST, TÜ		
E2: Spordist on kujunenud erinevaid põlvkondi siduv tegevus	<ul style="list-style-type: none"> elujõuliste ja tugevate klubide, mille tegevuses osalevad kõik põlvkonnad, toetamine 	ST	Tartu LV, Tartu MV, Hasartmängu-maksu Nõukogu,	<ul style="list-style-type: none"> Tartus viljelevatel spordialadel selgitatakse välja Tartu linna meistrid
	<ul style="list-style-type: none"> spordiürituste, eelkõige rahvaspordiürituste pakkumine kõigile vanusegruppidele 	MTÜd, ST		

³¹ Täitjate ja vahendite juures kasutatud lühendid on koos täispikkade nimetustega toodud lisades nr 9 ja 10.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tartu linna meistrite väljaselgitamine kõigis vanuseklassides 	MTÜd, ST	Eesti-sisesed fondid, erasektor, MTÜd	erinevates vanuseklassides <ul style="list-style-type: none"> ▪ vähemalt pooltes spordiklubides on kaasatud tegevusse erinevad põlvkonnad
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spordi vaatamängulisuse suurendamine 	MTÜd, ST		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ jätkuv koostöö arendamine ja suurema tegevusvabaduse andmine kolmandale sektorile 	MTÜd, ST		
E3: Spordist on kujunenud meedias oluline teema	<ul style="list-style-type: none"> ▪ heal tasemel atraktiivsete ürituste korraldamine 	MTÜd, ST	Tartu LV, erasektor, Hasartmängu-maksu Nõukogu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vähemalt üks kord kuus Tartu spordielu kajastava spordisaate („Spordiaken”) toimumine kohalikus raadios ▪ kohalikus meedias (ajaleht, raadio) Tartu spordiudiste igapäevane kajastamine ▪ iga spordiklubi kajastab oma tegevust läbi virtuaalsete kanalite
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tartu linna esindusvõistkondade ja tippspordlaste valimine ja toetamine 	ST		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tartlaste huvi tõstmine spordiharrastuse ja spordile kaasaelamise vastu 	ST, MTÜd, SA Tartu Sport		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ virtuaalmeedia täiustamine ja uute (eriti noortele) atraktiivsete meediaväljundite loomine 	ST, MTÜd		

5.2.3.2 Arengueesmärk 2: Sport on kättesaadav, olemata east, soost ja erivajadustest

SPORDIVALDKONNA EESMÄRGID	SPORDIVALDKONNA TEGEVUSSUUNAD	TÄITJAD	VAHENDID	HINDAMISE KRITEERIUMID
E4: Igas linnaosas on kaasaegsed võimalused spordi harrastamiseks	<ul style="list-style-type: none"> kõigi sportimis- ja liikumispaike kaardistamine Tartu linnas ning Tartu valgalal 	SA Tartu Sport, ST	Tartu LV, RIP, erasektor	<ul style="list-style-type: none"> kõik välitingimustes paiknevad tervisespordi-paigad ja -rajad on valgustatud igas linnaosas vähemalt ühe heas korras sise- ja välisspordirajatise olemasolu lähima spordirajatise kaugus elukohast on maksimaalselt 15 minuti käimistee kaugusel Emajõe mõlemad kaldad on kõikidele sportimiseks avatud regulaarsete rahuolu-uuringute läbiviimine, vähemalt kord nelja aasta järel
	<ul style="list-style-type: none"> võimaluste ja tingimuste loomine spordiga tegelemiseks linna rohelistes tsoonides (Raja tn park, Raadi park ja karjäär, Ihaste mets, Anne kanali ümbrus, Tähtvere park ja dendropark, Tamme staadion, Emajõe kaldad jne) 	LMO, ST		
	<ul style="list-style-type: none"> igasse linnaossa vähemalt ühe spordirajatise (staadion, spordisaal jm) tagamine 	LVO, ST		
	<ul style="list-style-type: none"> koolide juures olevate spordirajatiste (võimlad, spordiplatsid) väljaarendamine piirkondlikeks sportimispaikadeks 	HO, ST		
	<ul style="list-style-type: none"> Emajõe kallaste läbitavaks ja atraktiivseks muutmine tervise- ja liikumisradade rajamise teel 	LMO, ST		
	<ul style="list-style-type: none"> kergliiklusteede planeerimine Tartust lähtuvate magistraalide juurde 	LMO, ST		
	<ul style="list-style-type: none"> Veski ning Mäe-Kääraku spordi- ja noortelaagrite kujundamine erinevate spordialade aastaringseteks treeningpaikadeks 	SA Tartu Sport, LVO, ST		

E5: Spordirajatised on kaardistatud ja nende haldajad teevad koostööd ühtses võrgustikus	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kõigi linnas ja tema valgalas olevate spordirajatiste kaardistamine olenemata omandivormist ja spetsiifikast 	ST, SA Tartu Sport	Tartu LV, Tartu MV	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kõik Tartu linna ja lähialade spordirajatised on kaardistatud ühtseks rajatiste võrgustikuks ▪ kõik spordirajatised teevad koostööd ühtses võrgustikus (ühtne andmebaas) ▪ spordirajatiste võrgustiku puuduvate „lülide” detailplaneeringute olemasolu
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kaardistamise tulemusel vajalike planeeringute tegemine avaliku, era- ja kolmanda sektori koostöös 	LPMKO, ST		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ spordiharrastajate informeerimine võimalikest sportimispaikadest ja sportimispaikade efektiivsema kasutamise tagamine 	SA Tartu Sport, TÜASK, HO, ST		
E6: Treenerid ja spordipedagoogid on Tartus mitmekülgset väärtustatud	<ul style="list-style-type: none"> ▪ treenerite „kullafondi” loomine 	ST	Tartu LV, Kultuuriministeerium, EOK	<ul style="list-style-type: none"> ▪ loodud on nn treenerite kullafond ▪ treenerite ja spordipedagoogide palk sõltub vähemalt 25% ulatuses kutsekvalifikatsiooni tasemest ▪ treenerite ja spordipedagoogide
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ heal tasemel treening- ja võistlustingimuste loomine (spordipaigad ja inventar) ning klubiruumide võimaldamine 	SA Tartu Sport, TÜASK		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ läbi klubide rahastamissüsteemi treenerite kõrgema kutsekvalifikatsiooni väärtustamine 	ST		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ koostöös Tartu Ülikooli ja spordialaliitudega Tartu treenerite kutsekvalifikatsiooni taseme tõstmine koolituste, kursuste ja seminaride toel 	TÜ, ST, MTÜ Tartu Spordiliit		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ klubide toetamine, loomaks võimalusi treenerite kvalifikatsiooni ja tööd paremini kasutada 	ST		

	<ul style="list-style-type: none"> väikeste klubide koondumise soosimine administratiivvõimekuse tõstmise eesmärgil 	ST, MTÜd, Tartu Spordiliit		töö- ja tegevustingimuste hindamine ekspertiiside alusel, vähemalt kord viie aasta jooksul
E7: Erinevatele huvigruppidele on tagatud sportimisvõimalused koos vajaliku inventari ja juhendajatega	<ul style="list-style-type: none"> heade treenimistingimuste (spordirajatised) loomine erinevatele spordialadele 	SA Tartu Sport, LVO, ST	Tartu LV, Haridus- ja Kultuuriministeerium, erasektor	<ul style="list-style-type: none"> enamus spordirajatistest on nõuetekohase sisustusega 75% Tartu treeneritest omab treeneri kutsekvalifikatsiooni 3. astet ja nende hulgast vähemalt 33% 4. või 5. astet
	<ul style="list-style-type: none"> noortesporti, saavutussporti, veteranide spordi, rahvaspordi ja invaspordi nõustamine ning jätkuv rahastamine linnaeelarvest 	ST		
	<ul style="list-style-type: none"> erinevate spordialade treeneritele-juhendajatele koolituste, seminaride pakkumine 	TÜ, MTÜ Tartu Spordiliit, ST		

5.2.3.3 Arengueesmärk 3: Tartu spordielu on vaatemängu pakkuv ja Tartu mainet kujundav

SPORDIVALDKONNA EESMÄRGID	SPORDIVALDKONNA TEGEVUSSUUNAD	TÄITJAD	VAHENDID	HINDAMISE KRITERIUMID
E8: Tartu on tuntud kui traditsiooniliste kõrgetasemeliste ja suure	<ul style="list-style-type: none"> Tartule omaste spordiürituste, eriti traditsiooniliste mainesündmuste jätkuv toetamine 	ST, erasektor, Eesti-sisesed fondid	Tartu LV, erasektor, Hasartmängu-	<ul style="list-style-type: none"> kõik Tartu linna maine- ja traditsioonilised

osavõtjate arvuga spordiürituste korraldaja	<ul style="list-style-type: none"> kõigile kodanikele mõeldud (tervise)spordiürituste (orienteerumise neljapäevakud, Tartu suusatalv, Aura avatud rada jt) toetamine 	ST, erasektor, Eesti-sisesed fondid	maksu Nõukogu, Kultuuri-ministeerium	üritused on läbi viidud rahvusvaheliselt tunnustatud tasemel <ul style="list-style-type: none"> igal nädalal toimub vähemalt üks tervisespordiüritus osalejate arv suurematel massispordiüritustel kasvab vähemalt 5% aastas
	<ul style="list-style-type: none"> linna esindusvõistkondade toetamine 	ST, erasektor, Eesti-sisesed fondid		
	<ul style="list-style-type: none"> uute algatuste toetamine ja vajadusel nõustamine 	ST		
E9: Tartu spordielu osaks on rahvusvahelisse spordikalendrisse kantud tippsündmused, kus võistlevad maailmamainega sportlased	<ul style="list-style-type: none"> Tartus läbiviidavate rahvusvaheliste võistluste toetamine ning soosimine 	ST, erasektor, Eesti-sisesed fondid	Tartu LV, erasektor, Hasartmängu-maksu Nõukogu, Kultuuriministeerium, kolmas sektor	<ul style="list-style-type: none"> rahvusvahelisse kalendrisse on kantud vähemalt viie erineva spordiala üritused
	<ul style="list-style-type: none"> Tartu linna tutvustamine ja hea maine loomine läbi sporditurismi 	ST, ASO, MTÜd		
	<ul style="list-style-type: none"> heal tasemel spordirajatiste pakkumine rahvusvaheliste võistluste läbiviimiseks Tartus 	SA Tartu Sport, TÜASK ja teised haldajad, ST		
	<ul style="list-style-type: none"> tippsündmuste korraldajate nõustamine ja nende tegevusele ning initsiatiivile kaasaaitamine 	ST		
E10: Tartus tõuseb pidevalt esile uusi tippsportlasi, keda linn toetab nende võimete arendamisel ja realiseerimisel	<ul style="list-style-type: none"> noorte andekate sportlaste ja tippsportlaste jätkuv toetamine 	ST	Tartu LV, Tartu Kultuurkapital	<ul style="list-style-type: none"> Tartu toetab kõiki tartlastest tippsportlasi, kes on oma spordialal olümpiamängude kandidaadid Tartus on toimiv toetusüsteem noorte andekate
	<ul style="list-style-type: none"> heade ja soodsate treeningtingimuste ja -paikade loomine 	SA Tartu Sport, ST, LVO, LMO, HO		
	<ul style="list-style-type: none"> koostöö tihendamine spordimeditsiini vallas Tartu Ülikooli Kliinikumi ja erasektoriga 	ST, THO		
	<ul style="list-style-type: none"> koostöö tihendamine ja Tartu Ülikooli teadlaste kaasamine treeningprotsessi teaduslikule alusele viimisel 	ST, MTÜd, TÜ		

	<ul style="list-style-type: none"> treenerite kutsekvalifikatsiooni tõusule kaasaaitamine 	ST, MTÜ Tartu Spordiliit, TÜ		<p>sportlaste edasise arengu toetamiseks</p> <ul style="list-style-type: none"> kõikidel tippsportlastel on võimalus kasutada kaasaegseid spordirajatisi
<p>E11: Sport annab oma panuse teiste elualade arendamisse (turismi kasv, kultuuriürituste mitmekesistamine, rahvastevaheliste suhete edendamine) ning saab ise sisendeid ja impulsse teistelt eluvaldkondadelt (kultuur, teadus jm)</p>	<ul style="list-style-type: none"> spordiürituste atraktiivsuse tõstmine koostöös kultuurivaldkonna tegijatega (võistluste avamised, tseremooniad, vaheaegade kultuuriline meelelahutus) 	ST	Tartu LV, erasektor, Eestisisesed fondid	<ul style="list-style-type: none"> vähemalt 50% spordialadel on head vastastikused kontaktid sõpruslinnadega kultuuriprogrammi osatähtsuse kasv iga-aastasel parimate sportlaste ja edukamate treenerite autasustamisel sporditurismi kasv vähemalt 5% (spordipubliku ja spordiüritustel osalejate osakaalu suurenemine) mitme-dimensiooniliste ürituste arvu pidev kasv
	<ul style="list-style-type: none"> parimate sportlaste ja edukamate treenerite esiletõstmine koostöös kultuurivaldkonnaga (teatraalsus, kultuurilised etteasted jm) 	ST, KT		
	<ul style="list-style-type: none"> sporditurismi edendamine heal tasemel spordiürituste korraldamise kaudu 	MTÜd, ST		
	<ul style="list-style-type: none"> koostööprojektide käivitamine Tartu Ülikooliga erinevates teadusvaldkondades (spordimeditsiin, toitumine, sporditeadused, anatoomia jm) 	ST, MTÜ Tartu Spordiliit		
	<ul style="list-style-type: none"> koostööprojektide tegemine noorsootöövaldkonnaga (sportimise aktiivseim iga 15–26 eluaastat) 	ST, NT		
	<ul style="list-style-type: none"> koostöös sotsiaalvaldkonnaga vähekindlustatud peredele treeningvõimaluste loomine 	ST, MTÜd		
	<ul style="list-style-type: none"> suhtlus sõpruslinnadega, spordidelegatsioonide vahetamine 	ST, MTÜd		

5.3 Noorsootöövaldkond

5.3.1 Tartu noorsootöö visioon aastaks 2013

Tartu on noortele meelepärane, mitmekesiseid suhtlemise, tegutsemise ja enesearenduse võimalusi ning kodulinna elu kujundamises osalemist pakkuv linn.

Tartu noor on aktiivse eluhoiakuga, ennast teostav, vastutustundlik, eetiline ja kodanikujulge.

Noorsootöö Tartus lähtub dialoogist noorega, tema individuaalsete vajaduste ja huvide tundmaõppimisest ning kaasab noort partnerina Tartu linna arengu kujundamisse. Noorsootöövaldkonnas pakutakse noorte energia suunamiseks mitmekesiseid võimalusi, toetatakse loovust ja sotsiaalsete oskuste arendamist, osutatakse võimalikult erilaadset, sh nii nišivaldkondade kui interdistsiplinaarset huvitegevuse teenust ning professionaalset abi ja nõustamist. Noorte arendavateks vaba aja tegevusteks on tagatud turvaline keskkond.

Tartu on noorsootöövaldkonnas eeskujuks nii Eestis kui rahvusvahelisel tasandil.

5.3.2 Arengueesmärgid visiooni saavutamiseks

Tartu noorsootöö visiooni täpsustavad üldised arengueesmärgid (AE). Nende all on omakorda esitatud arengueesmärki konkretiseerivad alleesmärgid (E).

Üldised arengueesmärgid (AE)

AE1: Tartu noor on aktiivse eluhoiakuga vastutustundlik kodanik

- E1: Tartus soositakse noorte omaalgatuslikke ettevõtmisi.
- E2: Tartus on loodud senisest paremad tingimused noorte vaatenurga arvestamiseks.
- E3: Tartu noorel on võimalus osaleda arendavates vaba aja tegevustes, sõltumata teda ohustavatest võimalikest hariduslikest, majanduslikest, tervislikest jms riskidest.

AE2: Tartu noorsootöö on mitmekesine, innovaatiline ja isiksusekeskne

- E4: Noorsootöö Tartus pakub järjest uusi võimalusi noori arendavateks vaba aja tegevusteks.
- E5: Noorsootöö Tartus toetab kultuuridevahelist õppimist ja koostööd teiste valdkondadega.
- E6: Noorsootöö on suunatud noorte sotsiaalsete ja koostööoskuste arendamisele.

- E7: Tartus toetatakse vaba aja tegevuste mitmekesistamist tehnika, teaduse, kaasaegsete tehnoloogiate ja keskkonna valdkonnas.
- E8: Noorsootöövaldkonnas toetatakse hooajalisi vaba aja tegevusi (sh huvitegevused).
- E9: Noorsootöötaja on Tartus professionaalne: noorega dialoogi pidav, noorte vajadusi ärakuulav ja neid arvestav ning noorele abi ja toetust pakkuv.
- E10: Tartu noorsootöö teenused on kvaliteetsed.

AE3: Tartu linn pakub loovat, turvalist ja noortepärast noorsootöö- ning põlvkondadevahelist suhtlemist soodustavat keskkonda

- E11: Tartu linnaruum on noortele mitmekesiseid tegevuspaiku pakkuv, noortele kättesaadav, noori inspireeriv, nende loomingulist potentsiaali rakendav ja põlvkondadevahelist suhtlemist soodustav.
- E12: Tartu noorsootöökeskkond pakub noortele eneseväljenduse ja eneseteostuse võimalusi: loodud on uued paigad noorsootööks, noorte omavaheliseks ja põlvkondadevaheliseks suhtlemiseks ning tegutsemiseks.
- E13: Noorsootööks on Tartus loodud kaasaegsed ja nõuetekohased paigad.

5.3.3 Noorsootöövaldkonna tegevussuunad, nende täitjad, täitmiseks vajalikud vahendid ja eesmärgi saavutamise hindamise kriteeriumid aastateks 2008–2013

Noorsootöövaldkonna eesmärkide täitmiseks ette nähtud tegevussuunad on esitatud alljärgnevalt arengueesmärkide alla kuuluvate alleesmärkide kaupa.

Arengukava elluviimine toimub erinevate tasandite ja subjektide koostöös. Täitja(d) on antud iga tegevussuuna juurde (täitjate loetelu vt lähemalt lisast 9). Eesmärkide täitmiseks vajalikud vahendid on määratletud finantseerimise allikate kaudu (finantseerimise allikate loetelu vt lähemalt lisast 10) ja antud eesmärgi tasandil.

Arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamise hindamiseks on noorsootöövaldkonna iga eesmärgi juures esitatud selle hindamise kriteerium(id), millede määratlemisel on lähtutud eesmärke täpsustavatest tegevussuundadest. Hindamise kriteeriumide andmisel kasutatakse võrdleva alusena baasaastat 2007 – s.t, et eeldatavat arvu kasvu, osatähtsuse tõusu jt seda tüüpi näitajate suurenemist hinnatakse 2007. aastaga võrreldes. Numbrilisel kujul antavate näitajate täitumist eeldatakse arengukava perioodi lõpuks – aastaks 2013.

5.3.3.1 Arengueesmärk 1: Tartu noor on aktiivse eluhoiakuga, vastutustundlik kodanik

NOORSOOTÖÖ- VALDKONNA EESMÄRGID	NOORSOOTÖÖVALDKONNA TEGEVUSSUUNAD	TÄITJAD	VAHENDID	HINDAMISE KRITERIUMID
<p>E1: Tartus soositakse noorte omaalgatuslikke ettevõtmisi</p>	<ul style="list-style-type: none"> noorte omaalgatuslike projektide rahastamise taotlusvoorude muutmine sagedasemaks 	NT ³²	KO, Tartu MV, ELi struktuurifondid, muud ELi toetused, Eesti-sisesed fondid	<ul style="list-style-type: none"> rahastatud omaalgatuslike noorteprojektide arv – vähemalt 25% noorteprojektidest arvust on noorte omaalgatuslikud projektid koolitatud noorteliidrite hulk noorteühendustes ja noortekeskustes läheneb 100%-le
	<ul style="list-style-type: none"> noorte ja noorteliidrite koolitamine 	NT, kolmas sektor (TNK, TNV, TÕL), Anne Noortekeskus, Lille Maja		
	<ul style="list-style-type: none"> noorte nõustamine, teavitamine, heade praktikate tutvustamine 	NT, kolmas sektor (TNK, TNV, TÕL), Anne Noortekeskus, Lille Maja		
	<ul style="list-style-type: none"> noorte omaalgatuslike ettevõtmiste tunnustamine 	NT		
	<ul style="list-style-type: none"> Tartu linna avatud noortekeskuste ümberkujundamine inkubaatorite põhimõttel töötavateks keskusteks, mis toetavad noorte omaalgatuste teket (keskuste varustamine vajaliku tehnika, ruumide ja muude abivahenditega) 	NT, Anne Noortekeskus, Lille Maja, avatud noortekeskused		

³² Täitjate ja vahendite juures kasutatud lühendid on koos täispikkade nimetustega toodud lisades nr 9 ja 10.

10

E2: Tartus on loodud senisest paremad tingimused noorte vaatenurga arvestamiseks	<ul style="list-style-type: none"> koostöö tugevdamine noorte esindusorganisatsioonidega (Tartu Noorteühenduste Kogu, Tartu Õpilasmavalitsuste Liit, Tartu Noortevolikogu, Tartumaa Noortekogu) 	NT	KO, Eesti-sisesed fondid	<ul style="list-style-type: none"> noorte esindusorganisatsioonide poolt esindatud noorte huvigruppide arv, mõõdetuna kvalitatiiuuringuna iga kolme aasta järel noorte hinnang oma vajadustega arvestamisele, rahulolule, nendepoolsete vaatenurkade esitamise võimalustele jne, mõõdetuna noorte rahulolu-uuringute kaudu iga kolme aasta järel
	<ul style="list-style-type: none"> organiseerumata noorte vaatenurga väljaselgitamiseks vajalike meetodite väljatöötamine 	NT, Anne Noortekeskus, Lille Maja, kolmas sektor (TNK, TNV, TÕL)		
	<ul style="list-style-type: none"> koostöö käivitamine linnavalitsuse ja kõrgkoolide tudengite ning tudengite organisatsioonide vahel (nt linna probleemidele lahenduste otsimisel) 	NT		
	<ul style="list-style-type: none"> meetodite väljatöötamine erinevate sihtgruppide kaasamiseks ja nende vaatenurga väljaselgitamiseks 	NT, Anne Noortekeskus, Lille Maja, avatud noortekeskused, üldharidus- ja kõrgkoolid		
	<ul style="list-style-type: none"> noorte jaoks prioriteetsete temade väljaselgitamine läbi noorte kaasamise 	NT, Anne Noortekeskus, Lille Maja, avatud noortekeskused		
	<ul style="list-style-type: none"> noorsootöövaldkonna (sh noorte vajadusi, huvisid ja rahuolu käsitlevate) uurimuste järjepidevuse tagamine ja nende tulemuste rakendamine 	NT		

<p>E3: Tartu noorel on võimalus osaleda arendavates vaba aja tegevustes, sõltumata teda ohustavatest võimalikest hariduslikest, majanduslikest, tervislikest jms riskidest</p>	<ul style="list-style-type: none"> vähemusrahvustest ja vähem kaasatud noorte pidev kaasamine noorsootöösse (vene keelt valdavate noorsootöötajate ametisse võtmine, noorsootöötajate keeltekursused jne) 	NT	<p>KO, eelarvelised asutused, programm Euroopa Noored, Mitte-eestlaste Integratsiooni SA</p>	<ul style="list-style-type: none"> vaba aja tegevusega (sh huvitegevusega) hõlmatud noorte hulk (põhiliste sotsiaal-demograafiliste näitajate lõikes) noorte rahulolu võimalustega osaleda vaba aja tegevustes (mõõdetuna rahulolu-uuringute kaudu) info kättesaadavus vaba aja tegevuste kohta, mõõdetuna regulaarsete, vähemalt iga kolme aasta järel toimuvate uuringute kaudu
	<ul style="list-style-type: none"> kultuuridevahelist õppimist toetavate koolitusprogrammide käivitamine 	Anne Noortekeskus, Lille Maja		
	<ul style="list-style-type: none"> noorteinfo strateegia, struktuuride, infokanalite arendamine, eesmärgiga tagada info parem jõudmine noorteni 	NT, Anne Noortekeskus		
	<ul style="list-style-type: none"> koostöö tugevdamine perede, haridusasutuste, huvikeskuste jne vahel 	NT, LKT, HO		

63

5.3.3.2 Arengueesmärk 2: Tartu noorsootöö on mitmekesine, innovaatiline ja isiksusekeskne

NOORSOOTÖÖ-VALDKONNA EESMÄRGID	NOORSOOTÖÖVALDKONNA TEGEVUSSUUNAD	TÄITJAD	VAHENDID	HINDAMISE KRITERIUMID
E4: Noorsootöö Tartus pakub järjest uusi võimalusi noori arendavateks vaba aja tegevusteks	<ul style="list-style-type: none"> uute noorsootöö meetodite rakendamine (noorsootöö avatud linnaruumis, kaubanduskeskustes, veebikeskkonnas ehk e-noorsootöö) 	Anne Noortekeskus, Lille Maja, avatud noortekeskused	KO, muud ELi toetused, Eesti-sisesed fondid	<ul style="list-style-type: none"> uute ja uuenduslike noorsootöö meetodite kasutamine noortele suunatud veebipõhise infokeskkonna olemasolu toimib töögrupp innovaatiliste noorsootöö meetodite väljatöötamiseks
	<ul style="list-style-type: none"> töögrupi loomine eesmärgiga välja töötada innovaatilised noorsootöö meetodid 	NT		
	<ul style="list-style-type: none"> noorsootöötajate koolitamine innovaatiliste noorsootöö meetodite osas 	NT		
	<ul style="list-style-type: none"> arutelu algatamine vaba aja tegevuste pakkumiseks alla 7-aastastele lastele noorsootöövaldkonna raames 	KO, HO		
E5: Noorsootöö Tartus toetab kultuuridevahelist õppimist ja koostööd teiste valdkondadega	<ul style="list-style-type: none"> rahvusvahelise noorsootöö osatähtsuse suurendamine: noorsootöötajate ja noorte koolitamine, osalemine rahvusvahelistes projektides 	NT, Anne Noortekeskus, Lille Maja, avatud noortekeskused	Tartu LV, muud ELi toetused, erasektor	<ul style="list-style-type: none"> linna poolt finantseeritavate rahvusvaheliste noorteprojektide arv (aastas vähemalt kolm) toimib koostöö
	<ul style="list-style-type: none"> era-, avaliku ja kolmanda sektori vaheliste koostööprogrammide käivitamine noorsootöövaldkonnas 	NT		

	<ul style="list-style-type: none"> koostöö arendamine valdkonna sees ja valdkondade üleselt ning erinevate huvigruppide (näiteks subkultuurid, erinevad generatsioonid) vahel 	NT, Anne Noortekeskus, Lille Maja, kolmas sektor		rahvusvaheliste partneritega <ul style="list-style-type: none"> avaliku, era- ja kolmanda sektori vaheliste ning valdkonnaüleste koostööprojektide arv
E6: Noorsootöö on suunatud noorte sotsiaalsete ja koostööoskuste arendamisele	<ul style="list-style-type: none"> noorte ettevõtlikkust soosivate tegevuste toetamine 	NT, Anne Noortekeskus, Lille Maja, kolmas sektor	Tartu LV, ELi struktuurifondid, muud ELi toetused, Eestisisesed fondid	<ul style="list-style-type: none"> sotsiaalseid ja koostööoskusi arendavate projektide osatähtsuse tõus
	<ul style="list-style-type: none"> lasteaedade, koolide ja avatud noortekeskuste koostööprogrammide rakendamine 	NT, HO		
	<ul style="list-style-type: none"> renoveeritud Lille Majas on kaasaegsed võimalused noorteorganisatsioonide koostööks ja kultuuriprojektide läbiviimiseks 	Tartu LV		
E7: Tartus toetatakse vaba aja tegevuste mitmekesistamist tehnika, teaduse, kaasaegsete tehnoloogiate ja keskkonna valdkonnas	<ul style="list-style-type: none"> uute võimaluste loomine noortele tehnikaga ja <i>uue meediaga</i> tegelemiseks renoveeritud Anne Noortekeskuses 	Tartu LV	Tartu LV, ELi struktuurifondid, muud ELi toetused, Eestisisesed fondid, partnerasutuste eelarved	<ul style="list-style-type: none"> tehnika, teaduse ja kaasaegsete tehnoloogiatega seotud ringide osatähtsuse tõus teadusasutuste, -parkide jms ning noorsootööasutuste, -organisatsioonide jms koostööprojektide teke
	<ul style="list-style-type: none"> koostöö tegemine teadusasutustega (Teaduspark, Teaduskeskus AHHA, Tartu Ülikool jmt) 	NT, Anne Noortekeskus, Lille Maja, kolmas sektor		
	<ul style="list-style-type: none"> võimaluste loomine noortele loodusteaduste ja keskkonnatehnoloogiatega tegelemiseks 	SA Tartu Keskkonna- hariduse Keskus, Tartu loodusmaja, SA Teaduskeskus AHHA		

E8: Noorsootöo-valdkonnas toetatakse hooajalisi vaba aja tegevusi (sh huvitegevused)	<ul style="list-style-type: none"> rahastamisvõimaluste väljatöötamine hooajaliste tegevuste toetamiseks 	NT	KO, Eesti-sisesed fondid, ENTK	<ul style="list-style-type: none"> eri hooegade ühtlasem katmine vastavate tegevusvormidega linna poolt rahastatud hooajaliste vaba aja tegevuste osakaalu tõus
	<ul style="list-style-type: none"> koolivaheaja programmide järjepidevuse tagamine (näiteks eriprojektid, laagrid) 	NT		
	<ul style="list-style-type: none"> noorte vaba aja laagrite toimumine Veski ja Mäe-Kääraku laagribaasides 	Anne Noortekeskus, Lille Maja, kolmas sektor		
E9: Noorsootõtaja on Tartus professionaalne: noorega dialoogi pidav, noorte vajadusi ärakuulav ja neid arvestav ning noorele abi ja toetust pakkuv	<ul style="list-style-type: none"> kutsestandardi rakendamine, tagamaks noorsootõtajate motiveeritust osaleda täiend- ja tasemekoolitustel 	NT, ST, Tartu LV, ENTK	Tartu LV, eelarvelised asutused, ELi struktuurifondid, muud ELi toetused, Eesti-sisesed fondid, noorsootöo-ühingute omananus	<ul style="list-style-type: none"> kutsestandardile vastavate noorsootõtajate arv/kutse saanud noorsootõtajate hulk – linna poolt hallatavates asutustes 100% ja MTÜdes 50% noorsootõtajate sissetuleku aste on ligilähedane õpetajate palgaastmetega toimub parimate noorsootõtajate iga-aastane tunnustamine
	<ul style="list-style-type: none"> noorsootõtaja pädevuse hindamissüsteemi rakendamine 	NT, ENTK		
	<ul style="list-style-type: none"> noorte rahulolu küsitluste regulaarne läbiviimine 	NT, Anne Noortekeskus, Lille Maja, kolmas sektor		
	<ul style="list-style-type: none"> noorsootõtaja ameti väärtustamine läbi motiveeriva palgasüsteemi, noorsootõtajate tunnustamise, töökeskkonna parendamise 	NT, Tartu LV		
	<ul style="list-style-type: none"> koolitusvajaduste kaardistamine ja täiendkoolituste korraldamine vastavalt vajadustele 	NT		
	<ul style="list-style-type: none"> noorsootöo võrgustiku tugevdamine (avatud noortekeskuste töötajad, koolide huvijuhid, ringijuhid, lapsevanemad jne) 	NT		

66

E10: Tartu noorsootöö teenused on kvaliteetsed	<ul style="list-style-type: none"> noorsootöö kvaliteedi indikaatorite väljatöötamine, kvaliteedi sise- ja välishindamise mudeli rakendamine 	NT, Anne Noortekeskus, Lille Maja, avatud noortekeskused	KO, Eesti-sisesed fondid, ENTK	<ul style="list-style-type: none"> noorte rahulolu noorsootöö teenustega (mõõdetuna noorte seas läbi viidud rahulolu-uuringute kaudu) noorsootööasutustes on rakendatud regulaarne kvaliteedihindamine
	<ul style="list-style-type: none"> kvaliteediuuringute läbiviimine, pidev monitoring 	NT, Anne Noortekeskus, Lille Maja, avatud noortekeskused		
	<ul style="list-style-type: none"> juhiste väljatöötamine teenuste kvaliteedi parendamiseks 	NT, Anne Noortekeskus, Lille Maja, avatud noortekeskused		

5.3.3.3 Arengueesmärk 3: Tartu linn pakub loovat, turvalist ja noortepärast noorsootöö- ning põlvkondadevahelist suhtlemist soodustavat keskkonda

NOORSOOTÖÖ-VALDKONNA EESMÄRGID	NOORSOOTÖÖVALDKONNA TEGEVUSSUUNAD	TÄITJAD	VAHENDID	HINDAMISE KRITERIUMID
E11: Tartu linnaruum on noortele mitmekesiseid tegevuspaiku pakkuv, noortele kättesaadav, noori	<ul style="list-style-type: none"> avalike mängu- ja spordiväljakute kaardistamine (elektroniline kaart ja trükis), uute väljakute ja teemaparkide rajamispõhimõtete väljatöötamine, nende rajamine 	Tartu LV (LMO, Laste- ja noortesõbraliku linna töögrupp)	Tartu LV, Eesti-sisesed fondid, rahvusvahelised ja ELi fondid	<ul style="list-style-type: none"> noorte jaoks atraktiivne ja mitmekesine linnaruum

67

inspireeriv, nende loomingulist potentsiaali rakendav ja põlvkondadevahelist suhtlemist soodustav	<ul style="list-style-type: none"> uute mängu- ja spordiväljakute rajamisel noorte vaatenurga arvestamine, noorte kaasamine linnaplaneerimisse 	NT, Laste- ja noortesõbraliku linna töögrupp		mõõdetuna noorte seas läbi viidud regulaarsete, vähemalt kolme aasta järel toimuvate uuringute kaudu <ul style="list-style-type: none"> noorte osalemisel „loodud” linnaruumi elementide teke erinevate põlvkondade kohtumist, suhtlemist ja koostegutsemist võimaldavate avalike kohtade ja elementide rajamise alustamine linnaruumi
	<ul style="list-style-type: none"> võimaluste loomine noortele ekstreemspordi ja seikluslike harrastustega tegelemiseks erinevates linnaosades 	NT, ST, Anne Noortekeskus		
	<ul style="list-style-type: none"> põlvkondadevahelist suhtlemist soodustavate linnaruumi osade (nt teemaparkide) ja elementide planeerimine ning rajamine 	Tartu LV (LMO, Laste- ja noortesõbraliku linna töögrupp)		
E12: Tartu noorsootöökeskond pakub noortele eneseväljenduse ja eneseteostuse võimalusi: loodud on uued paigad noorsootöök, noorte omavaheliseks ja põlvkondadevaheliseks suhtlemiseks ning tegutsemiseks	<ul style="list-style-type: none"> noorsootöö tegemine tänavatel, kaubanduskeskustes jt noorte kogunemispaikades 	Anne Noortekeskus, Lille Maja, avatud noortekeskused	KO, eelarvelised asutused, Eestisisesed, rahvusvahelised ja ELi fondid	<ul style="list-style-type: none"> alternatiivsete noorsootöökeskondade osatähtsuse tõus põlvkondadevahelist suhtlemist soodustavate keskkondade väärtustamine ja nende loomisele suunatud valdkondadeüleste
	<ul style="list-style-type: none"> võimaluste tagamine noorsootöö toimumiseks veebikeskkonnas (e-noortekeskus) 	Anne Noortekeskus, Lille Maja, avatud noortekeskused		
	<ul style="list-style-type: none"> uute vahendite ja keskkondade rakendamine noorsootöös 	Anne Noortekeskus, Lille Maja, kolmas sektor		

	<ul style="list-style-type: none"> ettevalmistustööde alustamine multifunktsionaalse noortekeskuse loomiseks avalikes keskkondades põlvkondadevahelist suhtlemist ja koostegutsemist soodustavate projektide kavandamine 	NT		projektide teke
		Tartu LV (LMO, Laste- ja noortesõbraliku linna töögrupp), kolmas sektor		
E13: Noorsootöök on Tartus loodud kaasaegsed ja nõuetekohased paigad	<ul style="list-style-type: none"> tagamine, et kõik noortega tööks mõeldud ruumid vastavad üldistele tervisekaitse- ja turvanõuetele 	LVO	Tartu LV, Eestisisesed, rahvusvahelised ja ELi fondid	<ul style="list-style-type: none"> kõik linna poolt hallatud noortekeskused on renoveeritud enamik kolmanda sektori noortekeskustest on renoveeritud
	<ul style="list-style-type: none"> keldriruumides asuvatele avatud noortekeskustele tervislike asendusruumide leidmine 	LVO		
	<ul style="list-style-type: none"> noorsootöötajate täiendkoolituse programmi rakendamine füüsilise, vaimse ja emotsionaalse turvalisuse tagamiseks noorsootöökeskkonnas 	NT		
	<ul style="list-style-type: none"> tervist ja turvalisust toetava ning keskkonda arvestava käitumise õpetamine noortele 	Anne Noortekeskus, Lille Maja, Tartu Keskkonna- hariduse Keskus, kolmas sektor		

6. ARENGUKAVA ÜLEVAATAMISE JA UUENDAMISE KORD

Tartu kultuuri, spordi ja noorsootöö arengukava aastateks 2008–2013 monitooringu eestvedajateks on Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna kultuuri-, spordi- ja noorsooteenistused. Arengukava vaadatakse üle ja täiendatakse vastavalt vajadusele, kuid mitte vähem kui kord aastas.

Kavandatud tegevuste elluviimise vahendid nähakse Tartu Linnavalitsuses ette Tartu linna arengukavas 2008–2013 ja Tartu linna partnerorganisatsioonide eelarvetes. Rahalisi lisaressursse käesoleva arengukava elluviimiseks kaasatakse projektide abil Euroopa Liidu struktuurivahendite rakendusametustest, riiklikest tugistruktuuridest ning erasektorist.

Uue Tartu kultuuri, spordi ja noorsootöö arengukava väljatöötamise ettevalmistamist alustatakse 2012. aastal.

72

LISAD

Lisa 1. Arengukava koostamise kaasatute nimekiri

Alljärgnevalt on esitatud arengukava koostamise kaasatud inimesed valdkondliku jaotuse alusel.

KULTUURIVALDKOND	
Nimi	Institutsioon
Allan Aint	MTÜ Genialistide Klubi
Ave Anniste	Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakond
Krista Aru	Eesti Rahva Muuseum
Andres Dvinjaninov	Eesti Nukuteater
Kaisa Eiche	Tartu Kõrgem Kunstikool
Katriin Fisch-Uibopuu	Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakond
Sirje Ginter	Tartu Linnavolikogu
Martin Hallik	Tartu Ülikooli Raamatukogu
Annika Hramov	Tartu Kirjandusfestival „Prima Vista”
Riho Illak	Tartu Ülikool
Veljo Ipits	Tartu Linnavolikogu
Ants Johanson	MTÜ Eesti Pärimusmuusika Keskus
Kunnar Jürgenson	Tartu Linnavalitsus
Kunnar Karu	Klubi Tartu Maraton
Margus Kasterpalu	SA Eesti Teatri Festival
Madis Kats	Tartu Kõrgem Kunstikool
Rein Kilk	SA Ateen
Merle Kollom	Vanemuise Kontserdimaja
Kristel Kont	Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakond
Tõnis Kriisa	Tartu Kunstnike Liit
Juta Kuhlberg	MTÜ Tartu Suveteatri Selts
Inge Kukk	Tartu Ülikooli Kunstimuuseum
Kulno Kungla	MTÜ Tartu Üliõpilasmaja
Thea Köverik	MTÜ Tartu Koolirahva Teatriselts
Raho Langsepp	MTÜ Festivitas Artium Schola
Marju Lauristin	Tartu Ülikool
Kadri Leivategija	H. Elleri nimeline Tartu Muusikakool
Riho Leppoja	Tiigi Seltsimaja
Toomas Lill	MTÜ Dancin` Machine
Sirje Madisson	Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts
Lea Malin	Tartu Lastekunstikool
Reet Mark	Tartu Kunstimuuseum
Aivar Mäe	Eesti Kontsert
Reet Mägi	Tartu Ülikooli Ajaloo Muuseum
Maarja Mänd	MTÜ Genialistide Klubi
Eda Neuland	Tartu II Muusikakool
Sakari Neuvonen	Tampere Maja
Tiia Neuvonen	Tampere Maja
Vallo Nuust	Tartu Kõrgem Kunstikool
Paavo Nõgene	Teater Vanemuine

Kaido Otsing	Tartu I Muusikakool
Marleen Parman	Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakond
Toomas Peterson	Teater Vanemuine
Viljar Pohhomov	SA Ateen
Pilvi Põldmaa	SA Teaduskeskus AHHA
Ivar Põllu	MTÜ Genialistide Klubi
Marge Pärnits	Tartu Mänguasjamuuseum
Kristjan Raba	Eesti Rahva Muuseum
Jaanus Randma	Rahvatantsuansambel Tarbatu
Kristiina Reidolv	Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakond
Rait Ress	Tartu Linnavalitsus
Pille Runnel	Eesti Rahva Muuseum
Jüri Sasi	Tartu Linnavalitsus
Hilja Sepp	Antoniuse Gild
Signe Sevtsenko	Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakond
Tiiu Sild	SA Teaduskeskus AHHA
Agne Tamm	Eesti Kirjanduse Selts
Asko Tamme	O. Lutsu nimeline Tartu Linnaraamatukogu
Kulvo Tamra	Vanemuise Kontserdimaja
Elvi Tani	Tartu Linnavalitsus
Toomas Thetloff	Tartu Ülikool
Merike Toomas	Tartu Linnamuuseum
Markus Toompere	Tartu Kunstnike Liit
Triin Vaaro	Tartu Mänguasjamuuseum
Berk Vaher	Eesti Kirjanike Liit

SPORDIVALDKOND	
Nimi	Institutsioon
Liina Arus	Tartu Kehalise Kasvatuse Liit
Meelis Jukk	SA Tartu Sport
Indrek Kelk	Klubi Tartu Maraton
Veljo Lamp	Tartu Linnavalitsuse sporditeenistus
Harry Lemberg	Tartu Spordiliit
Madis Lepajõe	Haridus- ja Teadusministeerium
Eve Lill	SA Tartu Sport
Küllli Loko	SA Tähtvere Puhkepark
Raido Mägi	Tartu Kalev
Aili Nugin	Tartu Kehalise Kasvatuse Liit
Mari Paal	Tartu Linnavalitsuse sporditeenistus
Urmas Past	MTÜ Ujumise Spordiklubi juhatuse liige, FIE
Ando Pehme	TÜ kehakultuuri teaduskond
Andres Pool	Tartu Linnavalitsuse haljastusteenistus
Andres Põhjala	Tartu Spordiliit
Pilvi Pärnat	Tartu Linnavalitsuse sporditeenistus
Neinar Seli	AS Estiko
Mart Siliksaar	Tartu Spordiliit
Raivo Simson	YesSport

Tiia Teppan	OÜ Tartu Veekeskus
Mati Tolmoff	Eesti Spordimuuseum
Jaan Vaiksaar	Tartu Spordiliit

NOORSOOTÖÖVALDKOND	
Nimi	Institutsioon
Kristel Altosaar	TÜ Pärnu kolledži sotsiaaltöö korralduse osakond
Piret Eit	Anne Noortekeskus
Heli Erik	Anne Noortekeskus
Deniss Jershov	MTÜ UNESCO Youth Association
Tiit Joala	MTÜ Lõuna-Eesti Rollimänguselts Kivitsõõr
Priit Kallakas	Tartu Noortevolikogu
Anne Kivimäe	Haridus- ja Teadusministeeriumi noorteosakond
Reet Kost	Euroopa Noored Eesti Büroo juhataja
Dagmar Kutsar	TÜ sotsiaalpoliitika erakorraline dotsent
Saima Laos	Tartu Mart Reiniku Gümnaasium
Janika Laur	Tartu Linnavalitsuse haridusosakond
Toomas Lill	MTÜ Dancin` Machine
Katrin Luts	Tartu Kroonuaia Kool
Eda-Maie Neuland	Tartu II Muusikakool
Raul Oreškin	Tartu Linnavalitsuse noorsooteenistus
Kaido Otsing	Tartu I Muusikakool
Kerli Otti	Anne Noortekeskus
Marina Paddar	Lõuna Politseiprefektuur
Peeter Paenurm	EELK
Jaanika Palm	Lille Maja
Sirli Peterson	Tartu Linnavalitsuse SAO lastekaitseteenistus
Tiina Reeder	Tartu Kunstigümnaasium
Reimo Rehkli	Tartu Linnavalitsuse noorsooteenistus
Margit Reinkubjas	MTÜ Le-Lu-La
Silvia Russak	Tartu Linnavolikogu kultuurikomisjon
Peep-Ain Saar	MTÜ Going Up
Pille Sims	Tartu Noorteühenduste Kogu
Ingi Sutrop	Noorteühendus Ole Sina Ise! klubi
Piret Talur	MTÜ Persona
Kristel Tannik	Lille Maja
Mart Toots	Tartu Õpilasmavalitsuste Liit
Kerli Uba	Tartu Noorteühenduste Kogu
Anne Õuemaa	Tartu Linnavalitsuse noorsooteenistus

Lisa 2. Intervjueeritute nimekiri

Intervjueeritute nimekiri:

- Kristel Altosaar
- Krista Aru
- Laine Jänes
- Rein Kilk
- Anne Kivimäe
- Reet Kost
- Dagmar Kutsar
- Marju Lauristin
- Madis Lepajõe
- Reet Mägi
- Paavo Nõgene
- Urmas Past
- Jüri Sasi
- Neinar Seli
- Tiiu Sild
- Piret Talur
- Tiia Teppan
- Mati Tolmoff
- Berk Vaher

Lisa 3. Kasutatud materjalid

Kasutatud materjalid

- Florida, R. (2002) *The Rise of the Creative Class. And How It's Transforming Work, Leisure, Community and Everyday Life*. New York: Basic Books.
- Loomemajanduse arendamine Eestis – ettepanekud tulevikuks // Tallinn: Eesti Tulevikuuringute Instituut, 2005.
- Lühiülevaade Tartu 1998 // Tartu: Tartu Linnavalitsus, 1999.
- Lühiülevaade Tartu 2005 // Tartu: Tartu Linnavalitsus, 2006.
- Noorsootöö seadus // Kättesaadav: <http://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=741158>.
- Statistiline ülevaade TARTU 2006 // Tartu: Tartu Linnavalitsus, 2007.
- Taotlus. Tartu Euroopa kultuuripealinnaks 2011 // Tartu, 2006.
- Tartu arengustrateegia Tartu 2012 (Lisa Tartu Linnavolikogu 27. mai 1999. a määrusele nr 90 // Tartu: 1999.
- Tartu arvudes 1997 // Kättesaadav: http://www.tartu.ee/index.php?lang_id=1&menu_id=6&page_id=370.
- Tartu arvudes 2007 // Kättesaadav: <http://www.tartu.ee/data/Arvudes2007eesti.pdf>.
- Tartu kultuuriturunduse plaan ja strateegia. Tartu on kultuuri ja hariduse pealinn. Periood 2006–2011.
- Tartu linna arengukava aastateks 2007–2013 (Lisa Tartu Linnavolikogu 14. septembri 2006. a määrusele nr 35) // Tartu: 2006.
- Tartu linna arengustrateegia Tartu 2030 (Lisa Tartu Linnavolikogu 18. mai 2006. a määrusele nr 25) // Tartu: 2006.
- Tartu linna eelarvest kultuuriühingutele, noorsootööühingutele ja avatud noortekeskustele toetuste andmise kord (Tartu Linnavolikogu 14. septembri 2006. a määrus nr 38).
- Tartu linna ettevõtluse arengukava 2007–2013 (Tartu Linnavolikogu 10. mai 2007. a määrus nr 59) // Tartu: 2007.
- Tartu linna koondeelarved 2004–2006.
- Tartu linna kultuuri ja spordi arengukava 2004–2007 // Tartu: 2003.
- Tartu linna noorsootöö kontseptuaalne tasand ja arengukava aastateks 2004–2007 (Lisa Tartu Linnavolikogu 04. märtsi 2004. a määruse nr 63 juurde) // Tartu: 2003.
- Tartu linna üldplaneering (Lisa Tartu Linnavolikogu 06. oktoobri 2005. a määruse nr 125 juurde) // Tartu: 2005.
- Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna 2004., 2005., 2006. majandusaasta tegevusaruanded.
- Tartu noorte vaba aja veetmise võimalused ja vajadused // Tartu: Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna noorsooteenistus, 2004.
- Tartu Teatrilabori tegevuse lõpetamine (Tartu Linnavolikogu 01. juuli 2004. a otsus nr 318).

Lisa 4. Kehtivatest arengudokumentidest tulenevad alused Tartu linna kultuuri, spordi ja noorsootöö arengukavale aastateks 2008–2013

Alljärgnevalt on esitatud väljavõtted kehtivatest kultuuri-, spordi- ja noorsootöövaldkonda suunavatest arengudokumentidest, milleks on arengustrateegia Tartu 2030, Tartu linna arengukava 2007–2013 ja Tartu linna üldplaneering.

Arengustrateegia Tartu 2030

Arengustrateegia Tartu 2030 visioonis – Tartu on tegusate, loovate ja õnnelike inimeste linn – on tehtud selge viide kultuuri-, spordi- ja noorsootöövaldkonnale. Visiooni laiemas lahtikirjutuses on märgitud järgmist: Tartu on Eesti vaimupealinn ja kogu Lõuna-Eesti arengut edendav keskus – traditsioonidega ülikoolilinn, nooruselinn, kus loovus ja avatud mõtlemine toetavad arendustegevust ja innovatsiooni ettevõtluses; modernse elukeskkonnaga, turvaline, säästvalt arenev ja aktiivset koostööd tegev Eesti linn.

Kultuuri-, spordi- ja noorsootöövaldkonnale keskendub arengustrateegia Tartu 2030 üks viiest allvisioonist, mis on formuleeritud järgmiselt: Tartu on loov linn. Arengustrateegia punktis 6.5 on see kirjutatud lahti järgmiselt:

Tartu on Eesti kultuuri keskus, sügavate traditsioonidega avatud ja arenev kultuurilinn. Linn kultuuri loomiseks, tarbimiseks ja edasikandmiseks. Eestis ainulaadne Tartu kultuurikeskkond tõmbab magnetina loovinimesi. Ergas kultuurielu kujundab professionaalsetele loojatele stimuleeriva ja soodsa tegevuspinnase. Linnavõim teadvustab endale ja linlastele kultuuri ja spordi väärtusi, investeerides kultuuri- ja spordialasesse tegevusse, organisatsioonidesse, infrastruktuuri ja koolitamisesse.

Tartu loomeinimeste looming leiab tee Eesti ja Euroopa kultuuriellu. Tartus on rida üle-eestiliste kultuuriväljaannete toimetusi. Tartu moodsaid tehnoloogiaid kasutav meedia- ja kultuuritööstus pakub tööd oma ala spetsialistidele.

Linna suurepärane infrastruktuur ja kultuuriliselt laetud linnaruum võimaldavad läbi viia kõige nõudlikumaid üritusi – kontserte, festivale, spordivõistlusi, konverentse jms. Eesti teadussaavutusi tutvustab Teaduskeskus AHHAA, propageerides ühtlasi teaduspõhist mõtlemist.

Klubide, stuudiote, galeriide, kinode, teatrite, tantsusaalidega täidetud Tartu kesklinnal on omaette rahvusvaheline väärtus ja menu.

Tartu linna kultuuri- ja spordihooned on täielikult renoveeritud. Tartus on uus linnaraamatukogu ja kunstimuuseum. Avatakse iseseisva eelarvega moodsa kunsti keskus – ajakohase tehnika ja paljude saalidega maja, kuhu on asja kunstihuvilistel lasteaiast vanuriteni. Eesti Rahva Muuseum Raadil kui rahvuslik kultuurivaramu uurib ja tutvustab eesti rahvuskultuuri, pakub kultuuri- ja puhkeelamusi ning konverentsiteenust. Tartus asub Eesti arhiivide keskus. Emajõe äärde kujundatud uuel puhkealal leidub kõlakodasid suvekontsertide tarvis ja spordirajatisi tervislikuks ajaveetmiseks. Täielikult on renoveeritud Tamme staadion ning koolide spordi- ja mänguväljakud, mis toimivad piirkondlike sportimispaikadena. Kõigile Tartus viljeldavatele spordialade jaoks on loodud vastavad tingimused.

Tartu arendab intellektuaalomandi müügil põhinevaid majandusharusid. Loovmajanduse valdkonda kuuluvaid festivale, laulupidusid, kunstiprojekte, kirjandusüritusi, etendusi, rahvakunstipäevi, kontserte jms tullakse külastama ka väljastpoolt Eestit. Professionaalseid kultuuriüritusi leidub igale eale ja maitsele. Osaletakse eestvedajana piiriüleises hansalinnade liikumises. Tartu spordiklubid korraldavad mainekaid spordiüritusi, mis

pälvivad rahvusvahelist tähelepanu. Tartu sportlased ja võistkonnad osalevad Euroopa sarjades, mis tagab linna spordipublikule aastaringse võimaluse elada Tartus kaasa heatasemeliste jõukatsumistele. Tartu kaubamärgi all toimuvad spordi- ja kultuurisündmused kujundavad Tartu üleilmset mainet, arendavad linlastes õppimisvõimet ja lisavad kogemusi. Loovalinnale omased muusikatööstuse, reklaami, kirjastamise, arhitektuuri, disaini, moe jpm projektid toovad Tartusse oma ideid teoks tegema kultuuriinimesi üle maailma.

Noorte kultuurikasvatus on võtmetähtsusega nii kutseliste kultuuritöötajate kui ka kultuuritarbijate järelkasvu tagamisel.

Tartu hindab ja edendab eesti rahvakultuuri – koorilaulu, puhkpillimuusikat, rahvatantsu, harrastusteatri, käsitööd jms. Harrastuskultuuri keskused pakuvad paljudele isetegemisrõõmu ja oskavad end ise ära majandada. Linnaosade arendamisel osalevad mittetulundusühingud. Linnas ja lähipiirkonnas asuvad rajatised, puhkealad ning spordiringid ja -klubid pakuvad aastaringseid spordi- ja puhkevõimalusi kõige erinevamatele huvigruppidele.

Linnas valitsev vaimsus ja loominguline õhkkond soosivad linnakodanike aktiivset kaasaraäkimist oma elukeskkonna kujundamisel. Neil jätkub selleks motivatsiooni ja pädevust, nad on piisavalt kursis arhitektuuri erinevate esteetikatega, nad suudavad mõelda nii oma kodu, linnaosa, linna, riigi, Euroopa ja maailma tasandil.

Tartlasel on kultuuriharjumus, ta esindab euroopalikku kultuuri ja tal on multikultuurne tunnetus. Üliõpilaste suure osakaalu tõttu kultuuritarbijate seas on Tartu omaladne kultuuritarbimise oskuste omandamise paik, mille mõjud kanduvad üle kogu Eesti.

Tartu on atraktiivne reisisiht turistidele. Konverentsi-, miljöö-, ajaloo- ja kultuuriturismi linnana pakub Tartu mitmekülgeid aastaringseid aktiivse ja interaktiivse suhtluse võimalusi nii tartlastele kui külalistele. Tartu kuulub rahvusvaheliselt mainekatesse turismiorganisatsioonidesse, on üks Lõuna-Eesti turismimagnetitest ja Emajõe Jõeriigi sihtsadam.

Loova linna visiooni elluviimiseks on arengustrateegias püstitatud järgmised viis eesmärki:

- Tartus on professionaalsetel loojatel, kunstnikel, interpretidel ja sportlastel laialdased tegutsemisvõimalused;
- Linnaelanikud on veendunud, et kunst, kultuur, loovus ja esteetika on Tartu linnaruumi osad, mida tuleb väärtustada, hoida ja külalistega jagada;
- Linnaelanikel ja külalistel on aastaringsest võimalusest osa saada heatasemelistest kultuuri- ja spordisündmustest, festivalidest, näitustest, noorsooüritustest;
- Tartlastel on mitmekesised võimalused kultuuriliseks isetegevuseks, tegev- ja tervisespordiks;
- Tartu on tuntud turismi sihtkohana.

Tartu linna arengukava 2007–2013

Tartu linna arengukavas on arengusuundumused aastateks 2007–2013 esitatud eelarvevaldkondade järgi. Kultuuri, sporti ja noorsootööd käsitletakse vaba aja, kultuuri ja religiooni peatüki all.

Tartu linna arengukava võtab aluseks arengustrateegias Tartu 2030 püstitatud viis eesmärki. Arengukava punkt 5.5 Vaba aeg, kultuur ja religioon kirjutab lahti antud valdkonna arengusuundumused. Alljärgnevalt esitatakse kokkuvõtlikult olulisemad rõhuasetused, esmalt üldisemad, seejärel konkreetsemad arengusuundumused.

Olulisemad üldisemad rõhuasetused:

- ülesandeks seatakse kultuuriinstitutsioonidele ja kultuuritöötajatele tööks ja loominguks turvalise, areneva ja kaasaegse keskkonna loomine; sh kultuurialase ettevõtluse arendamine;
- tähtsustatakse Tartu avatust maailmale ja osalemist rahvusvahelistes programmides, projektides ja võrgustikes;
- tähtsustatakse noortele mitmekesiste võimaluste pakkumist vaba aja veetmiseks ja oma oskuste arendamiseks, samuti noorsootööasutuste ja -ühenduste võrgustiku kujunemist.

Olulisemad konkreetsemad rõhuasetused:

- vajalikuks peetakse uute kultuuri- ja spordiobjektide rajamist. Selles osas näeb arengukava prioriteetsetena järgmisi: Tartu Linnaraamatukogu, Teaduskeskus AHHA, Anne Noortekeskus, Tamme staadion koos staadionihoonetega, Laulupeomuseum ning Lastekunstikool ja Linnamuuseumi ning I Muusikakooli juurdeehitis;
- rahvusvahelistest fondidest toetust taotlevate projektide osas eelistatakse neid, mis toetavad loovisikuid ja loovtööstuste arendamist, samuti rahvusvahelise teadusfestivali väljaarendamist ja innovaatilisi noorsootöö meetodeid;
- toetatakse väljakujunenud rahvusvahelisi mainesündmusi;
- prioriteediks on programmiline töö noorte kultuuritarbimisharjumuste kujundamiseks, milleks nähakse ette eraldi projektitoetused vastavalt eale ja sotsiaalsele staatusele, sh hinnasoodustused kultuuri- ja spordiüritustele;
- linna poolt toetatakse ja propageeritakse professionaalset kultuuriturundust;
- kogutakse ja analüüsitakse kultuuristatistikat; planeeritakse ka täiendavaid uuringuid;
- toetatakse kultuurikvartalite ja kultuuritänavate rajamist ning renoveerimist koos toetava keskkonna loomisega (pargid, haljastus, pingid, varjud, valgustus, viidad, stendid, skulptuurid, purskkaevud, muusikaaiad jne).

Tartu linna üldplaneering

Alljärgnevalt on välja toodud kultuuri, spordi ja noorsootöö arendamist puudutavad suundumused Tartu linna üldplaneeringust.

Üldplaneering näeb ette territooriumi reserveerimist puhkealade, spordi- ja kultuuriasutuste jaoks; sh punktis 2.6 Puhke- ja virgestusalad on märgitud järgmist:

- Emajõe-äärse roheline koridori väljakujundamine ja jõe avamine linnale;
- puhkealade väljaarendamine Annelinna sõudekanali ääres, Raadi asumis ja Emajõe luhal³³;
- hoonestatud alade suhtes kompensatsioonialade ühtse võrgustiku loomine, mis hõlmab haljasalasid, parke ja veekogude kaitsevööndeid.

Üldplaneeringu punkt 4.5.5 Kultuuri- ja spordiasutuste ning noorsooasutuste maad järgi säilitatakse senises kasutuses olevad **kultuuriasutuste maad**³⁴.

³³ Üldplaneeringus konfliktialana sisse kirjutatud Ropka-Ihaste luhale kaitseala versus linnarahva spordi- ja puhkekeskuse rajamine samal alal on tänaseks saanud selguse keskkonnaministri 22. aprilli 2004. a määrusega nr 24, millega sätestati majandustegevuse ajutiste piirangute rakendamine mh ka Ropka-Ihaste alal.

³⁴ Annelinna raamatukogu (Kaunase pst 23), Antoniuse õu (Jakobi, Munga, Jaani ja Lutsu tänavate vahelises kvartalis), Eesti Kirjandusmuuseum (Vanemuise 42), Eesti Rahva Muuseum (Veski 32, J. Liivi 9, Narva mnt 177, J. Kuperjanovi 9), Eesti Spordimuuseum (Rüütli 15), Eesti Postimuuseum (Rüütli 15), Kivisilla galerii

Lisaks on punktis 4.5.5 märgitud, et reserveeritakse täiendavad maad järgmiste kultuuriasutuste rajamiseks:

- 1) Teaduskeskus AHHA (Turu 8);
- 2) Raadi Hall (Raadi asum);
- 3) O. Lutsu nim Tartu Linna Keskraamatukogu (Kesklinna asum).

Spordiasutuste ja -raajatiste maade osas on märgitud järgmist:

- 1) piirkondlikeks sporditegevuse tugikeskusteks arendatakse koolide spordiväljakud ja saalid;
- 2) nähakse ette Ihaste tee laiendamine jalgratta- ja rulluisutee rajamiseks;
- 3) koostöös Luunja vallaga rajatakse valgustatud suusarada Annelinnast Kabina karjäärideni;
- 4) laste mänguväljakud rajatakse vastavalt Tartu Linnavolikogu 11. aprilli 2002. a otsusega nr 537 kinnitatud üldplaneeringu teemaplaneeringule „Vabaõhu mängu- ja spordiväljakud“;
- 5) dendropark kujundatakse avalikult kasutatavaks vabaõhu puhkealaks;
- 6) koostöös valdadega rajatakse jalgrattatee Tartu-Elva suunal;
- 7) veespordi arendamine olemasoleva Anne kanali Sõpruse sillast lõuna poole jääval alal;
- 8) ülelinnalise lõbustuspargi arendamine Anne kanali ja Suur-Emajõe vahelisel alal.

Senise maakasutuse osas säilitatakse senine staadionite maakasutus ning täiendavalt reserveeritakse järgmised maad:

- 1) rahvaspordikeskuste väljaarendamiseks Annemõisas, Emajõe ja Anne kanali vahelisel territooriumil, Lauulväljaku parkla ja Supilinna tiigi vahelisel alal ning Raadi asumis;
- 2) katkematu kallasraja kujundamiseks Emajõe mõlemal kaldal;
- 3) uue sõudespordikanali rajamiseks. Sõudespordikanali täpne asukoht määratakse Sõpruse silla, Ihaste tee, perspektiivse Ringtee silla ja Suur-Emajõe vahelise ala detailplaneeringuga;
- 4) spordihallide rajamiseks kruntidel Ihaste tee 7, Annemõisa 1; Lauupeo pst 19, Fr. R. Kreutzwaldi 1B ja 3;
- 5) jalgpalliväljakute kompleksi rajamiseks Taga-Annelinna asumis.

Noorsootöösutuste maade osas säilitatakse punkti 4.5.5 järgi senises kasutuses olevad maad³⁵. Kavandatavate tegevustena on välja toodud noorte- ja huvikeskuste väljaarendamine olemasolevate hoonete baasil.

(Raekoja plats 18), L. Koidula nim raamatukogu (Tehase 16), Tammelinna raamatukogu (Suur kaar 56), Linnakodaniku Maja (Jaani 16), Lutsu teatrimaja (Lutsu 2), Sadamateater (Soola 5B), Tampere Maja (Jaani 4), Tartu I Muusikakool (Tähe 5), Tartu II Muusikakool (Kaunase pst 23), Tartu Kirjanike Maja (Vanemuise 19), Tartu Kunstimaja (Vanemuise 26), Tartu Kunstimuuseum (Vallikraavi 14), Tartu Lastekunstikool (viiakse krundilt Jakobi 52 üle krundile Tiigi 61), Tartu Lauulava (Lauupeo pst 25), Tartu Linnamuuseum (Narva mnt 23), Tartu Mänguasjumuuseum (Lutsu 4, 6, 8), Tartu Rahvaülikool ja vabahariduskeskus (Pepleri 4), Tartu Ülikooli raamatukogu (W. Struve 1), Tiigi Seltsimaja (Tiigi 11), TÜ Ajaloo Muuseum (Lossi 25), Uppsala Maja (Jaani 7), Vanemuise teatri suur maja ja Vanemuise kontserdimaja (Vanemuise 6) ning Vanemuise teatri väike maja (Vanemuise 45A); noorte- ja huvikeskuste arendamine toimub olemasolevate hoonete baasil.

³⁵ Lille Maja (Lille 9), Anne Noortekeskus (Uus 56), Tähe Noortekeskus (Tähe 101), BIK -- Lõuna-Eesti Noorte Tööstöbörns-Infokeskus (Vallikraavi 19), Loovkeskus (Pepleri 10), Noortekeskus Koht (Tiigi 11), Varjend 2000 (Pargi 8), Tartu Mootorratturite Ühing (Jaamamõisa 22).

Üldplaneeringust on oluline välja tuua ka kavandatavad tegevused rohelise võrgustiku, sh kergliiklusega teede arendamise osas. Punkt 6.3.1 järgi tuleb linna haljasmaad (tuum- ja tugialad) liita haljasühendustega ja kergliikluse teedega (roheliste koridoridega) kogu linna hõlmavaks katkematuks ja nii linna, linnaosa kui ka asumi tasandil hästi toimivaks rohe- ja puhkealade süsteemiks. Kergliikluse ja jalgrattateede arendamise osas on üldplaneeringus väljendatud järgmisi taotlusi (väljavõtted punktidest 6.3.1 ja 8.2.7):

- säilitada ja võimalusel parandada olemasolevaid jalakäijate-jalgratturite liikumiskoridore³⁶;
- elamualasid läbivate kergliiklusteede võrgu väljaehitamine nende sidumisega arendatavate keskustega;
- uute tänavalõikude planeerimisel ja projekteerimisel tuleb kohtades, kus arenguskeemiga kavandati jalgrattatee, ette näha jalgratturite liikumine eraldatuna muust liiklusest;
- vajalik on muuta kogu linna keskusala jalgratturisõbralikuks. Sisuliselt tähendab see, et põhilistel liikumissuundadel lastakse alla äärekivid ja eraldatakse jalgratturite liikumine ülejäänud liiklusest. Toomemägi on planeeritud ümbritseda jalgrattateedega;
- tulevikus peab tekkima linnatänavatest väljaspool kulgev ja linnaosi ühendav kergliiklusteede võrk;
- asumitevahelised kergliikluse peateed kulgevad valdavalt laste-, haridus- ja spordiasutuste ning kaubanduskeskuste läheduses. Kergliikluse peateed ühendavad ja läbivad õuealasad. Ristumisi linnatänavatega on minimaalselt. Ülekäik toimub jalgrattafooride abil;
- tänaväärseid jalgrattateid ehitatakse koos magistraalteede rekonstrueerimisega ja need on vajalikud kohalikeks juurdepääsudeks;
- põhiliselt nähakse ette jalgrattateede arendamist koos linnatänavate rekonstrueerimisega, mille käigus on võimalik rajada ka füüsiliselt eraldatud sõiduribasid (mitte üksnes teekattele markeeritud) aladele, kus on selleks piisavalt ruumi. Jalgrattateede arendamisel on ette nähtud arvestada vajadust tagada sidusus nii autosõiduteedele, jalgrattateedele kui ka jalakäiguteede võrgustikule. Viimane on ühtlasi seotud rohelise võrgustiku sidususega. Üldplaneeringus on ette nähtud linna läbivad jalgratta- ja jalakäiguteede koridorid, mis oluliselt parandavad linna elukeskkonda. Liiklusskeemi osaks peab kavandama nn jalakäijate-jalutajate-jalgratturite koridor marsruudil Vorbuse tee ristmik – dendropark – Tähtvere park – Toomemägi – teater Vanemuise ümbrus – Lillemägi – Tähe tn äärne park – Karlova park – Forseliuse park. Selle tee sõlmobjektideks on jalakäijate sillad, eriti ülepeäs Riia tänavast. Arendada terviklikuks jalgrattateede võrk.

³⁶ Punkti 6.3.2 alusel säilitatavad ja võimalusel parandatavad jalakäijate-jalgratturite liikumiskoridorid on järgmised:

- dendropark – Tähtvere park – Toomemägi – teater Vanemuise ümbrus – Riia tn – Tähe tn äärne park – Karlova park – Forseliuse park – Ropka mõisa park;
- dendropark – Tähtvere mägi – Emajõgi – Toomemägi – Vanemuise park / Barclay plats – Kraamituru kaldapealne – siit edasi Holmi park – Anne kanali haljasala – Vana-lhaste parkmetsad;
- Ülejõe park – Ranna puistee – supelrand või Ülejõe park – Meltsiveski haljasala – Narva mnt – kruusakarjäärid – Raadi dendropark ja mõis.

Lisa 5. Kultuuri-, spordi- ja noorsootöövaldkonna linnaelarveline finantseerimine aastatel 2004–2006

Kulude proportsionaalne jaotus Tartu linna eelarves on viimase kolme aasta jooksul liikunud investeeringute suurenemise ja tegevuskulude vähendamise suunas.

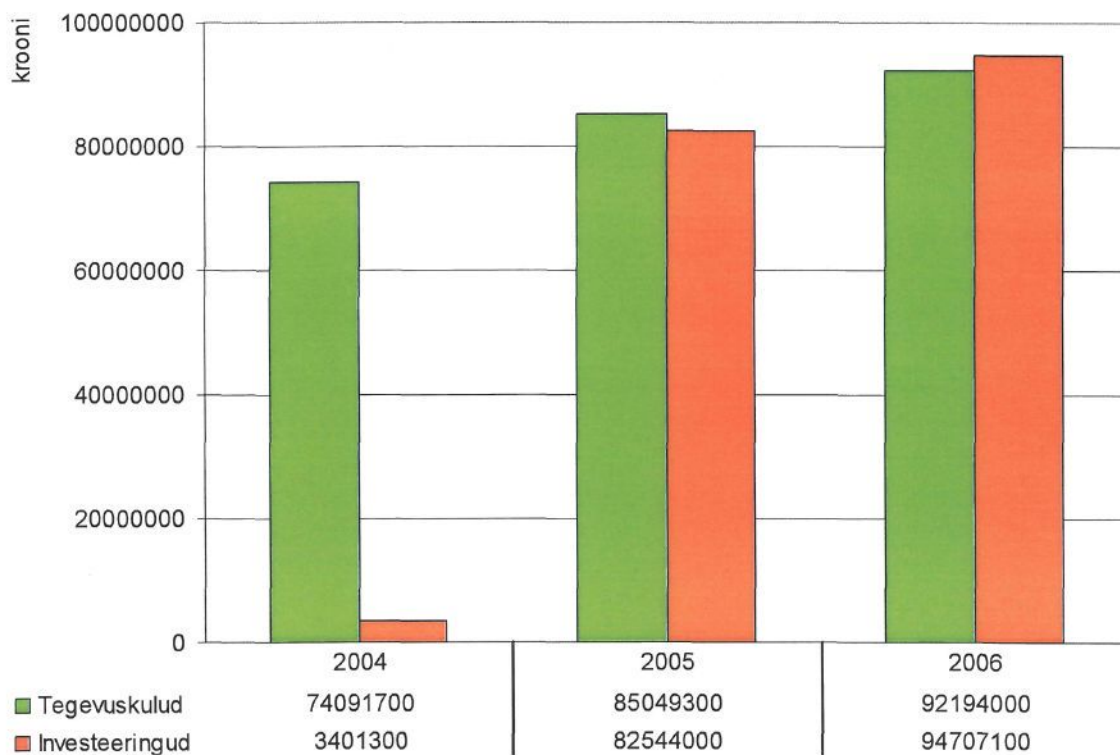
Kultuuri-, spordi- ja noorsootöövaldkonna tegevuskulud on võrreldes teiste valdkondadega jäänud samasse proportsiooni: 2004. aastal 11,7%, 2005. aastal 12,7% ja 2006. aastal 11,5%. Investeeringute osas on olnud ühel aastal (2005) märgatav tõus, mil 30% investeeringutest tehti vaba aja ja kultuuri arendamiseks. Vaata tabelit 1.

Tabel 1. Kulude proportsionaalne jaotus valdkonniti Tartu linna eelarves aastatel 2004–2006

	2004	2005	2006
Tegevuskulud (% kuludest)	81,7%	74,7%	67,1%
Üldised valitsussektori teenused	11,6%	10,3%	10,1%
Avalik kord	0,1%	0,1%	0,1%
Majandus	7,8%	7,6%	8,0%
Keskkonnakaitse	4,8%	4,5%	3,9%
Elamu- ja kommunaalmajandus	2,1%	2,2%	2,1%
Tervishoid	0,6%	0,6%	0,6%
Vaba aeg, kultuur	11,7%	12,7%	11,5%
Haridus	54,1%	53,1%	55,4%
Sotsiaalne kaitse	7,1%	8,8%	8,3%
Investeeringud (% kuludest)	18,3%	25,3%	32,9%
Üldised valitsussektori teenused	3,6%	1,8%	1,2%
Avalik kord	0,0%	0,0%	0,3%
Majandus	36,2%	31,0%	27,4%
Keskkonnakaitse	0,7%	2,4%	1,0%
Elamu- ja kommunaalmajandus	5,8%	5,9%	6,9%
Tervishoid	0,0%	0,0%	0,0%
Vaba aeg, kultuur	20,0%	30,1%	23,1%
Haridus	26,7%	26,0%	31,2%
Sotsiaalne kaitse	7,0%	2,8%	8,8%

Allikas: Tartu Linnavalitsuse rahandusosakond

Vaba aja ja kultuuri eelarvelised kulude ja investeeringute suurused on ära toodud joonisel 1 (vt joonist 1).

Allikas: Tartu linna koondelarved aastatel 2004–2006

Joonis 1. Vaba aja ja kultuuri eelarve aastatel 2004–2006

Vaadates joonist 1, on näha, et kahel viimasel aastal on investeeringute maht kasvanud kiiremini kui tegevuskulude maht. Kui aastal 2004 oli investeerimiskulude maht võrreldes tegevuskuludega üliväike, siis 2005. ja 2006. aasta osas on investeeringud ja tegevuskulud mahult suhteliselt samas suurusjärgus. 2006. aastal oli investeeringute kogumaht isegi tegevuskulude omast natuke suurem.

Kultuuriosakonna finantseerimiseelarve mahud aastatel 2004–2006 on toodud alljärgnevalt.

2004. aastal oli Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna finantseerimiseelarve maht 74,189 miljonit krooni, sealhulgas tegevuskulud 72,795 miljonit krooni ja investeeringud 1,394 miljonit krooni.

2005. aastal oli Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna finantseerimiseelarve maht kokku 84,395 miljonit krooni, sealhulgas tegevuskulud 79 miljonit krooni ja investeeringud 4,695 miljonit krooni.

2006. aastal oli Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna finantseerimiseelarve maht kokku 87,894 miljonit krooni, sealhulgas tegevuskulud 84,837 miljonit krooni ja investeeringud 3,057 miljonit krooni.

2006. aastal finantseeris kultuuriosakond linna eelarvest 10 linnavalitsuse hallatavat asutust; toetas 6 erahuvialakooli, 2 täiskasvanute koolitusasutust, noortega tegelevaid spordi- ja huvialaklubisid, noortelaagreid, kultuuriühinguid ning kultuuri-, noorsoo- ja spordiprojekte.

Lisa 6. Ülevaade Tartu linna eelarvest finantseeritavate kultuuriorganisatsioonide ja -tegevuste arengutest aastatel 2004–2006

Kultuuriorganisatsioonidest finantseeriti Tartu linna eelarvest Tartu Linnaraamatukogu, teatrit Vanemuine, muuseumidest Tartu Mänguasjamuuseumi ja Tartu Linnamuuseumi, Tiigi Seltsimaja ja kuni aastani 2004 ka Tartu Teatrilaborit.

Tartu Linnaraamatukogu koosneb keskkogust ja harukogudest (Annelinna, Tammelinna ning Karlova-Ropka harukogud) ning Lubja tn laenutuspunktist. Kuigi lugejate koguarv on viimase kolme aasta jooksul vähenenud, on külastused näidanud tõusutrendi; samuti on viimase kolme aastaga kasvanud laenutuste arv ning ka laenutuste arv lugeja kohta (vt tabelit 1).

Tabel 1. Tartu Linnaraamatukogu külastus- ja laenutusstatistika

	2004	2005	2006
Lugejate arv	36 198	36 890	36 002
Külastuste arv	569 670	643 721	631 288
Laenutuste arv	1 179 043	1 397 072	1 267 223
Laenutuste arv lugeja kohta	33	38	35

Allikas: Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna 2004., 2005., 2006. majandusaasta tegevusaruanded

Teater Vanemuine

Teater Vanemuine pakub oma repertuaaris lavastusi kõigis teatrikunsti žanrites – draama, ooper, operett, muusikal, ballett, andes etendusi kolmel laval: suures ja väikeses teatrimajas ning Sadamateatri *black boxis*.

2004. aastal finantseeris Tartu LV teatrit 260 000 krooni, 2005. aastal 880 000 krooni ulatuses. 2004. aastal toetati muusikali „Jesus Christ Superstar” lavaletoomist; I.D.A. tantsufestivali ning Vanemuise sümfooniaorkestrit. 2005. aastal eraldati toetust muuhulgas Tartu koolilaste muusikaalaseks harimiseks; muusikali „Cats” külalisesinemisteks Lätis ja Poolas, Eesti ja maailmaklassikasse kuuluvate filmide ekraniseerimiseks Tartu Sadamateatris; sümfooniaorkestri kontsertide korraldamiseks; teatri piletidotatsiooniks ning Tartu lastekodulaste ning puudust kannatavate laste teatrikülastuste maksumuse kompenseerimiseks. 2006. ja 2007. aasta eelarvest eraldati teatrile Vanemuine mõlemal korral 1 500 000 krooni, mis olid määratud tegevuskuludeks. Toetus on ette nähtud erinevate projektide rahastamiseks, sh lastelavastustele ja lasteprojektidele, sümfooniaorkestri tegevusele, uuslavastuste väljatoomiseks, muusikalide autoriõiguste ostmiseks, jõuluürituste ja detsembrikuu etendustele, vabaõhukontserdile ja festivalidele, välisgastrollidele.

Muuseumid

Tartu Mänguasjamuuseumi põhieesmärgiks on koguda, säilitada ja tutvustada mänguasjakultuuri ning pakkuda lastele, peredele ja kõigile huvilistele mitmesuguseid mängu ja mänguasjadega seotud loovtegevuse võimalusi.

Viimased kolm aastat tähistavad Mänguasjamuuseumi jaoks olulisi muutusi. 2004. aastal valmis Lutsu tänaval 18. sajandi lõpust pärinevas hoones muuseumikompleks, kus võrreldes eelmiste ruumidega on kolm korda rohkem ekspositsioonipinda, lisaks teisel korrusel avar mängudetuba ja meisterdamisruum. 2006. aastal lisandus Mänguasjamuuseumi kompleksi põhimaja õuel asuv teatri- ja filminukkude maja ning muuseumi hoov. Muuseumikompleksi ruumilise laienemisega avardusid ka tegevusvaldkonnad, saadi juurde uusi eksponaate, olulisel määral hoogustus lastetöö. Eelmistel aastatel korraldati lisaks püsiekspositsioonile oma ruumides mitmeid ajutisi näitusi, senistele põhimaja mängutoas toimunud kursustele, nukuetendustele ja lasteüritustele lisandusid töötoad ja kursused teatri- ja filminukkude majas ning suvised õueüritused. Mänguasjamuuseumi külastajate arv on viimase kolme aasta jooksul kasvanud (vt tabelit 2).

Tabel 2. Tartu Mänguasjamuuseumi külastusstatistika

	2004	2005	2006
Külastajate arv	29 000	33 636	32629

Allikas: Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna koostatud võrdlusstatistika kogumike Lühiülevaade Tartu 2005, 2006 ja 2007 alusel

Tartu Linnamuuseum on linna ajaloo väärtustaja ja esemelise linnakultuuri koguja ning säilitaja. Muuseumil on lisaks peamajale neli filiaali: Karl Ristikivi muuseum, Oskar Lutsu majamuuseum, Tartu Linnakodaniku muuseum, KGB Kongide muuseum.

Museaalide hulk on viimase kolme aastaga suurenenud. Kui 2004. aastal oli fondis arvel 115 190 museaali, siis 2006. aastaks oli see täienenud 2194 võrra – seisuga 1. jaanuar 2006 oli Linnamuuseumi kogudes kokku 117 384 museaali.

Näituste osas on viimastel aastatel suurenenud väljaspool Linnamuuseumi ja selle filiaale tehtavate näituste hulk, sealhulgas ka välismaal eksponeeritavad näitused. Tartu Linnamuuseumi külastusstatistika on toodud tabelis 3.

Tabel 3. Tartu Linnamuuseumi külastusstatistika

	2004	2005	2006
Külastajate arv	17 593	19 941	15 242

Allikas: Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna koostatud võrdlusstatistika kogumike Lühiülevaade Tartu 2005, 2006 ja 2007 alusel

Külastatavuse vähenemine 2006. aastal on osaliselt seletatav asjaoluga, et O. Lutsu majamuuseum oli pool aastat suletud ning rohkem tehti näitusi oma majast väljas.

Tiigi Seltsimaja

Tiigi Seltsimaja ülesandeks on Tartu linna rahvakultuuri valdkonnas tegutsevate kultuuriühenduste tegevuse suunamine, tartlastele mitmekesiste võimaluste pakkumine vaba aja kultuurseks veetmiseks, kultuuriürituste korraldamine ning ruumide üürimine isetegevuskollektiividele tegevuse läbiviimiseks.

Seltsimaja ruume kasutavad oma harrastusteks aastaringselt järgmised huviühendused: koorid, rahvatantsurühmad, eakate huviühendused, rahvamuusikud, teatriseltsid, seltskonnatantsuklubi, modellistuudio, laste folkloorirühm. Kokku jäi selliste huviühenduste

arv aastatel 2004–2006 vahemikku 24–28. Nimetatud huviühenduste liikmete arv on viimase kolme aasta jooksul kasvanud, sealjuures oluliselt just 2006. aastal (vt tabelit 4).

Tabel 4. Tiigi Seltsimaja ruume aastaringselt kasutavate huviühenduste ja nende liikmete arv

	2004	2005	2006
Huviühenduste arv	27	24	28
Huviühenduste liikmete arv	514	550	883

Allikas: Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna 2004., 2005., 2006. majandusaasta tegevusaruanded

2006. aastal algatati uue üritusena Emajõe festival. Festivali finantseeris lisaks Tartu linnale ka Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus.

Tartu Teatrilabor

Tartu Teatrilabor, mille ülesannete hulka kuulusid komöödiafestivali, festivali „Jõululinn Tartu” ning Tartu Linna Päeva kultuuriprogrammi korraldamine, lõpetas 2004. aastal oma tegevuse.³⁷ Varad läksid üle Tiigi Seltsimajale. Teatريفestivale hakkas korraldama eraõiguslik SA Eesti Teatri Festival.

Kultuuriprojektid

Tartu kultuurielus on viimasel perioodil jätkuvalt tugevdatud kultuuriprojektidepõhist tegevust.

Aastatel 2004–2006 jätkas Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakond **rahvusvaheliste kultuuriprojektide** initsieerimist ja juhtimist, olles ajavahemikus 2004–2006 seotud viie suurema rahvusvahelise projektiga.

Projekt „Transforming a local festival to international: How to produce a professional, image building city festival” leidis aset 2004. aastal ning sai teoks ELi programmi „Kultuur 2000” toetusel. Projekti raames koolitati Tartu festivalide korraldajaid, võimaldades neile õppevisiite rahvusvaheliste festivalide külastamiseks ning koostades metoodilisi materjale festivalide korraldamiseks. Festivalide projekti juhtimisega saadi Rootsi, Soome, Itaalia linnades ning Peterburis toimuvate festivalide külastamisega korralduskogemusi.

Aastatel 2004–2005 juhtis kultuuriosakond projekti „Tartu–Turu kultuurisild”, mis sai teoks Phare CBC programmi toetusel. Projekti „Tartu–Turu kultuurisild” eesmärk oli erinevate valdkondade kultuurivahetus Tartu ja Turu linna vahel.

2005. aasta projekti „Tartu – Euroopa kultuurilinn” olid partneritena kaasatud Balti Ajakirjandusuurijate Assotsiatsioon, Turu Ülikool ja Turu Linnavalitsus; projektitoetust saadi Phare CBC 2002 programmist. Projekti raames toimus mitu konverentsi: juulis 2005 toimus koostöös Tartu Ülikooli ajakirjanduse ja kommunikatsiooni osakonnaga kultuuriajakirjanike konverents ning novembris 2005 toimus kahepäevane rahvusvaheline konverents „Mis on atraktiivne kultuur”. Projekti raames anti välja artiklite kogumiku „Ideeturg” kolm numbrit, koostati Tartu linna suurürituste kommunikatsiooni ja turunduse uuring, anti nii eesti- kui

³⁷ Alus: Tartu Linnavolikogu 01. juuli 2004. a otsus nr 318.

inglisekeelsena välja Tartu kultuurikalendri kaks numbrit, töötati välja Tartu kultuuriturunduse strateegia lähimateks aastateks ja selle võrdlus Euroopa kultuuriasutuste strateegiatega. Samuti valmis antud projekti raames avalikuks kasutamiseks mõeldud virtuaalne eksponaat „Tartu kultuurilugu” Tartu Linnamuuseumi jaoks ning anti välja Tartu linna kultuuriosakonda, kultuuriasutusi ja -organisatsioone tutvustav trükis.

2006. aastal juhtis kultuuriteenistus projekti „Kultuurijuhtimine muutuv keskkonnas”, mida toetasid Tartu linn, ELi programm „Town Twinning” ja Hasartmängumaksu Nõukogu. Projekti põhitegevuseks oli 23.–24. novembril toimunud rahvusvaheline kultuurijuhtimise konverents, kus osales kokku 354 inimest, sh projekti partneritena delegaadid Tampere, Turust, Uppsalast, Kaunasest, Riias ja Frederiksbergist. Konverentsil esinesid rahvusvahelised ja Eesti eksperdid ettekannetega ELi, riikliku ja kohaliku omavalitsuse tasandi kultuuripoliitikast, rahvusvahelisest kultuurikoostööst ning kultuuriorganisatsiooni juhtimise erinevatest aspektidest. Lisaks toimus konverentsi raames seminar, kus arutati sõpruslinnade esindajatega oma linnade kultuuriarengukavade koostamise kogemusi. 2007. a valmivad projekti järeltegevustena konverentsi artiklite kogumik ning kultuuriarengukavade teemaline CD.

SA Tartu Muusikafestival on mitmete muusikaprojektide peakorraldaja. 2004. toimusid tema juhtimisel projektid: Tartu Linna Päev, autorilaulu kontsert „Mailaul”, Amici Forever'i galakontsert „Armastame ooperit”; 2005. aastal autorilaulu kontsert „Mailaul” ning galakontsert „Päikeseratas” Olav Ehala loominguga põhjal, mis valiti „Tartu aasta tegu 2005” üheks nominendiks. Sihtasutuse kaudu toetati ka ETVs näidatud saatesarja „Vaimne Tartu”. 2006. aastal korraldas sihtasutus Tartus Rahvusvahelised Hansapäevad.

Kultuurialase huvitegevuse osas tõusis aastatel 2005–2006 linnapoolset toetust saavate kultuuriühingute arv (aastal 2005 sai tegevustoetust 18, aastal 2006 24 kultuuriühingut). Toetatavate ühingute langus 2005. aastal võrreldes 2004. aastaga on tingitud toetamise põhimõtete muutumisest. Vastavalt uuele reeglistikule suurenes kultuuriühingute arvelt toetatavate noorsootööühingute arv. Perioodil 2004–2006 on pidevalt suurenenud ka ühingutele tartlastest liikmete eest makstava pearaha suurus (2004. aastal oli kultuuriühingu tartlasest liikme pearaha suurus aastas 1000 krooni, esinduskollektiividel 1500 krooni; 2005. aastal vastavalt 1031 ja 1546 krooni; 2006. aastal olid pearaha toetuste suurused vastavalt 1276 ning 1914 krooni). Toetatavate kultuuriühingute liikmete hulk aastatel 2004–2006 vähenes: kui 2004 toetati kokku 933 kultuuriühingu liiget, siis 2006. aastal 534 liiget. Ka see muutus on tingitud sellest, et mitmed seni kultuuriühingute toetust saanud ühingud said uue toetussüsteemi järgi noorsootööühingute toetust. Vaata ka tabelit 5.

Tabel 5. Kultuurialase huvitegevuse toetamine aastatel 2004–2006

	2004	2005	2006
ühingute arv	31	18	24
tartlaste arv	933	537	534
toetuste summa kokku	915 000	584 800	750 000
pearaha	1000	1031	1276
esinduskollektiivi pearaha	1500	1546	1914

Allikas: Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna 2004., 2005., 2006. majandusaasta tegevusaruanded

2006. aastal toimus muutus tegevustoetuste struktuuris: muudeti kultuuri- ja noorsooühingute tegevustoetuste korda ning 2007. aastaks eraldatud toetustele lisati uue kategooriana saavutustoetus, mida määratakse ühingutele vastavalt aasta jooksul saavutatud tulemustele. Saavutustoetuse summad olid 2007. aastal vastavalt saavutustele 3500, 7000 ja 37 000 krooni.

Lisa 7. Ülevaade Tartu linna eelarvest finantseeritavate spordiorganisatsioonide ja -tegevuste arengutest aastatel 2004–2006

Noortesporti toetatakse läbi Tartu linna eelarve spordiklubide, -alade ja spordikoolide finantseerimise kaudu. Tartu linna eelarvest toetatavate spordiklubide arv on aastatel 2004–2006 püsinud 50–60 vahel: 2004. aastal sai toetust 52, 2005. aastal 60 ja 2006. aastal 56 spordiklubi. Kõigil kolmel aastal sai eelarvelist toetust 2 eraspordikooli. Linna eelarvest on nimetatud ajal toetatud aastas üle 30 spordiala ning keskmiselt 5000 õpilast. Vaata lähemalt tabelist 1.

Tabel 1. Linna eelarvest toetatavate spordiklubide, -alade ja õpilaste arv aastatel 2004–2006

	2004	2005	2006
Toetust saavate spordiklubide arv	52	60	56
Toetust saavate spordialade arv	33	33	31
Toetust saavate õpilaste (7–19 a ³⁸) arv	5407	6105	4500

Allikas: Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna 2004., 2005., 2006. majandusaasta tegevusaruanded

Oluline on märkida, et õpilase kohta makstav maksimaalne toetuse suurus on aastate lõikes kokkuvõttes tõusnud: kui aastal 2004 oli see 2485 krooni, 2005. aastal 2200 krooni, siis 2006. aastal tõusis see 3000 kroonini. Toetuse suuruse määramisel ühe õpilase kohta võeti aluseks klubis tehtav töö, spordimeisterlikkus ja treenerite haridus ning kvalifikatsioon.

Spordibaaside osas toimusid aastatel 2004–2006 institutsionaalsed muudatused. Kuni aastani 2005 korraldasid spordibaasid Tamme staadioni, Turu tänava spordihoone, Visa spordihalli, Võrumaal asuva Mäe-Kääraku spordibaasi ja Otepää läheduses asuva Veski spordibaasi tegevust, samuti spordiklubi Merkuur kasutuses olnud Tartu linnale kuuluvat staadioni Sepa 15A ja jalgpalliväljakut Kaunase pst 68B. Aastal 2006 lõpetati Tartu Linnavolikogu otsusega asutuse Tartu Linna Spordibaasid tegevus. Annemõisa hokikeskus ning sõudmise ja aerutamise keskus läksid koos eelnimetatutega SA Tartu Sport kasutusse, kes hakkas tegelema Tartu linnale kuuluvate spordiobjektide haldamise ja sportimisvõimaluste loomisega. Tartu linna varad anti sihtasutuse kasutusse viieks aastaks. Siduvad koostööpõhimõtted linna ja sihtasutuse vahel on sätestatud 2006. aastal sõlmitud koostöölepingus, mis kohustab sihtasutust:

- tegema hinnasoodustusi noortega tegelevatele spordiklubidele ja -koolidele treeningtegevuse ning üldhariduskoolidele kehalise kasvatuse tundide läbiviimiseks;
- võimaldama hinnasoodustust Tartu linna täiskasvanute meistrivõistluste läbiviimisel;
- leidma koolivaheaegadel spordibaasides tegevusloaga noortelaagrite korraldajad.

Tartu linna eelarvest toetatakse ka mitmeid erinevaid **spordiüritusi ja -projekte**.

³⁸ Iluvõimlemine alates 5. eluaastast.

2004. aastal toetati 111 erinevat spordiüritust ja -projekti. Mainesündmustest toetati järgmisi: Tartu Maratoni neliküritus, Tartu GP (jalgrattaspordis), Gustav Sule õhtumiiting, „Miss Valentine” iluvõimlemises, noorte jalgpalliturniir „Tammeka Cup”. Toetati Tartu tippsportlaste osalemist rahvusvahelistel võistlustel ja turniiridel. Aasta jooksul linna eelarvest eraldatud vahenditest toetati Supilinna Spordipargis kunstlume tootmist, Tartu Spordiseltsi Kalev arengutegevust ja jalgpalliklubi Merkuur osalemist Eesti meistrisarjas.

2005. aastal toetati kokku 145 erinevat spordiüritust ja -projekti summas üle 5 miljoni krooni. Suuremat toetust said alljärgnevad mainesündmused: 35. Tartu Maraton, 23. Tartu Jooksumaraton, 24. Tartu Rattaralli, 8. Tartu Rattamaraton, Tartu GP jalgrattaspordis, 11. rahvusvaheline võimlemisvõistlus „Miss Valentine”, 41. Gustav Sule memoriaal, 48. Saaremaa Velotuur, 11. rahvusvaheline noorte jalgpalliturniir „Tammeka Cup”. 2005. aastal jätkati Tartu linna esindusmeeskondade (korvpallimeeskond Tartu Ülikool/Rock, võrkpallimeeskond Tartu Pere Leib, jäähokimeeskond Väk 494, jalgpallimeeskonnad Tartu Tammeka ja Tartu Merkuur) toetamist osalemiseks Eesti tiitlivõistlustel ning rahvusvahelistel turniiridel. Spordiklubisid toetati treeningvahendite soetamisel sporditeenistuse kaudu. Andekate noorsportlaste ehk „noorte kullafondi” toetust suurendati kahekordseks, s.t 300 000 kroonini.

2006. aastal jätkus erinevate spordiürituste ja -projektide toetamine. Lisaks eelnevate aastate mainesündmustele toetati 2006. aastal Tartu Üliõpilasmängud 2006 korraldamist (22. SELLi mängud) ning Euroopa meistrivõistluste korraldamist orienteerumises. Sellel aastal hakati toetama tartlastest olümpiakandidaatide ettevalmistust 500 000 krooni ulatuses. Sama summa eraldati ka andekate noorsportlaste toetamiseks. Tänu uute spordirajatiste avamisele suurenes noorte hulgas koolispordiga tegelevate õpilaste ning koolispordi ürituste arv.

Lisa 8. Ülevaade Tartu linna eelarvest finantseeritavate noorsootööorganisatsioonide ja -tegevuste arengutest aastatel 2004–2006

Tartu linnale kuulub kolm huvialakooli ja kaks huvialaasutust; Tartu linna eelarvest finantseeritavate erahuvialakoolide arv tõusis 2006. aastal viielt kuuetele. Lisaks finantseeritakse linna eelarvest noorte huvialaklubisid, noortelaagreid, samuti noorsooprojekte.

Linnale kuuluvad kolm **huvialakooli** annavad muusika- ja kunstialast huviharidust kokku 795 õpilasele (vt ka tabelit 1). Alates 2004. aastast käivitus koostöös Tartu linna üldhariduskoolidega kolmeaastane projekt puhkpilliorkestri ja trummiansamblite loomiseks ning arendamiseks. 2006. aasta seisuga on õpilaste hulgas populaarseimateks erialadeks muusikakoolides: klaver, pop-jazz kitarr, löökpillid ja laulmine, kunstikoolis uue õppeainena arvutigraafika ja krokii – kiirjoonistamine.

Tabel 1. Munitsipaalhuvialakoolide õppurite arv aastatel 2004–2006

	2004	2005	2006
Tartu I Muusikakool	325	325	325
Tartu II Muusikakool	210	210	210
Tartu Lastekunstikool	260	260	260

Allikas: Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna 2004., 2005., 2006. majandusaasta tegevusaruanded

Linna eelarvest toetatavad **erahuvialakoolid** annavad tantsu-, muusika- ja loodus- ning keskkonnaalast koolitust. Erahuvialakoolis õppijate arv on viimase kolme aasta jooksul tõusnud ning seda põhimõtteliselt kõigis kolmes valdkonnas (vt tabelit 2).

Tabel 2. Erahuvialakoolide õppurite arv aastatel 2004–2006

	2004	2005	2006
Õpilaste arv tantsu alal	106	155	502
Õpilaste arv muusika alal	116	168	555
Õpilaste arv looduse ja keskkonna alal	129	238	535

Allikas: Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna 2004., 2005., 2006. majandusaasta tegevusaruanded

Erahuvialakoolid kasutavad linnapoolset toetust eelkõige pedagoogide palgakuludeks ja ruumide rentimisega seotud kuludeks.

Tartu linnale kuuluvateks **noorsootööasutusteks** on Anne Noortekeskus ja Lille Maja. Noorsootööasutuste põhiülesandeks on noortele võimaluste loomine huvitegevuseks, enesetäiendamiseks, meelelahutuseks ning noorteürituste korraldamine.

Anne Noortekeskuses pakutavad tegevused on seotud teaduse, tehnoloogia, audio-visuaal-, seiklus- ja liikluskasvatuse valdkondadega. Lille Maja pakub noortele tegevusi kultuuri, tervise edendamise, töökasvatuse ja ettevõtlikkuse alal. Olulisemateks projektideks 2006. aastal olid noorte töömalev ja poiste tervisenädal. Noorte töömaleva raames viidi kevadisel, suvisel ja sügisel koolivaheajal läbi neli töömaleva vahetust kokku 87 noorele. Lisaks tööle erinevates Tartu asutustes (raamatukogud, muuseumid, botaanikaaed, taaskasutuskeskus,

kalmistud, linna heakorratööd jt) läbisid kõik malevanoored koolituse (töölane seadusandlus, tööohutus, tööturule sisenemine, CV kirjutamine, töövestlused jms). Kevadvaheajal toimunud poiste tervisenädala raames külastati Tartu Ülikooli Lastekliiniku intensiivraviosakonda, arestimaja, Noorte Nõustamiskabinetti ja AIDSi Nõustamiskeskust, Lõuna Politseiprefektuuri; toimus ka kohtumine noore suusataja Kaspar Kokaga. Koolitajateks olid noored arstiüliõpilased.

Anne Noortekeskuses alustas 5. jaanuaril 2007. a tegevust ka internetipõhine Tartu Noorteraadio. Valmis stuudio raadiosaadete salvestamiseks ja edastamiseks. 2006. aasta üheks kõige suuremaks ja tervet aastat läbivaks projektiks oli Tartu Noorteportaal. Tegemist on noortepärase veebipõhise infokeskkonna loomisega, kus noorel oleks võimalik leida vajalikku informatsiooni, meelt lahutada ja oma loomingut (foto, video, kirjutis) teistele eksponeerida.

Kolmanda sektori avatud noortekeskuste arv on aastate lõikes olnud järgmine: 2004. aastal 8, 2005. aastal 6 ja 2006. aastal 9 noortekeskust. Võrreldes 2005. aastaga lisandus 4 uut avatud noortekeskust. Aastatel 2004–2005 toetati linna eelarvest seitset ja 2006. aastal üheksat **avatud noortekeskust**. Põhiosa toetustest läheb ruumide majandamiseks.

Linna poolt toetatavate **noorsootööühingute**³⁹ arv on viimastel aastatel tõusnud ning sellega seoses ka toetatavate noorte arv. Alates 2006. aastast saavad ühingud lisaks saavutustoetust. Arvestades, et tekkis juurde uus ühingutele suunatud toetuseliik ning et toetuse arvutamisel kasutatavad koefitsiendid muutusid, said kokkuvõttes kõik ühingud, kelle huvitegevuses osalejate arv jäi samaks, võrreldes eelnevate aastatega suuremat toetus (vt tabelit 3).

Tabel 3. Linna poolt toetatud noorsootööühingute ja noorte arv aastatel 2004–2006

	2004	2005	2006
Toetatud noorteühingute arv	30	38	50
Toetatud noorte arv	1535	1946	3047
Toetuse määr ühe noorteühingu osaleja kohta	1400	1200	1215

Allikas: Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakonna 2004., 2005., 2006. majandusaasta tegevusaruanded; Tartu Linnavalitsuse noorsooteenistuse 2005. ja 2006. aasta tegevusaruanded.

Noorsootöölalastest projektidest said Tartu linna eelarvest toetust 2004. aastal 47, 2005. aastal 38 ja 2006. aastal 54 projekti. Vaata olulisemate toetust saanud projektide loetelu tabelist 4.

Tabel 4. Olulisemad toetust saanud projektid aastatel 2004–2006

	2004	2005	2006
Projekti nimetus	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lastefestival „Laps on ime” ▪ Vabariiklik noorte karikatuurivõistlus „Mida naerad, koolijüts?” 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tartu Valguse Festival ▪ Koolinoorte moekonkurss „MOEKE” ▪ Noorte Amatöörfilmifestival NAFF 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rahvusvaheline Noortepäev ▪ Üle-eestilise koolirahu väljakuulutamise Raekoja platsil ▪ UNICEFi Sinine Nädal Tartus

³⁹ Alates 2006. aastast on tegu noorsootööühingutega, kuna noorteühing osutus liiga spetsiifiliseks mõisteks (liikmetest kaks kolmandikku noored). Antud ühingute tegevus on küll suunatud noortele, aga liikmed on täiskasvanud, noored on ühingutes „huvitegevuses osalejad”.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Noorte Kunstide Festival „Midagi Muud” ▪ Noorte Amatöörfilmifestival NAFF ▪ Koolinoorte moekonkurss „MOEKE” ▪ Noorte infomess „Stardipalavik” 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lastefestival „Laps on ime” ▪ Rahvusvaheline breaktantsufestival „Battle of the EST” ▪ Noorte Kunstide Festival „Midagi Muud” 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koolinoorte moekonkurss „MOEKE” ▪ Noorte Amatöörfilmifestival NAFF ▪ Lastefestival „Laps on ime” ▪ Rahvusvaheline breaktantsufestival „Battle of the EST”
--	---	--

Allikas: Tartu Linnavalitsuse noorsooteenistuse 2004., 2005., 2006. aasta tegevusaruanded

Lisaks viidi aastatel 2004–2006 noorsooteenistuse juhtimisel läbi ka mitmeid **rahvusvahelisi noorsootöölaseid projekte**.

2004. aastal alustati Eesti INTERREG III A programmist rahastatud projektiga „Päihteetõn nuoruus – See on sinu valik”, mis keskendus narkoennetusega seotud laste- ja noorsootöö arendamisele, samuti oli Eesti ja Soome ekspertidel võimalik vahetada kogemusi. Projekti raames koolitati enam kui 400 politseinikku ja noorsootöötajat ning 1150 koolinoort, korraldati 2 rühmatööde tsüklit 30 teismelisega.

2004. aastal valmis 2 uuringut: Noorte informeeritus ja infokanalid ning Tartu noorte vaba aja veetmise võimalused ja vajadused. Lisaks valmis koostöös Tartu Ülikooliga Tartu linna noortekeskuste kommunikatsiooniuuring ja -strateegia.⁴⁰

Noorsooteenistuse juhtimisel viidi läbi seminar „Massiüritused ja avalik arvamus” ning algatati traditsioon Tarkuse päeva tähistamiseks 1. septembril Raekoja platsil.

2005. aastal viidi läbi kaks rahvusvahelist projekti. Jätkus projekt „Päihteetõn nuoruus – See on sinu valik” ning teise projektina viidi ellu projekt „Kvaliteet noorsootöös ja noorte osalus”. Antud projekti keskmes oli noorte osaluse teema, projekt keskendus noorsootöö kvaliteedi, sh noorsootöö meetodite arendamisele, samuti selles osas koostöö tugevdamisele sõpruslinnadega.

2006. aastal viidi noorsooteenistuse juhtimisel läbi neli välisprojekti. Seoses Tartu linna ühinemisega UNICEFi laste- ja noortesõbraliku linna liikumisega 2004. aastal, toimus 2006. aastal kaks selleteemalist projekti. Esiteks toimus UNICEFi Sinine Nädal, mille eesmärk oli tutvustada lapsevanematele ja lastele oma linnas laste heaks tehtut ning samuti Tartu noortele kättesaadavaid huvitegevuse võimalusi. Lisaks toimus konverents, mille raames võeti kokku viimase kahe aasta jooksul läbi viidud tegevused ning ühtlasi visandati ka lastesõbraliku linna liikumise tulevikuvision. Kolmandaks välisprojektiks oli koolirahu väljakuulutamise üritus ning neljanda projektina toimus Tallinna ja Tartu ühisseminar noorsootöö kvaliteedi teemal (Tallinna ja Tartu noorsootöö kvaliteediseminar).

Noortelaagrite osas on linnaeelarvelisest toetusest viimastel aastatel suurim osa kulunud noorte töömaleva korraldamiseks. Samuti toetati projektlaagrite korraldamist, sealhulgas laagreid väiksemate võimalustega perede lastele ja suvel toimuvaid töökasvatuslikke laagreid, samuti vaba aja laagreid. Laagrites osalenute arv on aastate lõikes langenud: 2004. aastal osales laagrites kokku 5290 noort, 2005. aastal 3692 noort ning 2006. aastal 3376 noort.

⁴⁰ Vt lähemalt: http://www.tartu.ee/?lang_id=1&menu_id=2&page_id=2492

95

Languse põhjuseks on asjaolu, et laagrite korraldusega seotud tingimused (sh toitlustus- ja majutustingimused, laagrikasvatajate kvalifikatsioon) on oluliselt karmistunud, samuti on seoses Noorsootöö seadusest tulenevate nõuete täitmisega muutunud toetuse andmise linnapoolne administreerimine oluliselt keerukamaks, mistõttu toetust laagrite korraldamiseks taotletakse järjest vähem.

Alates 2004. aastast tunnustatakse noorsooteenistuse eestvõtmisel Tartu linna noorsootöövaldkonna parimaid seitsmes erinevas kategoorias.

Lisa 9. Tartu linna kultuuri, spordi ja noorsootöö arengukava aastateks 2008–2013 täitjad

Tartu linna kultuuri, spordi ja noorsootöö arengukavas aastateks 2008–2013 täitjate osas on eristatavad järgmised subjektid:

Linna tasand:

- Tartu Linnavalitsus (Tartu LV)
 - Tartu Linnavalitsuse haridusosakond (HO)
 - Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakond (KO)
 - Tartu Linnavalitsuse tervishoiuosakond (THO)
 - Tartu Linnavalitsuse ettevõtluse osakond (EVO)
 - Tartu Linnavalitsuse linnamajanduseosakond (LMO)
 - Tartu Linnavalitsuse linnavarade osakond (LVO)
 - Tartu Linnavalitsuse linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond (LPMKO)
 - Tartu Linnavalitsuse avalike suhete osakond (ASO)
 - Tartu Linnavalitsuse arhitektuuri ja ehituse osakond (AEO)
 - Tartu Linnavalitsuse kultuuriteenistus (KT)
 - Tartu Linnavalitsuse noorsooteenistus (NT)
 - Tartu Linnavalitsuse sporditeenistus (ST)
 - Tartu Linnavalitsuse välissuhete- ja protokolliteenistus (VPT)
 - Tartu Linnavalitsuse lastekaitseteenistus (LKT)
- Laste- ja noortesõbraliku linna töögrupp
- Tartu Linnavalitsuse hallatavad kultuuriasutused
 - Tartu Mänguasjamuuseum
 - Tartu Linnaraamatukogu
 - Tartu Linnamuuseum
 - Tartu Lastekunstikool
 - Tiigi Seltsimaja
 - Tartu I Muusikakool
 - Tartu II Muusikakool
- Tartu Linnavalitsuse hallatavad noorsootööasutused (noorsootööasutused)
 - Anne Noortekeskus
 - Lille Maja

Muud:

- kolmas sektor
 - MTÜd
 - spordiklubid
 - Tartu Kehalise Kasvatuse Liit (TKKL)
 - MTÜ Tartu Spordiliit
 - Tartu Noorteühenduste Kogu (TNK)
 - Tartu Õpilasmavalitsuste Liit (TÕL)
 - Tartu Noortevolikogu (TNV)
 - noorsootööühendused

- SA Tartumaa Turism

- SA Teaduskeskus AHHA

- SA Tartu Keskkonnahariduse Keskus

- SA Tähtvere Puhkepark

- SA Tartu Kultuurkapital

- SA Tartu Sport

- spordimeditsiini keskused

- Tartu Ülikool (TÜ)
 - Tartu Ülikooli muuseumid
 - Tartu Ülikooli kehakultuuriteaduskond (TÜ KKT)
 - TÜ Akadeemiline Spordiklubi (TÜ ASK)

- Tartu Loodusmaja

- üldharidus- ja kõrgkoolid

- riiklikud kultuuriasutused

- erasektor

Lisa 10. Tartu linna kultuuri, spordi ja noorsootöö arengukava aastateks 2008–2013 finantseerimise allikad

Tartu linna kultuuri, spordi ja noorsootöö arengukavas aastateks 2008–2013 püstitatud eesmärkide täitmiseks vajalikud vahendid tulevad alljärgnevalt loetletud allikatest:

Linna tasand:

- Tartu Linnavalitsus (Tartu LV)
 - Tartu Linnavalitsuse kultuuriosakond (KO)
 - Tartu Linnavalitsuse linnavarade osakond (LVO)
 - Tartu Linnavalitsuse avalike suhete osakond (ASO)
- Tartu Linnavalitsuse hallatavad kultuuriasutused (kultuuriasutused)
- Tartu Linnavalitsuse hallatavad noorsootööasutused (noorsootööasutused)

Regionaalne tasand:

- Tartu Maavalitsus (Tartu MV)

Riigi tasand:

- Hasartmängumaksu Nõukogu
- Riiklik Investeeringute Programm (RIP)
- Kultuuriministeerium
- Haridus- ja Teadusministeerium
- Eesti Olümpiakomitee (EOK)
- Eesti Noorsootöö Keskus (ENTK)

Euroopa Liidu tasand ja rahvusvaheline tasand:

- ELi struktuurifondid
- ELi fondid
- programm Euroopa Noored
- muud ELi toetused
- muud rahvusvahelised fondid

Muud:

- Tartu Kultuurkapital
- Mitte-eestlaste Integratsiooni SA
- Eesti-sisesed fondid
- kultuuriorganisatsioonid, nii avalikku, era kui kolmandasse sektorisse kuuluvad
- kolmas sektor
 - MTÜd
- erasektor

Lisa 11. Tartu linna mainesündmused

SÜNDMUSE NIMETUS	TOIMUMISAEG
Traditsioonilised	
Noorte Amatöörfilmifestival NAFF	jaanuar
tARTu kunstikuu	jaanuar-veebruar
Rahvusvaheline Noortekooride Festival	veebruar
Rahvusvaheline võimlemisvõistlus „Miss Valentine”	veebruar
Tartu Maraton	veebruar
Maailmamuusika festival „MAAjaILM”	märts
Tartu koolinoorte moekonkurss „MOEKE”	märts
Tartu visuaalse kultuuri festival „MaailmaFilm”	märts-aprill
Noorte tantsuloomingu festival „Future”	aprill
Tartu tudengipäevad – Tartu Kevadpäevad ja Tartu Sügispäevad	aprill-mai, oktoober
Arhailise loomingu festival „Regiöö”	mai
Tartu Grand Prix	mai
Tartu Jooksumaraton	mai
Tartu kirjandusfestival „Prima Vista”	mai
Tartu Rattaralli	mai
Rahvusvaheline kergejõustiku õhtumiiting Gustav Sule memoriaal	juuni
Tartu laulupidu	juuni-juuli
Rahvusvaheline üliõpilaste laulu- ja tantsupidu "Gaudeamus"	juuni-juuli
Hansapäevad	juuli
Rahvusvaheline puhkpillifestival „Mürtsub pill”	juuli
Tartu sõltumatu muusika festival „Plink Plonk”	juuli
Emajõe Festival	august
Vabaõhu filmifestival tARTuFF – „Armastuse mitu nägu”	august
Rahvusvaheline noorte jalgpalliturniir Tammeka Cup	august
Tartu Rulluisumaraton	august
Eesti Teatri Festival „Draama”	september
Interdistsiplinaarne avangardkultuuri festival „Eclectica”	september
Tartu Rattamaraton	september
Festival „JazzVikerkaar”	oktoober
Rahvusvaheline breaktantsufestival „Battle of the EST”	oktoober
Rahvusvaheline Tartu Vanamuusika Festival	oktoober
I.D.A. tantsufestival	detsember
Jõululinn Tartu	detsember
Emajõe Suveteater	aastaringne
Uued	
Festival „Maailmaküla”	juuni
Festival „Klaaspärlimäng”	juuli
Ekstreemspordifestival „Extreme Battle”	august
Tartu teadusfestival	september